

Årsredovisning 2006

Verksamheten

Energi för ett gott liv.

Fortum Abp Årsredovisning 2006 – Verksamheten

Detta är Fortum

Fortum i korthet	2
Finansiell sammanfattning	4
VD har ordet	6
Strategi	8
Marknadsutveckling	10
Investeringar	16
Forskning och utveckling	17

Segmentöversikter

Kraftproduktion	20
Värme	24
Distribution	26
Markets	28

Hållbar utveckling

Miljöansvar	32
Socialt ansvar	35
Medarbetare	36
Ekonomiskt ansvar	40

Styrning

Förvaltning och styrning	43
Riskhantering	51
Styrelsen	56
Fortums ledning	58
Information till investerare	60

Fortum är ett ledande energibolag i Norden och området runt Östersjön. Vår affärsverksamhet omfattar produktion, försäljning och distribution av el och värme samt drift och underhåll av kraftverk. Vi tar ansvar för att säkra tillgängligheten på hållbara energitjänster – nu och i framtiden.

Under 2006 uppgick Fortums nettoomsättning till 4,5 miljarder euro och rörelseresultatet uppgick till 1,4 miljarder euro. Koncernen har cirka 8 100 anställda. Fortum Abp:s aktie är noterad på Helsingsforsbörsen.

Fortum

Fortsatt tillväxt

Vi kommer att fortsätta att söka tillväxt på alla framkomliga sätt på våra marknader.

Utmärkta resultat

Våra framgångar under 2006 byggde på en fördelaktig hedging, framgångsrik portföljförvaltning och hög operationell effektivitet.

Motverka klimatförändringar

Vi investerar i CO₂-fri produktion och strävar efter att våra utsläpp av växthusgaser ska vara bland branschens lägsta i Europa.

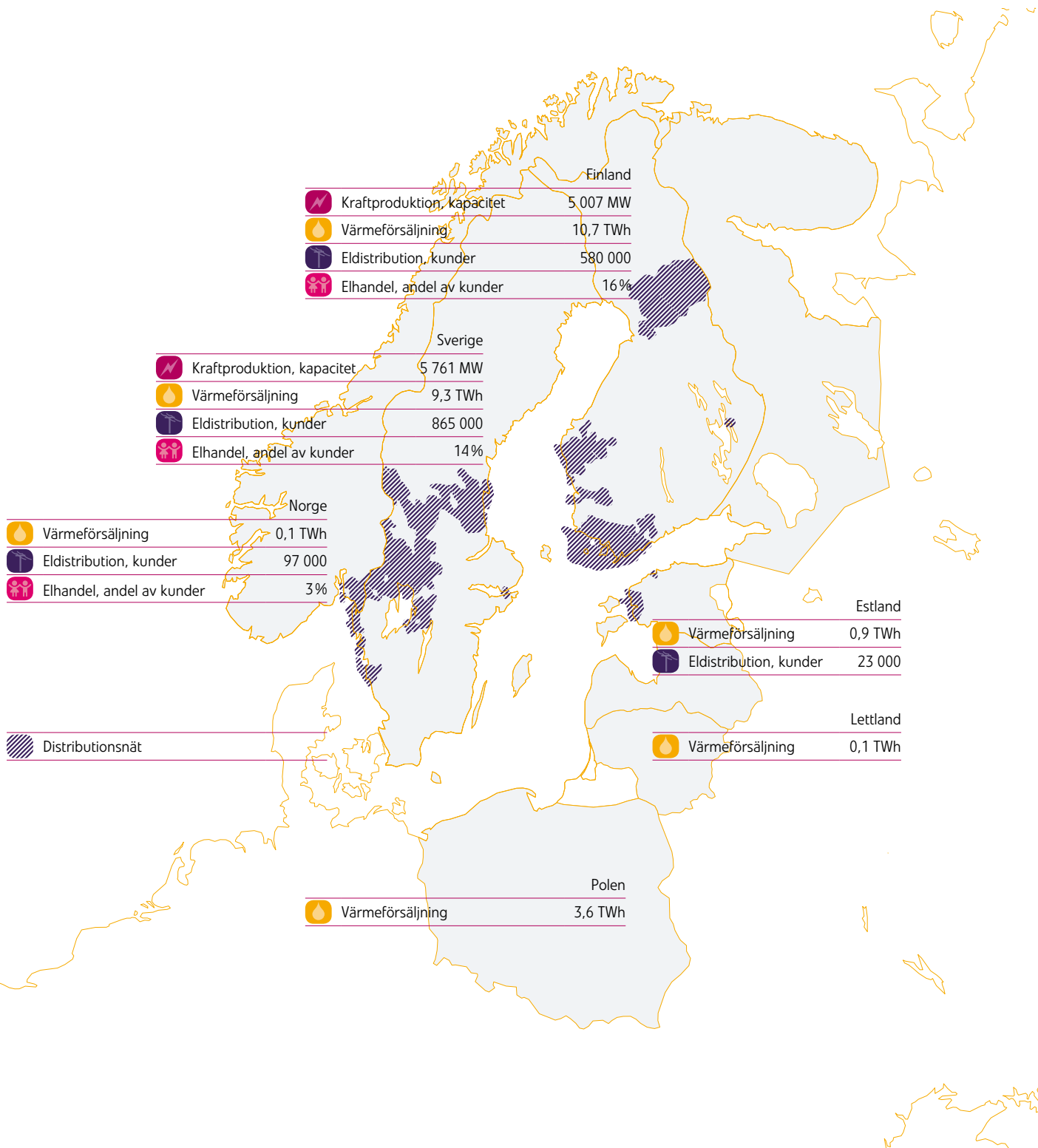
Uppmuntra individuella initiativ

Vår företagskultur erbjuder utvecklingsmöjligheter för motiverade medarbetare.

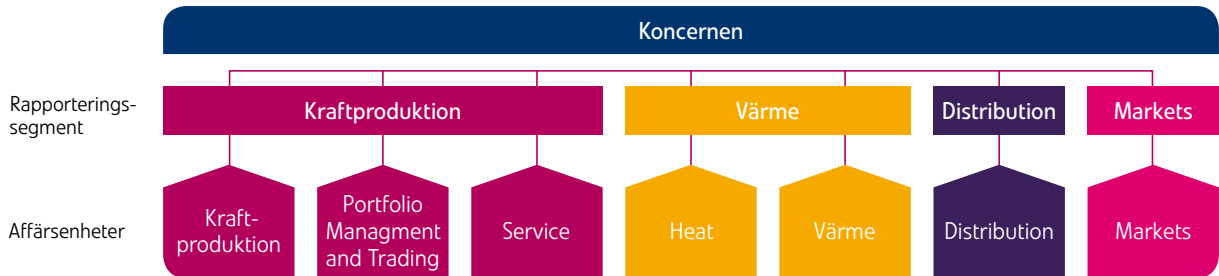

Fortum i korthet

Fortums konkurrenskraft kännetecknas av en hög operativ effektivitet och en bred kundbas. Vi strävar efter att vara marknadsledande i alla våra verksamheter. På våra utvalda marknadsområden är målet att bli det ledande kraft- och värme-företaget och att vara kundernas naturliga val av energileverantör.

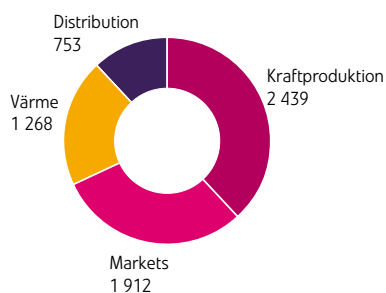

Koncernstruktur

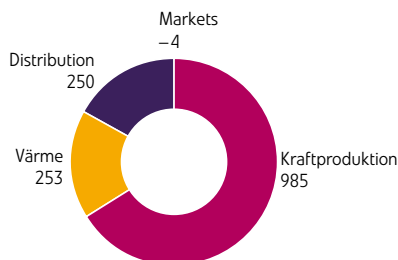

Rapporteringssegment	Kraftproduktion			Värme		Distribution	Markets
Omsättning	2 439 MEUR			1 268 MEUR		753 MEUR	1 912 MEUR
Jämförbart rörelseresultat	985 MEUR (66%)			253 MEUR (17%)		250 MEUR (17%)	-4 MEUR (-0%)
Affärsenheter	Kraftproduktion	Portfolio Management and Trading	Service	Heat	Värme	Distribution	Markets
	Ledande på kraftverks-effektivitet 14% nordisk marknadsandel	Optimering av kraftverks-driften Försäljning av el och andra finansiella instrument på NordPool	Förstklassiga drift- och underhållstjänster	Marknadsledande i Finland Växande närvaro i Baltikum och Polen	Marknadsledande i Sverige Stockholms Stad har ett 50-procentigt ekonomiskt intresset	Öka över 99,9% driftsäkerhet ytterligare 1,6 miljoner kunder	Främsta leverantören av miljömärkt el i Norden 1,3 miljoner kunder
Nordisk marknadsposition	#2 Kraftproduktion			#1 Värme		#1 Distribution	#1 Elhandel

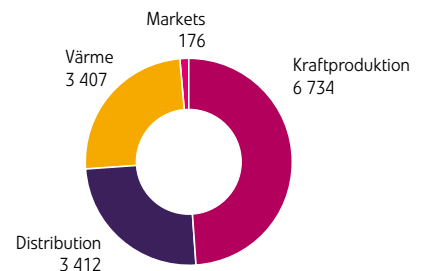
Koncernens omsättning,
miljoner euro

Jämförbart rörelseresultat,
miljoner euro

Operativt kapital,
miljoner euro

Finansiell sammanfattning

2006 ökade Fortums omsättning, rörelseresultatet förbättrades och den finansiella ställningen förblev stark. Koncernens finansiella mål, 12% avkastning på sysselsatt kapital och 14% avkastning på eget kapital, överträffades.

2006 Finansiell sammanfattning, ordinarie verksamheter

	2006	2005	2004
Nettoomsättning MEUR	4 491	3 877	3 835
EBITDA, MEUR	1 884	1 754	1 583
Rörelseresultat, MEUR	1 455	1 347	1 195
Jämförbart rörelseresultat, MEUR	1 437	1 334	1 148
Periodens resultat, aktieägarnas andel, MEUR	1 071	884	670
Sysselsatt kapital, MEUR	12 663	11 357	10 739
Räntebärande nettoskuld, MEUR	4 345	3 158	5 095
Nettoskuld/EBITDA	2,3	1,8	N/A
Avkastning på sysselsatt kapital, %	13,4	13,5	11,4
Avkastning på eget kapital, %	14,4	13,5	N/A
Investeringar i materiella anläggningstillgångar och bruttoinvesteringar i aktier, MEUR	1 395	479	514
Kassaflöde från den löpande verksamheten, MEUR	1 151	1 271	1 232

Nyckeltal per segment, ordinarie verksamheter

EUR miljoner	Omsättning			Jämförbart rörelseresultat			Jämförbar avkastning på operativt kapital, %		
	2006	2005	2004	2006	2005	2004	2006	2005	2004
Kraftproduktion	2 439	2 058	2 084	985	854	730	16,1	14,5	11,5
Värme	1 268	1 063	1 025	253	253	207	9,2	11,0	9,3
Distribution	753	707	707	250	244	240	8,3	8,6	8,3
Markets	1 912	1 365	1 387	-4	30	23	-0,8	16,4	17,1
Övrigt	78	91	90	-47	-47	-52			
Elimineringar	-1 959	-1 407	-1 458	-	-	-			
Total	4 491	3 877	3 835	1 437	1 334	1 148			

Nyckeltal per aktie

	2006	2005	2004
Resultat per aktie, totala Fortum, EUR	1,22	1,55	1,48
Resultat per aktie, ordinarie verksamheter, EUR	1,22	1,01	0,79
Resultat per aktie, verksamheter under avveckling, EUR	-	0,54	0,69
Utdelning per aktie, totala Fortum, EUR	1,26 ²⁾	1,12 ¹⁾	0,58
Utdelning per aktie, ordinarie verksamheter, EUR	0,73 ^{2) 3)}	0,58	N/A
Utdelning per aktie, extra utdelning för 2006 / verksamheter under avveckling 2005, EUR	0,53 ²⁾	0,54	N/A
Utdelningsandel, totala Fortum, %	103,3 ^{2) 5)}	72,3	39,2
Utdelningsandel, ordinarie verksamheter, %	59,8 ^{2) 5)}	57,4 ⁴⁾	N/A
Utdelningsandel, extra utdelning för 2006 / verksamheter under avveckling 2005, %	43,4 ^{2) 5)}	100,0 ⁴⁾	N/A

¹⁾ Utöver kontantutdelningen distribuerade Fortum ca 85% av aktierna i Neste Oil som aktieutdelning 2005

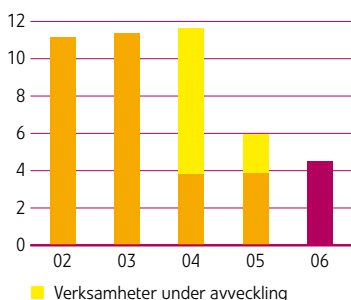
²⁾ Styrelsens förslag till bolagsstämman i mars 2007

³⁾ I enlighet med koncernens utdelningspolicy

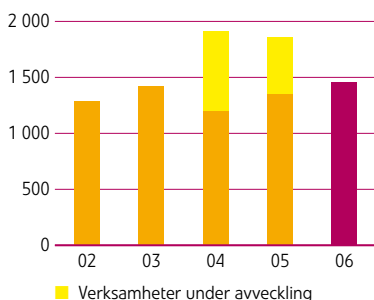
⁴⁾ 2005 års utdelningsandel för ordinarie verksamheter och verksamheter under avveckling är beräknade på basis av resultat per aktie för ordinarie verksamheter respektive verksamheter under avveckling.

⁵⁾ Utdelningsandelen för föreslagen utdelning för 2006 baseras på totalt resultat per aktie.

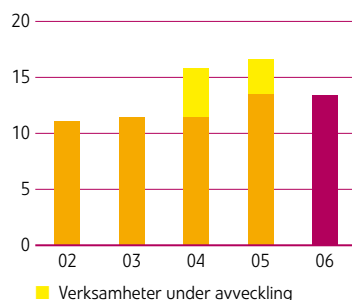
Nettoomsättning, miljarder euro

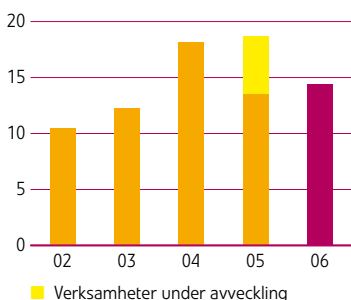
Rörelseresultat, miljoner euro

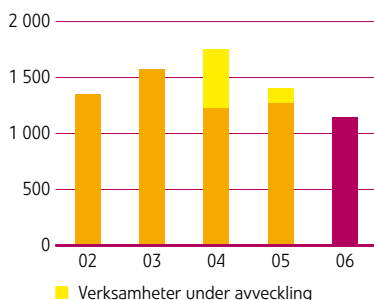
Avkastning på sysselsatt kapital, %

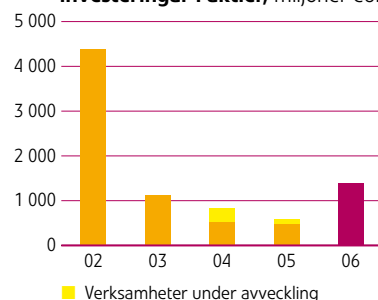
Avkastning på eget kapital, %

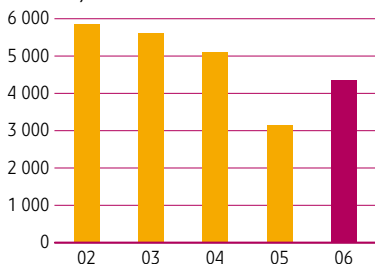
Kassaflöde från den löpande verksamheten, miljoner euro

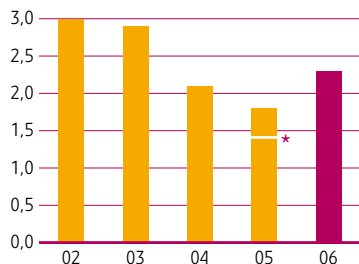
Investeringar i materiella anläggningstillgångar och bruttoinvesteringar i aktier, miljoner euro

Räntebärande nettoskuld, miljoner euro

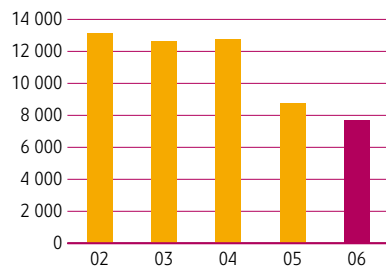

Nettoskuld/ EBITDA

* Fortum totalt

Antalet fast anställda

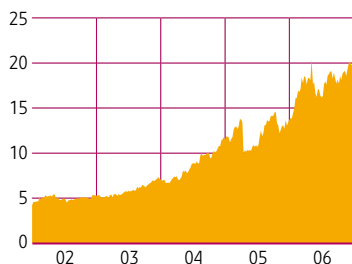

Kursutveckling, index

■ Fortum
■ DJ Utilities
■ OMX Helsinki Cap

Börsvärde, miljarder euro

2004, 2005 och 2006 enligt IFRS.
Åren 2002–2003 presenteras enligt finsk redovisningsred (FAS).

VD har ordet

Ännu ett bra år i en utmanande miljö.

Förra året var ytterligare ett framgångsrikt år för Fortum. Alla centrala indikatorer pekar på väsentliga förbättringar.

Under året följde vi framgångsrikt vår tillväxtstrategi inom utvalda marknadsområden. I Finland slutförde vi förvärvet av E.ON Finland (numera Fortum Esbo). Detta medförde att vår finska kundbas för el och fjärrvärme blev avsevärt större. Vi fortsatte också att växa i Östersjöområdet genom att förvärva ett fjärrvärmebolag i Polen, en minoritetsandel i ett fjärrvärmebolag i Litauen samt värmeverksamheter i Estland och Lettland. Vår närvaro i Ryssland förstärktes ytterligare i och med att vårt ägande i TGC-1 (Territorial Generating Company nr 1) ökade till över 25%. Vi är nu den näst största ägaren av TGC-1, som har produktionsanläggningar på nästan 6 000 MW, dvs. motsvarande hälften av Fortums kapacitet. TGC-1 har även en investeringsplan som omfattar kapacitetsökning med 50% innan 2015.

Ett annat starkt fäste i St: Petersburgområdet är vår 33-procentiga andel i fjärrvärme- och eldistributionsföretaget Lenenergo. Fortum har fortsättningsvis ett gott anseende som den enda utländska strategiska investeraren i den ryska kraftsektorn.

Under större delen av 2006 var kraftpriserna höga sett ur ett historiskt perspektiv. De bakomliggande anledningarna var ett betydande underskott i de nordiska vattenmagasinen, prissvängningar på utsläppsrätter och icke planerade avstängningar av flera svenska kärnkraftverk. Fortum visade än en gång hur viktigt det är att ha en flexibel produktionsportfölj, eftersom vi kunde kompensera utebliven kärnkraft och vattenkraft med andra former av produktion.

Behov av en bestämd energipolitik

Att skapa en klok energipolitik är en utmaning, då skilda mål om konkurrenskraft, hållbarhet och tryggad tillgång på energi måste balanseras på lång sikt. Dessutom påverkar den nationella politiken förhållandena i andra länder eftersom elmarknaderna slås samman. En följd av detta är att även om energipolitiken i strikt formell mening är en nationell fråga, är det nödvändigt för regeringarna i de olika länderna att ta hänsyn till den övergripande utvecklingen inom Europa när de fattar beslut om framtiden. Under 2006 såg vi exempel på att så inte skedde. Vi har i stället bevittnat en utveckling som dominerats av kortsiktiga, nationella intressen. Inom Norden har detta lett till en stagnation av den fortsatta utvecklingen av regionens gemensamma elmarknad.

För energibolagen i Centraleuropa och i Norden har detta varit politiskt problematiskt. Diskussionen kring elmarknaden i Norden fortsatte under året i både Finland och Sverige och flera utredningar av hur marknaden fungerar gjordes i båda länderna.

Flera studier har visat att energimarknaden i Norden fungerar väl, men att ytterligare utveckling behövs; t.ex. reduktion av flaskhalsar mellan stamnäten och ett förbättrat samarbete mellan stamnätsoperatörerna i Norden. Åtgärder för att skapa en ännu bättre fungerande energimarknad var något som de nordiska energiministerna kom överens om redan 2004, och nu är det dags att påskynda verkställandet.

Ännu ett mål som politikerna har kommit överens om, och som också får starkt stöd av Fortum, är en gemensam nordisk slutkundsmarknad. Fortum kommer att fortsätta främja likvärdig behandling av alla marknadsaktörer och harmoniserade nationella regler och praxis, vilka är nödvändiga utvecklingsåtgärder för att man ska kunna skapa en gemensam nordisk slutkundsmarknad.

När beslut fattas om den framtida inriktningen, oavsett om det rör grossist- eller detaljmarknad, måste marknaderna betraktas som delar av den gemensamma nordiska energimarknaden och EU.

Frågan om en säker energiförsörjning har tagits upp åtskilliga gånger i den allmänna debatten. Energibranschen påstås vara ovillig att investera i ny kapacitet. Detta är

förvånande om man ser till fakta. Under de senaste åren har kraftindustrin – med stor marginal – gjort störst investeringar av alla sektorer i både Sverige och Finland och aktuella studier visar att den trenden kommer att fortsätta.

Dessutom är tryggheten av framtida tillgång till elektricitet en av Fortums viktigaste möjligheter till tillväxt. I Norden håller den överkapacitet som ärvt från tiden med nationella elmarknader successivt på att jämnas ut. Under de kommande åren kommer behovet av ny kapacitet att växa avsevärt i de nordiska länder. Branschen har redan åtagit sig att bygga 40 TWh av detta behov. Fortum har ett eget investeringsprogram på 2,8 miljarder euro som ökar vår kraftgenerering i Norden med 1 500 MW, eller 10 TWh av vilket 90% är utsläppsfri, under de kommande 5–6 åren. Ytterligare möjligheter undersöks kontinuerligt.

Ur branschens synvinkel är investeringsfrågan i högsta grad politisk. Vilka produktionsformer accepteras och hur kan tillståndsrutinerna göras snabbare och mer förutsägbara? Om Fortum ges möjlighet är vi redo att gå vidare med olika alternativ.

Aktivt arbete för att motverka klimatförändringarna

Fortum välkomnar den aktiva diskussionen om klimatförändringarna. Rapporten om de ekonomiska följderna av klimatförändringarna av Sir Nicholas Stern och IEA:s globala energiprognos fram till 2030 som kom i slutet av 2006 samt rapporten från den internationella regeringspanelen om klimatförändring satte fart på den globala klimatdebatten. Dessa rapporter kommer, tillsammans med det energipaket som EU publicerade i januari, att vara vägledande för utvecklingen i Europa under de kommande åren. Eftersom merparten av växthusgaserna släpps ut vid produktion och användning av energi, måste vår bransch ta en aktiv roll för att motverka klimatförändringarna.

I Fortum har vi tagit det ansvaret på allvar. Under 2000-talet har vi investerat 7 miljarder euro i koldioxidfri vatten- och kärnkraft, ökat användningen av biobränslen och effektiviserat resursanvändningen genom att främja återanvändning och återvinning av biprodukter och användning av avfall i kraft- och värmeproduktion. Vår koldioxidfria kapacitet har nästan fördubblats till över 8 100 MW, och det pågående investeringsprogrammet kommer att öka kapaciteten ytterligare. Vi är redan i dag ett av de företag som släpper ut minst i Europa. Under 2006 var 84% av vår kraftproduktion koldioxidfri.

Under 2006 gjorde vi en gemensam insats med ryska RAO UES för att tillämpa Kyoto-mekanismerna i Ryssland. Genom samförståndsavtalet (Memorandum of Understanding) bekräftar vi vår vilja att samarbeta med att identifiera och utveckla gemensamma implementeringsprojekt. Syftet är att gemensamt söka möjligheter, utveckla och genomföra projekt som ska minska utsläppen av växthusgaser, inom ramen för Kyotoprotokollmekanismerna, inom RAO UES i Ryssland. Förutom miljövinster kommer

det genom samarbetet att bli lättare att dra till sig ytterligare finansiering av det omfattande investeringsprogram för modernisering av Rysslands kraft- och värmesektor.

Även våra insatser inom forskning och utveckling är inriktade på hållbar utveckling; bättre utnyttjande av biobränslen och återvunna bränslen och större kunskaper om utsläppsfri produktion med fossila bränslen, t ex. ren kol.

Vi fortsätter på den inslagna vägen

EU:s strategi går ut på att skapa en gemensam energimarknad, eftersom en större marknad ger samhällen och deras medborgare fördelar. En gemensam marknad ger också Fortum goda tillväxtpotentialer. Vi kommer att fortsätta vår strategi att eftersträva tillväxt på alla tänkbara sätt inom våra marknadsområden, med stöd från marknadsutvecklingen i Europa och Ryssland.

Fortums grundläggande syfte – Vår energi gör livet bättre idag och för kommande generationer – uttrycker vårt åtagande att växa och agera på ett hållbart sätt. För ett kraftförsörjningsföretag innebär det att hjälpa kunderna att använda elektricitet på ett smart sätt, inklusive ökad energieffektivitet. Miljömärkta produkter och leverenssäker elförsörjning är redan tillgängliga för Fortums kunder. Automatisk mätaravläsning, som håller på att installeras hos våra nordiska kunder, är ett nytt och viktigt sätt att hantera elförbrukningen. Det ger slutkunderna möjlighet att följa både sin förbrukning och elpriset i realtid och på så sätt kunna påverka energiräkningen. Sådan smart elanvändning har också tydliga fördelar för miljön.

Hållbarhet innebär också fortsatta insatser för att producera energi utan utsläpp och arbetsplatser som har en säkerhet i världsklass. Vårt omfattande säkerhetsprogram har varit framgångsrikt och under de senaste åren har antalet olycksfall minskat avsevärt. Även om olycksfrekvensen minskade också under 2006, inträffade två dödsolyckor vilka utgjorde allvarliga bakslag. Trots den positiva trenden är det tydligt att vi även fortsättningsvis måste ha säkerheten i fokus.

EU:s energipaket kommer ofrånkomligen att beröra oss alla. Så också konsekvenserna av den politik som tillämpas. Det tydliga målet att minska klimatförändringarna och säkerställa energitillgången är avgörande, men kommer att medföra kostnader. För att minimera dessa ekonomiska effekter på samhället är det absolut nödvändigt med en god dialog mellan de politiska makthavarna och marknadens aktörer.

2006 har varit ett turbulent men framgångsrikt år. Låt mig uttrycka min tacksamhet mot alla våra intressenter, och ett särskilt tack till Fortums personal. Enligt min mening har Fortum en utmärkt position för framgång även under 2007.

Mikael Lilius

Strategi

Fortums Kompass är företagets viktigaste ledningsverktyg. Den förenar koncernens och affärsenheternas strategier. Varje affärsenhet har en version av kompassen som anpassats till den egna verksamheten.

Fortums vision är att vara förebilden bland kraft- och värmebolag. Enligt vår strategi fokuserar vi på marknaden i Norden och Östersjöområdet. För att säkra lönsam tillväxt i området, bli det ledande kraft- och värmebolaget och kundernas naturliga val av energileverantör siktar vi på förstklassiga resultat inom hela vår verksamhet.

Vår strategiska agenda består av fyra fokusområden

Förstklassiga prestationer – med målet att uppnå världsklass

- Effektivitet och tillförlitlighet genom hela energikedjan.
- Kontinuerlig satsning på personal- och kompetensutveckling.
- Gör hållbar utveckling till en framgångsfaktor.

Tillväxt

- Lönsam tillväxt på utvalda marknader: Norden, nordvästra Ryssland, Polen och Baltikum.
- Dra nytta av den organiska tillväxtpotentialen i alla våra verksamheter.
- Aktivt delta i den fortsatta konsolideringen av den nordiska energimarknaden.

Främja en marknadsdriven utveckling av elmarknaden

- Stödja och driva ytterligare harmonisering och utveckling av infrastrukturen i Norden.
- Främja integrationen med övriga Europa.
- Säkra långsiktiga villkor för reglerade verksamheter.

Den bästa kundupplevelsen

- Vi ska ha en kundorienterad sälj- och servicekultur i alla våra kundkontakter.

Koncernens finansiella mål, ordinarie verksamheter

	Mål	2006	2005
Avkastning på sysselsatt kapital, %	12	13,4	13,5
Avkastning på eget kapital, %	14	14,4	13,5
Kapitalstruktur: nettoskuld / EBITDA	3,0–3,5x	2,3	1,8

Under 2005 separerades oljeverksamheten genom aktieutdelning och försäljning av aktier. Oljeverksamheten har presenterats som verksamheter under avveckling i Fortums koncernbokslut.

Gemensamma värderingar

Förstklassiga resultat

- Vi känner till våra kunders behov och anstränger oss för att möta dem.
- Vi når uppsatta mål.

Kreativitet och vilja till förnyelse

- Vi tar egna initiativ och uppmuntrar varandra till nytänkande.
- Vi utvecklar oss ständigt och är redo för förändringar.

Samarbetsanda

- Vi respekterar och stöder varandra.
- Vi tar upp viktiga frågor och för en öppen och aktiv dialog.

Etik

- Vi är ärliga och vi har hög integritet.
- Vi verkar för hållbar utveckling.

Viktiga händelser under 2006

Framsteg i strukturell utveckling och tillväxt

- Förvärvet av E.ON Finland (Fortum Esbo) slutfördes.
- Ökad investeringstakt för ny kapacitet; bland annat ett nytt kraftvärmeverk i Esbo och ett nytt gasturbinkraftverk för belastningstoppar i Ingå i Finland, CHP-kraftverk i polska Czeszochowa och ett biobränsleeldat kraftvärmeverk i Stockholm.
- Installationen av utrustning för automatisk mätaravläsning hos 835 000 elnätstkunder i Sverige påbörjades och kommer att pågå till 2009.
- Aktieinnehavet i produktionsbolaget Territorial Generating Company No. 1 ökade till strax över 25 % genom köpet av 12,5 % av aktierna i St. Petersburg Generating Company.
- Fjärrvärmeverksamheten expanderades genom förvärv av ett fjärrvärmeföretag i staden Wroclaw i Polen, en minoritetsandel i ett fjärrvärmeföretag i staden Klaipeda i Litauen samt Vattenfalls värmeverksamhet i Estland och Lettland.

- Betydande drifts- och underhållsavtal tecknades: Ett sexårsavtal för ett nytt gasturbinkraftverk i Tyskland och ett fyraårsavtal om en ny avfallsenergianläggning i Storbritannien samt ett avtal om teknisk översyn med det regionala produktionsbolaget TGC-9 i Ryssland.
- Fortum Service industriella underhållsservice avyttrades.

Ytterligare steg mot hållbar utveckling

- Avsiktsförklaring med ryska RAO UES om att tillämpa Kyotomekanismerna i Ryssland.
- Två miljoner euro investerade i kolfonden Baltic Sea Region Testing Ground Facility.
- Inkluderades som enda nordiska kraft- och värmebolag i de internationella DJSI World Indexen.
- Utnämndes av den norska finanskoncernen Storebrand till det mest ansvarsfulla energibolaget och tilldelades "Best in Class"-utmärkelsen som ett bevis på att företaget har kvalificerat sig som ett investeringsobjekt som bäst stödjer deras miljömässiga och sociala ansvar.
- Ett hedersomnämmande samt en placering bland de tre främsta i EU:s miljötekniktävling.

Fortums strategiska agerande från år 2000

Tillväxt i kärnverksamheter och geografisk fokusering	– Stora Enso's vattenkraft och kärnkraftstillgångar, Sverige och Finland – Länsivoima, Finland – Wesertal, Tyskland	– Beslut att delta i den nya kärnkraftsreaktorn Olkiluoto 3 – 30 % andel i Lenenergo, Ryssland – 34 % andel i Hafslund, Norge – 100 % av Birka, Sverige (50 % redan i 1999) – Andelar i fjärrvärmeverk i Estland, Litauen, Lettland och Polen	– E.ON Finland (nu Fortum Esbo) – > 33 % andel i Lenenergo, Ryssland – 12,5 % andel i St. Petersburg Generation Company, Ryssland – Fjärrvärme i Polen, Litauen, Estland och Lettland	7,8 miljarder euro
	– Beslut om fokusering på Norden och Östersjöområdet – Början på omstrukturering av icke fokuserad verksamhet – Fokus på ekonomiska resultat – Delta i Världsbankens Prototype Carbon Fund	– Samnordisk organisation – Integration av Birka – Fokus på ledarskaputveckling – Inkluderas i Dow Jones Sustainability index	– Placering på DJSI bibehölls – Avsiktsförklaring undertecknades med RAO US om tillämpning av Kyoto-mekanismer i Ryssland – 2 miljoner euro i Baltic Sea Region Testing Ground Facility carbon fund – Integration av Fortum Esbo	Värdeökning för aktieägarna: +21 miljarder euro ²⁾
”Att vara förebilden bland kraft- och värmebolag”	– Kraft och värme i Ungern	– Power Plant and Transmission Engineering – Kraft och värme i Tyskland, Storbritannien, Ungern och Thailand – Olja i Oman och Norge – Wesertal, Tyskland	– North Transgas – Neste Oil – Tavastehus och Haapavesi kraftverk, Finland ¹⁾ – Industriell underhållsservice	6,3 miljarder euro
Avyttring Icke kärnverksamheter och verksamheter utanför kärnområdet				
Grundades 1998	2000–2001	2002–2004	2005–2006	Utveckling

¹⁾ Ett av det finländska konkurrensverkets villkor för Fortums förvärv av E.ON Finland.

²⁾ Baserat på aktiekursen den 20 februari 2007.

Energien i fokus – överallt

Under 2006 visade sig energifrågor i vid mening utgöra en utmaning – i kanske ännu större utsträckning än någon väntat. Energipriser, leveranssäkerhet och klimatfrågor stod i fokus. Energi var ett hett ämne, i Norden såväl som i EU och hela världen.

10

Marknadsutveckling

Fortum Årsredovisning 2006 – Verksamheten

I november publicerade International Energy Agency (IEA) en analys av världens energibehov fram till 2030 och Sir Nicholas Stern lade fram en rapport om de ekonomiska konsekvenserna av klimatförändringarna. Bägge dessa analyser målade upp en global energiframtid fylld av utmaningar. Enligt IEA beräknas den globala efterfrågan på elektricitet fördubblas fram till 2030 och det totala primärenergibehovet att öka avsevärt. Dessutom ser IEA ett stort framtida behov av investeringar i både den primära energiförsörjningskedjan och kraftsektorn.

Eftersom merparten av den extra primärenergi som krävs beräknas komma från fossila källor förutspår IEA en 55-procentig ökning av de globala utsläppen av koldioxid fram till 2030 med den nuvarande politiken. IEA:s prognos ger en dystert bild av koldioxidutsläppen och den påverkan på klimatet som dessa innebär. Stern utvecklar i sin rapport klimatpåverkan närmare, men från en ekonomisk utgångspunkt. Stern slår fast att åtgärder krävs i dag för att undvika de värsta effekterna av klimatförändringarna: Att agera nu blir mycket billigare än att skjuta upp åtgärderna till senare. Sterns rapport förutspår att kostnaden för att begränsa klimatförändringen är oundviklig, men att den kan begränsas till 1% årligen, i stället för 5–20% per år, av den globala bruttonationalprodukten om åtgärder vidtas omedelbart, jämfört med om inga åtgärder vidtas alls. Behovet av globala åtgärder betonades ytterligare i rapporten från IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change).

Mot en integrerad europeisk energimarknad – ökad satsning från EU-kommissionen

EU:s lagstiftning och EU-kommissionens strategier anger riktlinjerna för både liberaliseringen och integrationen av de europeiska kraftmarknaderna. Motorn för denna utveckling är Europas konkurrenskraft och energins roll blir allt viktigare. Högre bränslepriser, priset på koldioxid och en stramare balans mellan tillgång och efterfrågan höjde elpriserna i hela EU under 2006. Det ökade beroendet av importerade fossila bränslen i kombination med en allt äldre infrastruktur och en ökande efterfrågan ökade oron kring den inre leveranssäkerheten.

EU fokuserar i sin energipolicy på tre områden: konkurrenskraften hos europeiska industrier, säker energiförsörjning och hållbar utveckling. Efter den kraftiga kritiken mot de europeiska elmarknaderna fortsatte kommissionen att arbeta för en mer integrerad och utvecklad marknad under året. I februari 2006 publicerade kommissionen de

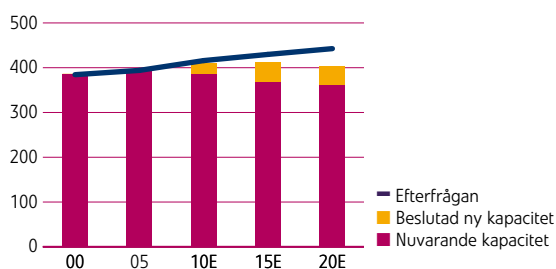
preliminära slutsatserna av EU:s studie om energisektorn vilket utgjorde startpunkten för en diskussion om ett nytt liberaliseringspaket.

Grönboken för säker, konkurrenskraftig och hållbar energi för Europa antogs i mars 2006 och ska enligt planerna följas av mer konkreta förslag i början av 2007.

I januari 2007 presenterade kommissionen sitt så kallade "energipaket" där den gav sin syn på framtida klimatpolitik liksom åtgärder för att främja leveranssäkerhet och konkurrenskraft. Kommissionen föreslår att EU bör anta ett ensidigt mål för minskning av koldioxidutsläppen med 20 procent fram till 2020 jämfört med 1990 års nivåer. Om andra i-länder ansluter sig ska målet för samtliga istället bli 30 procent. Vidare lades ett förslag på ett bindande mål för andelen förnybar energi, också det på 20 procent till 2020. Dessutom presenterades mål för ökad energieffektivitet samt mer forskning och utveckling. Kommissionen visar också ett starkt engagemang för att ytterligare främja utvecklingen av den inre elmarknaden. Detta engagemang förklaras av skalfördelarna med en större marknad. Dessa behövs för att balansera de oundvikliga kostnaderna för att möta dels klimatförändringarna, dels målet om ökad leveranssäkerhet.

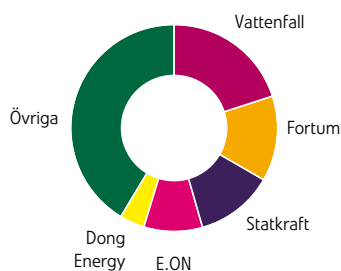
I energidialogen mellan EU och Ryssland färdigställdes ett antal rapporter om handel, investeringar, infrastruktur och energieffektivitet, men enbart den sistnämnda innehöll en konkret handlingsplan. Förutom implementering av energieffektiviseringsplanen kommer den framtida dialogen att beröra marknadsutveckling och energistrategier i syfte att öka kunskapsnivån om både målen och åtgärder vidtagna av parterna. Något slutgiltigt beslut att inleda förhandlingar om ett förnyat avtal om bilateralt partnerskap och samarbete mellan EU och Ryssland hade ännu inte tagits vid slutet

Efterfrågan och utvecklingen av kapacitet på den nordiska kraftmarknaden, TWh/år

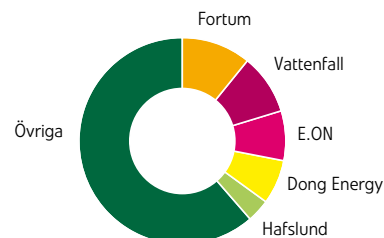

Fortsatt starkt fragmenterad elmarknad i Norden

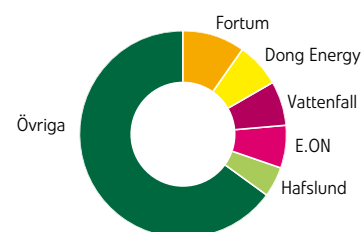
Produktion
395 TWh
> 350 företag

Distribution
14 miljoner kunder
~ 500 företag

Elhandel
14 miljoner kunder
> 450 företag

Källa: Fortum, företagsinformation; andelar för de största aktörerna, 2005 års siffror, effekten av strukturförändringarna i Danmark och Finland har beaktats.

Kraftproduktion och elförbrukning i de nordiska länderna

Elförbrukning i Norden, TWh

	2006	2005
Finland	90	85
Sverige	146	147
Norge	121	126
Danmark	36	36
Totalt	392	394

Kraftproduktion per källa, TWh

	2006	2005	2004	2003
Vattenkraft	191	222	182	168
Kärnkraft	87	92	96	87
Övrigt/värmekraft	96	73	91	101
Vindkraft	8	8	7	6
Totalt	381	395	376	362
Nettoimport*	10	-1	12	17

* import-export

av 2006. Den uttalade avsikten är att ta med ett kapitel om energiförbindelser mellan EU och Ryssland i det nya avtalet som ska ersätta det som löper ut 2007.

Den nordiska marknaden erkänns som en föregångare – även om funktionaliteten fortfarande ifrågasätts

Den nordiska elmarknaden används fortfarande som förebild vid utvecklingen av andra regionala marknader inom EU. Flera studier har under senare år kommit fram till att den nordiska marknaden fungerar relativt väl. Politiker och myndigheter har en nyckelroll i framtagandet av ramverket för energimarknaden. Under 2006 fokuserade politikerna mer på nationella frågor än på att aktivt främja en ytterligare utveckling av den nordiska marknaden. Riksdagsvalen i Sverige (2006) respektive Finland (2007) förstärkte denna tendens.

I Finland beställde handels- och industriministeriet ytterligare en utvärdering av energimarknadens funktionalitet och förre chefen för det finska konkurrensverket utsågs att genomföra arbetet. Utredningen, som offentliggjordes i oktober, fastslog att åtgärder krävs för att säkra en tillräcklig tillgång på el, för att minska det påstådda marknadsinflytandet från stora aktörer (i huvudsak Fortum i Finland), för att förnya strukturerna hos Nord Pool och de nordiska stamnätsoperatörerna (TSO) och för att utvidga roller och mandat för Energimyndigheten och konkurrensmyndigheter med tillsynsansvar för energimarknaden. Även om förslagen till

en början blev föremål för en omfattande diskussion vidtogs inga konkreta åtgärder baserade på dem.

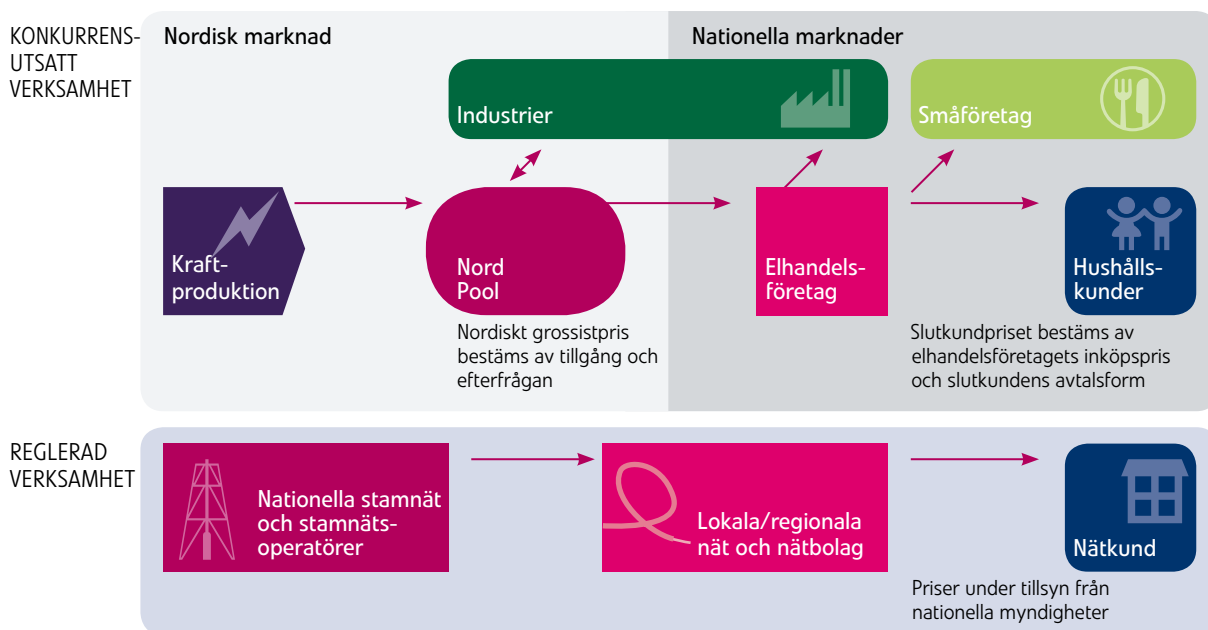
I Sverige föreslog den tidigare regeringen ytterligare regleringar, trots att Energimyndigheten (STEM) i sin rapport från mars 2006 konstaterat att marknaden fungerade som den skulle. Den svenska energiministern föreslog också etablering av en separat industriell energimarknad dit mindre användare inte skulle ha tillträde. Senare under hösten drog en regeringsutredare slutsatsen att en uppdelning av marknaden inte skulle resultera i lägre energipriser. Den nya svenska regeringen har inte tillkännagivit några initiativ för att ändra marknaden struktur.

Den 28 december publicerade det svenska konkurrensverket sin årliga utvärdering av konkurrensen på flera marknader, däribland energimarknaden. Rapporten inriktade sig på situationen i Sverige och lyfte fram marknadskoncentrationen som ett möjligt problemområde. I rapporten pekades dock på hinder för nya investeringar i elproduktion, till exempel kärn- och vattenkraft, som den största utmaningen för elmarknadens funktion.

Att förbättra funktionaliteten på den nordiska marknaden

Marknadstransparens är centralt för att grossistmarknaden ska fungera, eftersom det ökar marknaden likviditet och effektivitet, gör det enklare för nya aktörer att ta sig in, ökar förtroendet för marknaden och möjliggör bättre övervakning från myndigheternas sida.

Fortum och kraftvärdekedjan

EU-kommissionen anser att den nordiska marknaden utgör modellen för väl fungerande energimarknader: Den nordiska elbörsen Nord Pool gör information om marknaden och prisbildningen samt uppgifter om överföring, produktion och efterfrågan och deras inverkan på marknadspriset offentligt tillgängliga och strikta regler om insiderinformation tillämpas.

Effektiv stamnätsverksamhet utgör nyckeln till en fungerande grossistmarknad för energi, dvs. tillgång till näten, prissättning, hantering av flaskhalsar, investeringar i näten inklusive gränsöverskridande kapacitet och marknadsinformation. Enligt kommissionen uppfyller inte alla europeiska stamnätsoperatörer dessa krav, i synnerhet inte när det gäller gränsöverskridande förbindelser. De nordiska stamnätsoperatörerna publicerar information om energisystemet, t.ex. produktionsdata i realtid och balanserande energimarknadsinformation. Nätdriften på den nordiska marknaden är också separerad och nationella stamnätsoperatörer utvecklar den regionala marknaden via sitt samarbetsorgan Nordel.

Efter Akureyri-deklarationen, som antogs 2004 av de nordiska energiministrarna, gavs Nordel i uppgift att föreslå åtgärder för att ytterligare förbättra funktionaliteten på den nordiska kraftmarknaden. Nordel presenterade 2005 sin första rapport: Harmonisering av regler och rutiner, ett gemensamt regelverk för att balansera förbrukningstoppar, samarbete i extrema situationer och elnätsinvesteringar föreslås enligt en prioriteringsplan. En statusrapport följde i april 2006. Vid de nordiska energiministrarnas möte i september 2006 betonades vikten av en harmoniserad nordisk energimarknad. Det fastslogs också att ytterligare arbete krävs kring de frågor som från början togs upp av Nordel.

Under 2007 kommer Nordel att publicera en ny nordisk systemutvecklingsplan med tillhörande förslag till nya investeringsprojekt.

De fem prioriterade nätprojekt som föreslogs av Nordel i juni 2004 stöder ytterligare nordisk integration och därigenom en mer välfungerande marknad. Väl genomförda kommer överföringskapaciteten att ha ökat med över 2 200 MW vilket minskar flaskhalsarna i det nordiska systemet, exklusive kapacitetstillägget från förbindelsen från Mellan- till Sydsverige. Tre av projekten planeras vara i gång 2010 och de återstående två 2012, vilket innebär en försening på två år jämfört med den ursprungliga planen.

Förutom förbättringar i det nordiska nätet fortsatte arbetet med att integrera den europeiska marknaden under 2006. I januari 2007 togs en kabel på 350 MW mellan Finland och Estland, kallad Estlink, i bruk. Ytterligare en förbindelse på 750 MW har föreslagits. NorNed-länken mellan Norge och Nederländerna 2008, en förstudie av en 1 000 MW-kabel mellan Litauen och Sverige och undertecknandet av ett avtal om förbindelsen mellan Polen och Litauen utgjorde alla viktiga steg mot en djupare integration av marknaden. Ett avslagsbeslut togs i december 2006 av det finska handels- och industriministeriet om 1 000 MW-kabeln mellan Finland och Ryssland.

EU främjar handel och infrastruktur över gränserna för att utveckla en integrerad europeisk energimarknad. Riktlinjer för TEN-E (Trans-European Energy Networks) antogs i juli 2006 och identifierade 32 projekt av gemensamt intresse för EU. Fem projekt på den nordiska marknaden eller för att ytterligare integrera den nordiska och de kontinentala marknaderna fanns med i EU:s TEN-E-projekt. En plan över prioriterade förbindelser antogs i början av 2007 som en

del av EU:s Energipaket. Denna kommer att utvärdera EU:s möjligheter att ytterligare snabba på byggandet av nya förbindelser som medlemsstaterna ansvarar för. Riktlinjer för hantering av överbelastning antogs i oktober 2006 och infördes från och med den 1 januari 2007.

De fysiska spotvolymerna på den nordiska elbörsen Nord Pool fortsatte att växa under 2006. Volymen som handlades motsvarade 64 procent av den totala nordiska efterfrågan under 2006. Också volymen på OTC-handeln ökade, medan volymen på finansiella derivat var något mindre än 2005. I juni beslöt Nord Pool att erbjuda ytterligare två år till existerande treåriga finansiella forwardkontrakt. Den 25 september började Nord Pool erbjuda dagshandel mellan den nordiska och tyska elmarknaden.

Trots en välfungerande grossistmarknad, är slutkundsmarknaden fortfarande nationell. De nordiska lagstiftarna har slagit fast målet att etablera en nordisk slutkundsmarknad senast år 2010. Några steg på vägen togs 2006, till exempel förslaget om en gemensam balanstjänst som presenterades av de nordiska stamnätsoperatörerna. Åtskilligt återstår dock att göra vad gäller harmonisering av exempelvis datahantering, leverantörbyten, mätvärden och regelverk kring fakturering. En proaktiv inställning till automatisk mätarhantering (AMM) från nordiska intressenter skulle på ett kraftfullt sätt skapa en länk mellan grossist- och slutkundsmarknaderna och samtidigt öka slutkundernas tillgång till aktuell konsumtionsstatistik. Det skulle öppna för helt nya möjligheter till besparingar och ökad energieffektivitet.

EU:s utsläppshandel – en förberedelse för Kyotoperioden

Den första fasen i EU:s utsläppshandelssystem (ETS) kommer att slutföras 2007. Förberedelser för Kyotoperioden 2008–2012 fortsatte i medlemsländerna och EU-kommissionen under 2006, även om de nationella fördelningsplanerna (National Allocation Plans, NAP) för perioden 2005–2007 inte fastställdes slutgiltigt förrän i juni 2006 när den polska fördelningsplanen slutligen godkändes.

Kommissionen beslöt att skjuta upp revideringen av utsläppshandelsdirektivet, som ursprungligen var planerad till mitten av 2006, till slutet av 2007. Den huvudsakliga orsaken till förseningen var att kommissionen var ovillig att fortsätta innan alla medlemsstater hade inkommit med sina utkast till fördelningsplaner för Kyotoperioden. Nyckelområden för revideringarna blir en vidgad ram för direktivet, ytterligare harmonisering – särskilt av fördelningsmetoderna med tyngdpunkt på auktionering, regelefterlevnad och genomförande av implementering – och att länka EU:s ETS till andra system utanför dess räckvidd.

Utkasten till NAP för Kyotoperioden skulle ha kommit in i juni 2006. I planerna låg typiskt sett tillverkningsindustrins tilldelning nära det förväntade behovet medan tilldelningarna för energisektorn låg avsevärt under det förutsedda behovet. Alla utom två NAP för åren 2008–2012 hade inkommit vid årets slut. Vid granskningen av de tio

först inkomna planerna valde kommissionen en strikt linje och krävde nedskärningar på i genomsnitt 6 procent. Kommissionen har också indikerat att de återstående fördelningsplanerna kommer att granskas lika noggrant som de tio första. Detta hade en tydlig effekt på 2008 års priser på utsläppsrätter.

Målen i EU:s energipaket utgör basen för EU:s agerande i FN-förhandlingarna som startar 2007 och som gäller perioden efter 2012. Det står redan klart att handeln med utsläppsrätter även fortsättningsvis kommer utgöra EU:s viktigaste instrumentet för att mildra klimatförändringarna.

Stort behov av ökad kapacitet

IEA:s rapport om den globala energianvändningen fram till 2030 pekar på att ett enormt investeringsbehov i energisektorn, både för att täcka den ökande efterfrågan och för att uppdatera befintliga energiinfrastrukturer. Enligt IEA:s utgångsscenario krävs mer än 20 biljoner dollar för att utveckla energiförsörjningsinfrastrukturen globalt fram till 2030. Av detta behövs mer än 11 biljoner dollar för att fördubbla den globala energiproduktionskapaciteten, förnya den befintliga energiproduktionen och distributionsinfrastrukturen och att bygga upp nya energiförbindelser. Enbart Europa behöver, enligt IEA:s prognos, 928 GW i ny produktionskapacitet och investeringar i energiinfrastruktur för 17 biljoner dollar.

Den samlade nordiska produktionskapaciteten uppgick till 91 300 MW i slutet av 2005. Förutom en modernisering av befintliga produktionsanläggningar krävs ny produktionskapacitet för att täcka både ökande efterfrågan och framtida kapacitetsminskningar – det senare framför allt på grund av åldrande kraftvärmeverk men också till följd av en del nedläggningar av kondenskraftverk som drivs med fossila bränslen.

Efterfrågan på den nordiska marknaden förväntas öka till nära 450 TWh fram till 2020, dvs. i genomsnitt med knappt 1 procent per år. Under 2006 fanns klara planerna på ny produktionskapacitet i storleksordningen 40 TWh fram till år 2020 för den nordiska marknaden. Trots pågående planer och projekt för att öka kapaciteten krävs ytterligare ca 40 TWh ny produktion för att täcka den förväntade efterfrågan fram till 2020. Ny produktionskapacitet kräver ett långsiktigt elpris på över 40 euro per MWh för att täcka kostnaderna för kapital- och driftskostnader för kraftverk under deras minst 30-åriga livslängd. Därför är stabila, konsekventa och förutsägbara investeringsramar nödvändiga för investerare.

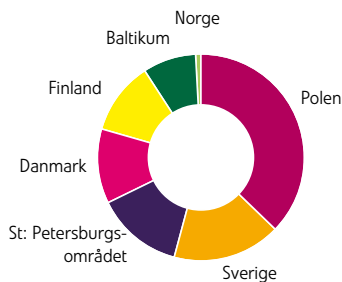
Konsolideringen fortsatte, men främst på kontinenten

Den nordiska elmarknaden är mycket fragmenterad i en europeisk jämförelse och konsolideringen framskrider långsamt. Mer än 350 energiproducenter, cirka 500 distributionsföretag och över 450 elhandelsföretag finns på den nordiska marknaden.

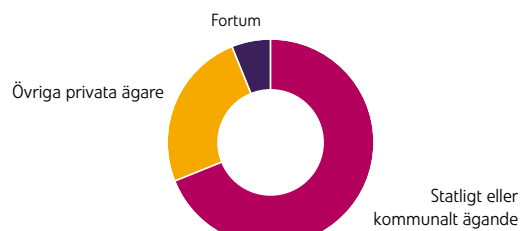
Fjärrvärme i Östersjöområdet

Marknadens storlek

total efterfrågan ~300 TWh/år

Ägandestruktur, %

Stora europeiska företag har agerat för att stärka sina positioner som ledande aktörer på framtidens europamarknad genom både uppköp och investeringar. De stora aktörerna fortsatte att stärka sina positioner på gasmarknaden liksom att öka sina investeringar i förnybar energi.

E.ON sökte aktivt att växa i den europeiska energisektorn, till exempel genom budet på det spanska energiföretaget Endesa. Iberdrola lade ett bud på Scottish Power och Enel uttryckte intresse för att växa. Även Gazprom och CEZ sökte aktivt efter expansionsmöjligheter.

Trots att fri konkurrens är hörnstenen i EU:s utveckling, inte minst för energisektorn, förekom åter nationell protektionism i kampen om makten över energin, när regeringar vidtog åtgärder för att förhindra utländska förvärv. Flera länder agerade för att etablera ett starkt eget, nationellt energibolag: I Spanien satte konkurrensmyndigheten upp hinder för E.ON:s övertag av Endesa. I Frankrike fortsatte sammanslagningen av Suez och GdF. I Polen ändrade regeringen sin politik i fråga om statligt ägda energitillgångar från en tidigare planerad privatisering till vertikal konsolidering och fortsatt statlig kontroll.

Den ryska energireformen fortskrider

Den ryska ekonomin var fortsatt stark tack vare höga gas- och oljepriser. Detta innebar också en ökande efterfrågan på el och behov av ny kapacitet. 2006 antog den ryska regeringen en prognos över kommande efterfrågeökning: nästan 500 TWh (som minst) fram till 2015, jämfört med 2005 års efterfrågan på 939 TWh.

Reformeringen av energisektorn, som inleddes för att säkra de enorma framtida investeringar som krävs i kraftindustrin och för att öka sektorns effektivitet, fortsatte under 2006 med ett antal viktiga steg i både omstrukturering och liberalisering av marknaden. Omstruktureringen – dvs. uppdelningen av de tidigare energiföretagen i dels konkurrensutsatta företag och dels reglerade monopol, och formeringen av regionala kraftbolag (Territorial Generating Companies, TGC:er) och grossistbolag (Wholesale Generating Companies, WGC:er) – var till största delen genomförd i slutet av 2006.

Även omorganiseringen av RAO UES-ägarskapet inleddes med den första börsintroduktionen av ett omstrukturerat produktionsbolag, WGC-5, i oktober. WGC-5 och TGC-5 är först av de företag som enligt planerna ska skiljas av från RAO UES, under första delen av 2007. Omorganisationen av ägarskapet till tillgångarna i RAO UES beräknas vara slutförd i mitten av 2008. Ytterligare aktieemissioner planeras i flera WGC:er and TGC:er redan under 2007. En ytterligare aktieemission i TGC-1, där Fortum har ett aktieinnehav på ca 25 procent, planeras till juli 2007.

En nyckelfaktor i energireformen är liberaliseringen av konkurrensutsatta verksamheter. I september 2006 lanserades en helt ny modell för grossistmarknaden, NOREM, vilket signalerade den starka politiska viljan bakom reformen. Samtidigt togs det implicita pristaket bort och spotpriset började sättas efter faktisk tillgång och efterfrågan.

Från och med den 1 september matchas all tillgång och efterfrågan via spotmarknaden. Det finns dock fortfarande finansiella avtal med reglerade priser som täcker större delen av volymen. Dessa avtal minskar effekten av ett liberaliserat energipris på verksamhetsresultatet för produktions- och försäljningsbolag. Andelen sådana avtal kommer enligt planerna att minskas gradvis, för att helt avskaffas 2011. Detta gäller, enligt en framlagd plan, förutom för bostadssektorn. Under 2007 är tanken att marknaden ska utvecklas ytterligare genom upprättandet av dels en kapacitetsmarknad och dels en finansiell derivatmarknad.

De betydande framstegen i reformarbetet i den ryska energisektorn, det stora investeringsbehovet, potentialen i fråga om effektivitetsförbättringar och den starkt ökande efterfrågan återspeglades i de västerländska företagens återuppväckta intresse för Ryssland. De flesta av Europas ledande aktörer uttryckte intresse för att delta i utvecklingen av den ryska energisektorn.

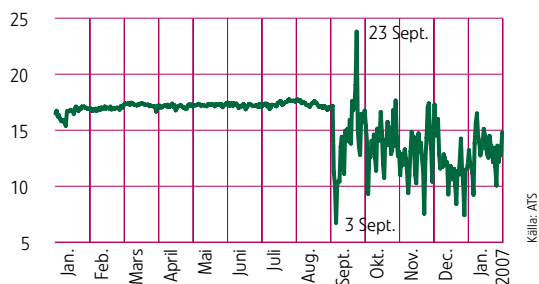
Fortsatt tillväxt i Polen och Baltikum

Den årliga kraftproduktionen i Polen och Baltikum uppgår till ca 170 TWh och fjärrvärmeproduktionen till ca 140 TWh. I alla dessa länder förväntas efterfrågan på både el

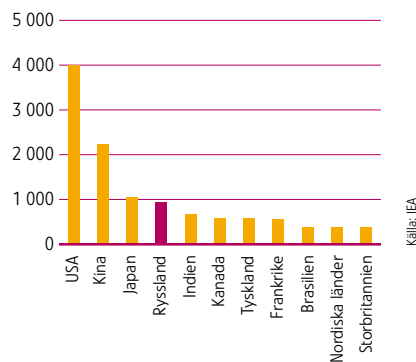
Den ryska kraftmarknaden

Elpriset* på "day ahead" marknaden i den europeiska delen av Ryssland, euro/MWh

* Kapacitetstariffer exkluderad

Den ryska elmarknaden är den fjärde största i världen, TWh, kraftproduktion 2004

och värme öka stadigt med hög årlig tillväxttakt, sett ur ett europeiskt perspektiv, något som i sin tur drivs av en fortsatt stark ekonomisk tillväxt.

Under 2006 ändrade Polen sina tidigare planer på att privatisera enskilda energitillgångar och avbröt alla pågående processer. I mars 2006 antog regeringen ett nytt program för den polska energimarknaden, ett program som innehöll bildandet av fyra vertikalt integrerade enheter över hela energikedjan med tillgångar från kolbrytning till energileverans. Dessa planerade enheter har en existerande energiproduktionskapacitet på mellan 700 och 10 000 MW, elförsäljningen varierar från 15 till nästan 30 TWh och de har mellan 2–5 miljoner kunder. Efter integrationsprocessen kommer de konsoliderade enheterna så småningom att delvis privatiseras, men enligt den nuvarande linjen kommer staten också fortsättningsvis att äga en kontrollpost.

I den polska värmesektorn har privatiseringen av de största tillgångarna i de större städerna till största delen slutförts. Privatisering av mindre företag antingen pågår eller har ännu inte kommit i gång. Privatiseringen av kommunalt ägda värmebolag har dock tappat i tempo.

Elmarknaderna i Estland och Lettland domineras av vertikalt integrerade före detta monopolföretag. I Litauen är distribution och elhandel delvis privatiserade, medan kraftproduktionen till största delen är statligt kontrollerad. Stängningen av det litauiska kärnkraftverket Ignalina i slutet av 2009 kommer att ha en stor inverkan på energibalansen i regionen. De nationella energibolagen har gått samman för att bygga ett nytt kraftverk. De baltiska staterna fortsätter att liberalisera marknaden enligt kraven i EU-direktivet och siktar på en helt öppen marknad den 1 juli 2007 – förutom Estland där en övergångsperiod fram till 2013 har beviljats.

Ökade investeringar

Under året tillkännagav Fortum nya kapacitetsinvesteringar som ökade företagets nordiska investeringsprogram till 2,8 miljarder euro och kommer att ge ny kraftproduktionskapacitet på 1 500 MW.

16

Investeringar

Fortum Årsredovisning 2006 – Verksamheten

Globalt sett finns det ett enormt behov av investeringar i kraftproduktion för att möta växande efterfrågan och ersätta åldrande anläggningar. Efterfrågan på den nordiska marknaden förväntas öka till nära 450 TWh fram till 2020.

Under 2006 var planer på ny produktionskapacitet i storleksordningen 40 TWh fram till år 2020 klara på den nordiska marknaden. Uppgraderingsplanerna för kärnkraftsanläggningarna i Sverige fortsatte – dock sköts uppgraderingarna för Forsmark upp med ett år (till 2009–2011) på grund av problemen vid kraftverket under sommaren och hösten 2006. Bygget av den femte reaktorn i Finland gick också framåt, men även här sköts drifttagandet upp från 2009 till 2011. Dessutom framskred planerna på flera kraftvärmeanläggningar (CHP), kombinerade gas- och ångturbincykler (CCGT) och vindkraftparker.

Som en ansvarsfull marknadsaktör utvärderar Fortum fortlöpande möjligheter att investera i ny produktionskapacitet. Vid slutet av 2006 omfattade Fortums investeringsprogram 2 800 miljoner euro, vilket ger motsvarande ca 1 500 MW kraftproduktionskapacitet på den nordiska marknaden.

I egenskap av minoritetsägare deltar Fortum i uppgraderingarna av de svenska kärnkraftverken Oskarshamn och Forsmark. Fortums andel av den planerade ökningen av produktionskapaciteten uppskattas till 250 MW. Uppgraderingarna beräknas vara klara 2012, men för en del av dem krävs tillstånd som ännu inte har meddelats. I Finland deltar Fortum med ca 25 % i landets femte reaktor vilket motsvarar en kapacitet på ca 400 MW.

Fortum har en plan för renovering av vattenkraftverk som sträcker sig till 2015, men till största delen kommer arbetena att vara klara 2010. Planen täcker flera av Fortums helt eller delvis ägda kraftverk i Finland och Sverige och kommer att ge ungefär 150 MW i ytterligare kapacitet.

Fortum är ett ledande företag inom fjärrvärme och kraftvärmeproduktion på den nordiska marknaden. Fortum planerar att bygga ett biobränsleeldat kraftvärmeverk i Värtan i Stockholm, med en ungefärlig produktionskapacitet på 140 MW elektricitet och 300 MW värme. Arbetet beräknas börja år 2010. Vid årsskiftet pågick beredningen av en ansökan om miljö tillstånd. Sommaren 2006 tillkännagav Fortum att ett nytt kraftvärmeverk ska byggas i Esbo Finland efter förvärvet av E.ON Finland (nu Fortum Esbo) från E.ON. Enheten beräknas få en produktionskapacitet på upp till 300 MW elektricitet och 240 MW värme. Den uppskattade kostnaden för kraftverket är 200 miljoner euro. Kraftverket beviljades miljö tillstånd under hösten och anbuden för byggandet hade lämnats in vid årsslutet. Arbetet påbörjas enligt planerna i slutet av 2009.

Förutom att investera i ny kraftvärmekapacitet utvärderar Fortum fortlöpande möjligheterna att byta ut bränslen i befintliga kraftverk mot mer miljövänliga alternativ. Fortum har flera sådana planer på gång.

I december 2006 presenterade Fortum en plan på att bygga ett gaskombikraftverk för belastningstoppar, i Ingå, Finland. Enheten beräknas vara igång senast 2009 med en kapacitet på upp till 300 MW. En ansökan om miljö tillstånd lämnades in före årsslutet. Det slutgiltiga investeringsbeslutet planeras under 2007.

Förutom att investera i ny kraft- och värmeproduktion på den nordiska marknaden genomför Fortum också investeringar i andra fokusmarknadsområden. Fortum äger strax över 25 % av aktierna i det regionala produktionsbolaget TGC-1 i nordvästra Ryssland. TGC-1 genomför ett stort investeringsprogram i syfte att öka elproduktionskapaciteten med 50 %, det vill säga över 3 000 MW, till år 2015. En börsnotering kommer enligt planerna att genomföras under sommaren 2007 för att bidra till finansieringen av investeringsprogrammet.

I slutet av 2006 lade Fortum fram en plan på att investera i ett nytt kraftvärmeverk i polska Czechochowa. Det kol- och biobränsleeldade kraftvärmeverket beräknas vara i drift i slutet av 2009 med en produktion på 120 MW värme och 64 MW elektricitet. Den uppskattade kostnaden för kraftverket är 95 miljoner euro.

I början av januari 2007 tillkännagav Fortum att AS Fortum Tartu, som ägs till 60 % av Fortum och till 40 % av AS Giga, planerar att bygga ett nytt kraftvärmeverk i Tartu i Estland. Kraftverket kommer att ha en produktionskapacitet på cirka 52 MW värme och 25 MW elektricitet. Det kommer att drivas med lokalt producerade biobränslen och torv och ersätter naturgaseldad produktion. Den beräknade kostnaden är 60 miljoner euro och bygget av kraftverket kommer enligt planerna att påbörjas i slutet av 2008.

Förutom investeringar i kraft- och värmeproduktion har Fortum en omfattande investeringsplan på 700 miljoner euro för att öka leverenssäkerheten i lokal- och regionnäten. Fortum investerar också 240 miljoner euro i automatisk mätaravläsning (Automatic Meter Management, AMM). AMM kommer i en inledande fas att börja användas i Sverige, medan de övriga nordiska länderna kommer att följa efter i ett senare skede. Totalt uppgick investeringarna till 412 miljoner euro i verksamheten. Dessa investeringar syftar både till att möta kommande lagstiftning och att öka produktiviteten i och underhållet av existerande anläggningar. Fortums investeringar i forskning och utveckling samt personalutveckling behandlas mer i detalj i respektive avsnitt i årsredovisningen, sidorna 17 och 36.

Flera nya forsknings- och utvecklingsprogram lanserades

År 2006 ökade tempot i forskning och utveckling – flera nya program lanserades och fokus skiftades mot långsiktiga utvecklingsinitiativ.

Teknisk sakkunskap är av stor betydelse i strävandet mot att skapa en hållbar, effektiv och tillförlitlig kraft- och värmeproduktion. Modern teknik spelar en avgörande roll i nya lösningar för förbättrad driftsäkerhet i eldistributionen samt i utvecklingen av förstklassiga drift- och underhållstjänster. I gränssnittet mot kunder blir utvecklingen av nya tekniker allt viktigare särskilt som en följd av den växande efterfrågan på energieffektiviserings tjänster.

Fyra nyckelområden inom forskning och utveckling

Fortum har identifierat fyra nyckelområden där forskning och utveckling är avgörande för att säkra och stärka företagets tekniska konkurrenskraft i framtiden. Utvecklingsinsatserna koncentreras till följande områden:

- Möjliggöra tillväxt genom investeringsmöjligheter i nya produktionsteknologier, att skapa nya affärsmöjligheter samt genom att stödja strukturell tillväxt.
- Främja hållbar utveckling genom att skapa nya investeringsmöjligheter i förnybara energikällor, förbättra utnyttjandet av biobränslen och återvunna bränslen samt att utveckla kunskapen om utsläppsfri produktion med fossila bränslen.
- Säkra en långsiktig teknikbas genom att arbeta med olika tekniska framtidsscenarioer och på ett tidigt stadium ackumulera kunskap för att kunna förutse paradigmskiften i energibranschen.
- Stödja företagets dagliga verksamhet genom att säkerställa den tekniska expertis som krävs för att Fortum ska vara en förebild inom produktion och distribution av kraft och värme.

Under år 2006 har Fortum initierat flera nya forsknings- och utvecklingsprogram inom ramen för de fyra nyckelområdena. Jämfört med tidigare år är nu fler program inriktade

på att uppnå konkurrensfördelar på lång sikt istället för att i huvudsak syfta till att säkra konkurrenskraften i den dagliga verksamheten. Aktuella program visas i tabellen nedan.

Effektivitet via nätverkande

Fortum vill vara en föregångare när det gäller att förstå och tillämpa nya tekniker och har valt ett pragmatiskt tillvägagångssätt för att organisera arbetet med forskning och utveckling.

Att skapa välfungerande nätverk och partnerskap med forskningsorganisationer, ingenjörsföretag och teknikleverantörer är en viktig del av Fortums pragmatiska angreppssätt. Genom att delta i olika partnerskap och samarbeten i forskningsprogram är det möjligt för Fortum att ta del av den energitekniska utvecklingen, något som skulle kräva omfattande investeringar om arbetet skulle bedrivas internt.

Interna insatser koncentreras på identifierade nyckelområden, där Fortum strävar efter att uppnå en hög kompetensnivå. Dessa områden har strategisk betydelse för Fortum och till dem hör exempelvis kärnkraftssäkerhet.

Branschtypisk satsning på forskning och utveckling

Koncernens totala utgifter för forskning och utveckling år 2006 var 17 miljoner euro (14 miljoner euro år 2005). Den ökade satsningen kan huvudsakligen hänföras till nya program och aktiviteter som initierats under 2006.

Fortums satsning på forskning och utveckling uppgår till 0,4% av nettoförsäljningen (0,4% år 2005) och 0,6% av övriga kostnader (0,6% år 2005). Siffran är i linje med genomsnittet vid jämförelse med rapporterade investeringar (% av försäljning) i forskning och utveckling i andra europeiska kraft- och värmeföretag.

		FoU fokusområden			
		Möjliggöra tillväxt	Främja hållbar utveckling	Säkra en långsiktig teknikbas	Stödja företagets löpande verksamhet
Fortums FoU-program	Framtida produktionsteknik	●	●	●	
	Utsläppsfri fossil kraftproduktion	●	●		
	Tillväxt inom biobränslen	●	●		
	Energioptimering för kunder	●	●		
	Tillväxt i Ryssland	●	●		
	Säkerhetsarbete inom kärn- och vattenkraft, bränslen, restprodukter, forskning etc.				●

Energi som laddar dina batterier.

Segmentöversikter

Fortums tillväxt ökade under 2006 genom förvärv och kapacitetsinvesteringsprogram. Utvecklingsarbetet för att öka kundorienteringen fortsatte.

Fortums verksamhet är uppdelad på fyra rapporteringssegment. Kraft produceras av segmentet Kraftproduktion i kraftverk som Fortum äger helt eller delvis och av segmentet Värme i kraftvärmeanläggningar. Segmentet Kraftproduktion säljer den el som produceras via den nordiska elbörsen Nord Pool. Segmentet Markets köper sin el genom Nord Pool

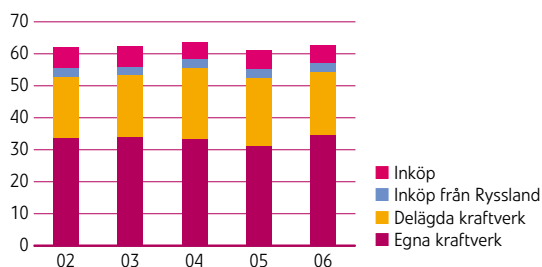
Fortums kraftproduktionskapacitet, 31 december 2006, MW

	Finland	Sverige	Övrigt	Totalt
Vattenkraft	1 454	3 148		4 602
Kärnkraft	1 433	1 674		3 107
Kraftvärme	673	530	145	1 348
Kondenskraft	1 441	297		1 738
Övrigt	6	112		118
Totalt	5 007	5 761	145	10 913

Fortums kraftproduktion per källa, TWh

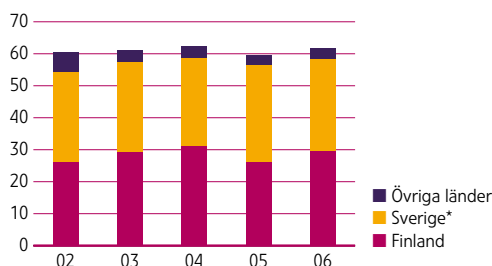
	2006	2005
Vattenkraft	19,8	21,2
Kärnkraft	24,4	25,8
Värmekraft	10,2	5,3
Totalt	54,4	52,3

Fortums totala elanskaffning per typ, TWh

och säljer elen till privat- och företagskunder samt till andra elåterförsäljare. Värme säljer ånga och fjärrvärme främst till industriella kunder och kommuner samt till fastighetsbolag. Värme säljer också elen som produceras vid kraftvärmeverken. Fortums elöverföring via lokal- och regionnät rapporteras under segmentet Distribution.

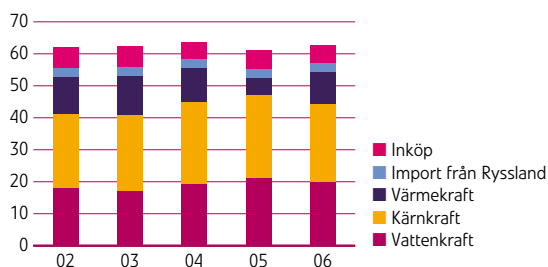
Fortums elförsäljning per område, TWh

* Sverige 2002, Birka Energi 100% mars-dec och 50% jan-feb.

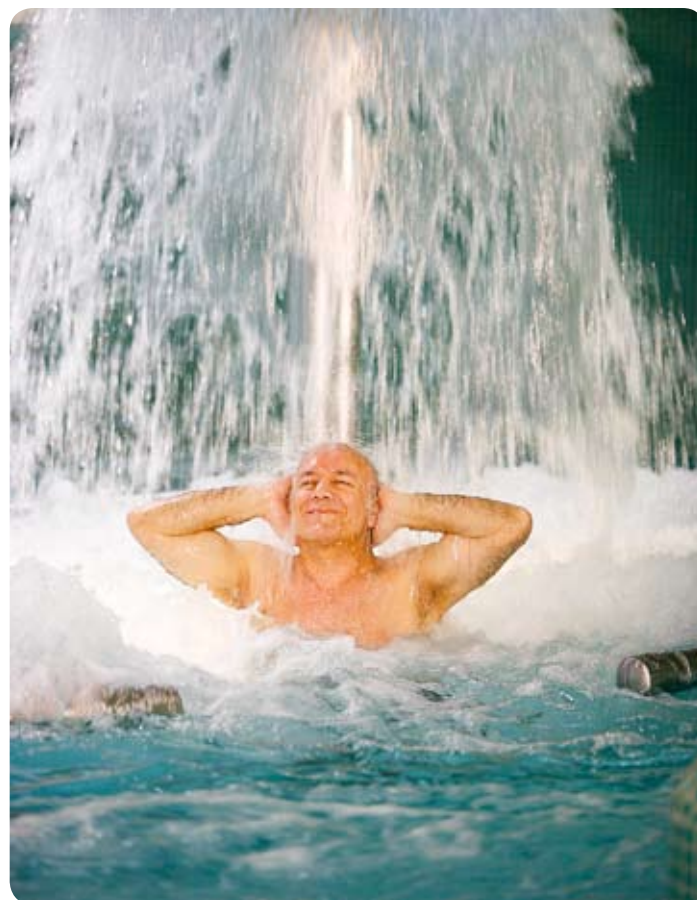
Segmenten säljer elen till Nord Pool eller externa kunder och köper även el från Nord Pool och andra externa källor. Fortums transaktioner på Nord Pool beräknas som ett netto av köp och försäljning per timme.

Fortums elanskaffning per källa, TWh

Ökad kraftproduktion trots utmaningar

Trots att året karakteriserades av varierande priser och utmaningar för verksamheten, ökade Fortum sin kraftproduktion och tillkännagav investeringar i ny kapacitet för att möjliggöra fortsatta förstklassiga prestationer.

Investeringar för att öka kraftproduktionskapaciteten kommer att fortsätta även under 2007. Fortum vill behålla alla tillgängliga produktionsätt vid beslut om framtida investeringar i kapacitet.

Kraftproduktion producerar och säljer kraft, huvudsakligen på den nordiska elmarknaden. Segmentet ansvarar även för riskhanteringsverksamhet inom kraftproduktionen. Kraft säljs genom detta affärssegment dels till elbörsen Nord Pool, dels på OTC-marknaden*. Dessutom tillhandahåller segmentet drift- och underhållstjänster för kraftproduktion i Norden och på vissa internationella marknader. Segmentet Kraftproduktion består av affärsenheterna Generation, Portfolio Management and Trading (PMT) och Service.

Kraftproduktion har en nyckelroll i Fortums strategi för att bli det ledande kraft- och värmebolaget i Norden och östersjöområdet. Fokus ligger på att säkerställa en hög driftsäkerhet i kraftverken, att modernisera produktionsanläggningar och att tillgodose en effektiv fysisk och finansiell portföljhantering. Utöver den långsiktiga investeringsplanen som sträcker sig bortom 2010 söker Fortum efter nya möjligheter till investeringar för att säkerställa framtida kapacitetsbehov. Elmarknadens omstrukturering i Ryssland fortgick under 2006 och Fortum stärkte sin position där.

Den huvudsakliga drivkraften inom kraftproduktion är grossistpriset på el. De huvudsakliga faktorer som styr grossistpriset är inflödet i nordiska vattenmagasin, priser på utsläppsrätter och bränslen på de internationella marknaderna samt den övergripande balansen mellan tillgång och efterfrågan på kraft. De viktigaste faktorerna för prisutvecklingen under 2006 var det starka underskottet i nordiska vattenmagasin under större delen av året, rörligheten i priserna på utsläppsrätter i EU:s utsläppshandelssystem samt de oplanerade stängningarna av svenska kärnkraftverk under hösten.

Stora prisvariationer under året

Efter en ganska normal vattenbalans år 2005 inleddes 2006 med ett litet överskott i de nordiska vattenmagasinen. Samtidigt var det ett underskott i de nordiska snömagasinen till följd av låg snöackumulering under vintern. Snöunderskottet, de första tre månadernas kalla väder och en torr sommar ledde till att vattenmagasinen minskade från ett litet överskott i början av året till ett betydande underskott

under sommaren. Underskottet var som störst i augusti och uppgick då till 30 TWh under referensnivån, vilket motsvarar cirka en tredjedel av den årliga nordiska kärnkraftsproduktionen. Varmt väder, och därmed låg konsumtion, kombinerat med stor nederbörd hjälpte till att fylla på vattenmagasinen under den sena hösten och tidiga vintern. I slutet av december låg vattenmagasinen 2 TWh under referensnivån.

Det genomsnittliga priset på koldioxidutsläppsrätter i det europeiska utsläppshandelssystemet var cirka 18 euro per ton koldioxid under 2006, vilket är ungefär samma som under 2005. Priserna fluktuerade avsevärt under året. I april steg priset till över 30 euro per ton och tidigt i maj sjönk priset till 10 euro per ton koldioxid till följd av offentliggörandet av reella utsläppsdata för 2005. Under sommaren stabiliserades priserna på cirka 16 euro per ton för att sedan åter falla under hösten och tidig vinter. I slutet av året låg priset för utsläppsrätter för 2007 på 6,5 euro per ton koldioxid. Priset på utsläppsrätter för perioden 2008–2012 låg på 18–20 euro per ton. Kolpriserna ökade måttligt under 2006. Oljepriserna nådde historiskt höga nivåer under sommaren, men sjönk under hösten. I slutet av 2006 låg oljepriserna på samma nivå som under slutet av 2005.

Både prisutvecklingen för utsläppsrätter och vattenbalansen har påverkat kraftpriserna på terminsmarknaden.

* OTC: Over the counter. Ett avtal som upprättas via en mäklare eller mellan två företag. På elmarknaden sker nästan all OTC-handel på elbörsen.

Nyckeltal, miljoner euro

	2006	2005	Förändring %
Omsättning	2 439	2 058	19
kraftförsäljning	2 059	1 682	22
övrig försäljning	380	376	1
Rörelseresultat	980	825	19
Jämförbart rörelseresultat	985	854	15
Operativt kapital	6 734	5 954	13
Avkastning på operativt kapital, %	16,1	14,0	15
Jämförbar avkastning på operativt kapital, %	16,1	14,5	11
Bruttoinvesteringar	240	130	85
Medelantal anställda	4 147	4 374	-5

Segmentets kraftproduktion per källa, TWh

	2006	2005
Vattenkraft	24,4	25,8
Kärnkraft	19,8	21,2
Värmekraft	5,2	1,3
Totalt	49,4	48,3

Terminspriserna ökade under den första delen av 2006, men föll i början av maj till följd av de fallande priserna på utsläppsrätter, medan vattenbalansen drev kvoterna uppåt igen under sommaren och tidig höst. Under det sista kvartalet föll terminskvoterna igen till följd av förbättrad vattenbalans och fallande pris på utsläppsrätter. I slutet av 2006 slutade kvoterna för 2007 på runt 37 euro och kvoterna för 2008–2011 på cirka 43 euro per megawattimme (MWh).

Under 2006 var det genomsnittliga spotpriset på el på den nordiska elbörsen Nord Pool 48,6 (29,3) euro per megawattimme (MWh) dvs. 66% högre än under 2005. Ökningen berodde dels på den lägre vattenbalansen, dels på oplanerade avställningar av kärnkraftverk i Sverige. Priserna var historiskt höga i Norden.

Kraftpriserna i Norden påverkades också av priserna i Europa och särskilt av priserna i Tyskland. År 2006 var det tyska genomsnittliga spotpriset något högre än det nordiska spotpriset. Vissa perioder under året var det nordiska spotpriset högre än det tyska priset. Eftersom energiflödena går mot marknader med högre priser förekom både import och export från Norden till Tyskland under året.

Ökad produktion i en operativt utmanande miljö

År 2006 producerade segmentet 49,4 (48,3) TWh varav 48,3 (47,2) TWh kom från de nordiska länderna. Av segmentets kraftproduktion i de nordiska länderna var 19,8 (21,2) TWh eller 41% (45%) vattenkraft, 24,4 (25,8) TWh eller 51% (55%) kärnkraft och 4,1 (0,2) TWh eller 8% (0,4%) värmekraft.

Minskningen av vattenkraftsproduktionen berodde på en försämrad vattenbalans. Minskningen av kärnkraftsproduktion berodde på de oplanerade avställningarna av de svenska kärnkraftsverken Forsmark och Oskarshamn, i vilka Fortum är minoritetsägare. Dessa avställningar orsakades av

en incident vid Forsmark, enhet 1. Den ökade användningen av värmekraftverk kan tillskrivas de höga spotpriserna.

De oplanerade avställningarna på de svenska kärnkraftsverken orsakade Fortum en produktionsförlust på cirka 1,6 TWh i kärnkraftsproduktionen. Driftsäkerheten i det Fortumägda kärnkraftverket Lovisa och Olkiluoto, som delvis ägs av Fortum, var fortsatt hög.

Under 2006 var 84% (93%) av Fortums kraftproduktion koldioxidfri. Minskningen orsakades av en högre användning av värmekraft, vilket kompenserade för lägre vattenkrafts- och kärnkraftsproduktion. Vid årsskiftet var segmentets kapacitet för kraftproduktion sammanlagt 9 540 (10 003) MW varav 9 400 (9 863) MW i de nordiska länderna och 140 (140) MW i övriga länder.

Kraftproduktions erhållna pris på producerad kraft i Norden (exklusive vidareförsäljning) var 37,1 (31,2) per MWh, 14% högre än föregående år, främst beroende på högre priser för säkring och högre spotpriser. Försäljningsvolymerna var 49,4 (48,1) TWh.

Under 2006 påfördes en ny produktionskostnad för kärnkraft i Sverige och förmogenhetsskatten för vattenkraftsanläggningar i både Finland och Sverige höjdes. Dessa skattehöjningar påverkade Fortums resultat negativt med cirka 65 miljoner euro.

Investering i ny kapacitet

Fortums investeringsprogram inkluderar renovering av flera vattenkraftverk för att öka kapaciteten och att upprätthålla en god driftsäkerhet för anläggningarna. Under 2006 genomförde Fortum tre renoveringsprojekt. Det för närvarande mest omfattande renoveringsprojektet, på vattenkraftverket Månsbo i Sverige, har fortsatt enligt plan. Det gamla kraftverket har moderniserats helt och hållet och kommer att tas i bruk 2007 under ett nytt namn, Avestaforsen.

En viktig del i investeringsprogrammet är att öka produktionskapaciteten i befintliga kärnkraftsanläggningar i Sverige. Som minoritetsägare vill Fortum delta i den planerade utvecklingen av kraftverken i Oskarshamn och Forsmark. Fortums andel av den utökade produktionskapaciteten uppskattas till 250 MW. Effekthöjningen måste godkännas av den svenska regeringen och planeras vara genomförd 2012. I juni godkände den svenska regeringen en kapacitetsökning på 250 MW för Oskarshamns tredje enhet, varav Fortums del ligger på strax över 100 MW. Kapacitetsökningen är planerad för 2008.

Moderniseringen av automatiseringssystemen i kärnkraftverket i Lovisa har påbörjats. Alla nya automatiseringssystem kommer att vara i bruk 2014. Under 2006 genomfördes, förutom normala årliga driftavbrott för byte av bränslestavar, en mer detaljerad inspektion av enhet 2 i Lovisa. I november ansökte Fortum om en 20-årig produktionslicens för kärnkraftverket Lovisa. Beslutet från handels- och industriministeriet beräknas vara klart under sommaren 2007. I december slöt Fortum ett långsiktigt avtal om att köpa kärnkraftsbränsle till Lovisa från det ryska bolaget TVEL.

Fortum deltar med en andel på cirka 25% i den femte finska reaktorn, Olkiluoto 3. Leverantören (konsortiet AREVA-Siemens) har meddelat TVO, företaget som bygger och äger den nya enheten, att anläggningen kommer att kunna tas i kommersiellt bruk under 2010–2011.

Fortum har lagt fram en plan om att bygga ett nytt gas-kombikraftverk i finska Ingå. Enligt planen kommer kraftverket att tas i kommersiell drift år 2009. Kraftverket kommer att använda lätt brännolja som bränsle och kraftproduktionen kommer att vara cirka 250 till 300 megawatt (MW).

Fortum genomförde ett avtal om resursbyte med Mälarenergi i januari 2006. I transaktionen bytte Fortum innehavet av 17 små vattenkraftverk och 82,5% av aktieinnehavet i Aroskraft AB mot vatten- och kärnkraftsproduktion som tidigare leasats till Mälarenergi.

Avyttringar som krävts av konkurrensmyndigheten

I juni satte den finska konkurrensmyndigheten upp villkor för Fortums förvärv av E.ON Finland (nu Fortum Esbo). Enligt villkoren skulle Fortum avyttra sin kraftanläggning Haapavesi och sin kraftvärmeanläggning i Tavastehus. Vidare skulle Fortum leasa ut sin andel på 308 MW i kraftanläggningen Meri-Pori fram till den 30 juni 2010 och sälja motsvarande 1 årlig TWh av konstant kraftproduktion i Finland fram till den 31 mars 2011. Alla dessa villkor hade uppfyllts vid årsskiftet.

Framsteg på den ryska marknaden

Den ryska elmarknadens omstrukturering fortsatte under 2006. Denna utveckling gör den ryska elsektorn till en allt mer attraktiv affärsmiljö för Fortum. Under 2006 stärkte Fortum sin position i Territorial Generating Company No. 1, TGC-1, det regionala kraftföretaget i nordvästra Ryssland.

Sedan oktober 2005 har TGC-1 drivits med utgångspunkt i en leasingmodell där TGC-1 leasar och driver kraft- och värmeanläggningar för sina tre ägare Lenenergo, Kolenergo och Karelenergo. I november 2006 slutfördes sammanslagningen av de regionala kraftföretagen och TGC-1 registrerades som ett juridiskt företag.

I oktober 2006 förvärvade Fortum en andel på 12,5% i kraftföretaget St. Petersburg Generating Company. Denna äganderätt, i kombination med Fortums 33-procentiga

ägande i Lenenergo, berättigade Fortum till en andel på 25,7% i TGC-1, vilket ger Fortum en blockerande minoritet i företaget. De övriga större ägarna i TGC-1 är RAO UES med 55,7% och Interros med 7,2%. I slutet av december började aktien handlas på den ryska börsen (RTS).

I slutet av oktober deltog Fortum även i börsnoteringen av det ryska grossistkraftföretaget Wholesale Generating Company No.5 (WGC-5) som har fyra produktionsfilialer runt om i Ryssland. Vid börsnoteringen erhöll Fortum mindre än 1% av WGC-5.

Hög kvalitet i drift- och underhållsverksamheten

Fortum Service tillhandahåller drift- och underhållstjänster för energibolag och eldistributionsföretag. I Fortum är Service kompetenscentrum för bolagets egen drift och underhåll av kraftverk. Därigenom säkerställs en hög driftsäkerhet och ett kostnadseffektivt utnyttjande av bolagets produktionsanläggningar. Service försöker uppnå tillväxt på valda internationella drift- och underhållsmarknader, till exempel Storbritannien, Tyskland och Ryssland.

Tillgängligheten och effektiviteten på Fortums egna kraftverk, liksom på kraftverk som drivs globalt av Fortum, är mycket hög enligt internationella standarder. 2006 var energitillgängligheten under drift (tgDE), vattenkraft exkluderat, på de kraftverk som ingår i Fortums drift- och underhållsanläggningar 95,3% (96,9 år 2005).

Under 2006 omdefinierade Service fokus till att främst arbeta med drift- och underhållstjänster för energiindustrin samt med särskild service. I oktober slutförde Service försäljningen av den industriella underhållsverksamheten till fonder som förvaltas av aktieinvesteraren CapMan. Omkring 900 anställda berörs av affären.

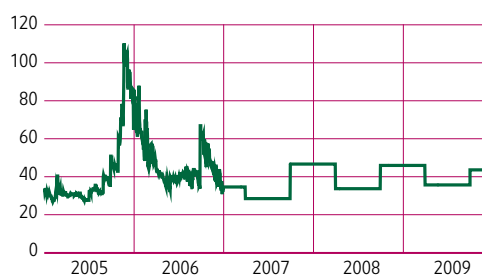
Fortum Service avyttrade också sitt innehav på 40% i energikonsultbolaget Enprima Oy samt dess dotterbolag i Thailand.

I Ryssland genomförde Fortum tekniska inspektioner och utarbetade rekommendationer för förbättring av driftsäkerheten på uppdrag av Rysslands regionala energibolag Russian Territorial Generating Company No. 9, TGC9. Inspektionerna var slutförda vid årsskiftet. Dessutom undertecknade Fortum ett konsultavtal med det regionala energibolaga

Oljepris, dollar/fat

Gaspris (UK), pund/värmenhet

get TGC-1 avseende renovering av vattenkraftsanläggningarna i Svetogorsk och Lesogorsk vid floden Vuoksi i Ryssland. Renoveringsarbetet kommer att pågå i 8 till 10 år.

Fortum har också undertecknat ett 6-årigt avtal om drift och underhåll med Knapsack Power GmbH & Co. i Tyskland. Avtalet gäller ett gaskombikraftverk med en kapacitet på 800 MW beläget i Hürth-Knapsack nära Köln som kommer att tas i kommersiell drift sommaren 2007. Avtalet är det andra i sitt slag som sluts och stärker Fortums position som en betydande underhålls- och driftoperatör för gaskombikraftverk i Tyskland.

I Storbritannien har Fortum träffat ett fyraårigt avtal för drift och underhåll av en avfallsenergianläggning som håller på att byggas nära London Heathrow Airport. Anläggningen kommer att stå klar sommaren 2008.

Forskning och utveckling för ökad hållbarhet

Den största delen av Fortums forskning och utveckling sker inom kraftproduktion. Arbetet syftar till att säkerställa fortsatt framgångsrik drift av Fortums kraftverk och att utveckla hållbara lösningar för kraftproduktion. Mer information om Fortums forskning och utveckling finns på sidan 17.

Företagets hela nordiska kraftproduktion är miljöcertifierad enligt ISO 14001. Möjligheterna till reduktion av utsläpp har systematiskt granskats i Fortums egna anläggningar. I oktober slutförde Fortum till exempel ett projekt för att uppgradera alla brännare till låg-NO_x-brännare vid den finska torvförbränningsanläggningen Haapavesi. De nya brännarna utformades med hjälp av avancerade matematiska modeller som Fortum har utvecklat i samarbete med VTT (ett tekniskt forskningscenter i Finland) för att användas

i kraftproduktion. Samtidigt har justeringar gjorts av anläggningsprocesser för att reducera dammutsläpp.

På kärnkraftverket Lovisa fortsätter arbetet med uppbyggnaden av en solidifieringsanläggning för flytande låg- och medelaktivt avfall. Den nya anläggningen kommer att tas i drift under 2007.

Omkring 4 TWh, motsvarande 20%, av Fortums årliga vattenkraftsproduktion har certifierats av finska och svenska organisationer för naturvård. Vidare har Fortum erhållit ursprungsgarantier i det europeiska systemet för energicertifikat för att handlas på den europeiska marknaden.

Kapacitetsinvesteringarna fortsätter

Fortums investeringsprogram för att öka produktionskapaciteten kommer att fortsätta även under 2007. Planerade investeringar i ny kraftproduktion kommer att genomföras och ytterligare investeringsmöjligheter kommer att undersökas. Fortum vill behålla alla tillgängliga produktionssätt vid beslut om framtida investeringar i kapacitet.

Fortums försäljningsvolym i Norden, TWh

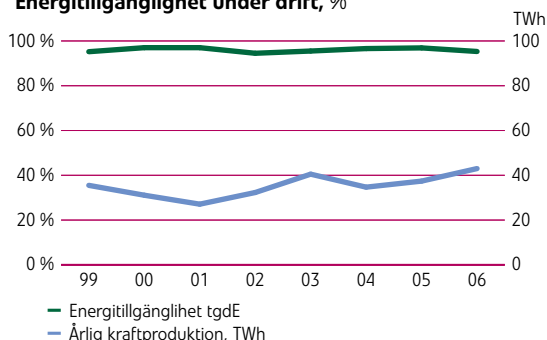
	2006	2005
Försäljning	53,9	52,6
varav vidareförsäljning	4,5	4,5

Fortums försäljningspris i Norden, euro/MWh

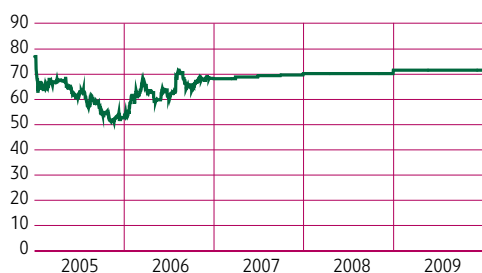
	2006	2005
Pris på kraftproduktion i Norden*	37,1	31,2

* För segmentet Kraftproduktion i Norden, exklusive vidareförsäljning.

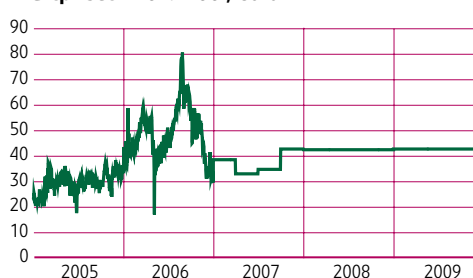
Energittillgänglighet under drift, %

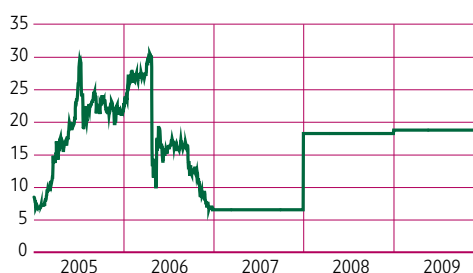
Kolpris, dollar/ton

Kraftpriset i Nord Pool, euro/MWh

CO₂ utsläppsrätter, euro/tCO₂

Tillväxt i kundbasen

Tack vare framgångsrika förvärv växte antalet fjärrvärmekunder markant. Användningen av förnybara bränslen i värmeproduktion fortsatte att öka.

Värme eftersträvar också att öka användningen av biobränsle i sina anläggningar.

Värme segmentet koncentrerar sig på fjärrvärme och fjärrkyla, industriell ånga och produktion av avfallsenergi samt outsourcingtjänster för energi till industrin. Segmentet äger och driver 21 (23) kraftvärmeverk (CHP) och flera hundra värmeverk i de nordiska och baltiska länderna samt Polen. Segmentet består av affärsenheterna Värme, verksamt i Sverige, samt Heat, verksamt på övriga marknader. Stockholms Stad har 50% av det ekonomiska intresset i Värme.

Målet är att vara en förebild för värmeindustrin i de nordiska länderna och övriga Östersjöområdet. I dag är segmentet den ledande värmeleverantören i de nordiska länderna och är huvudleverantör av fjärrvärme till Stockholms stad. Segmentet har också fyra fjärrvärmeföretag i Polen som förser cirka 30 städer över hela landet med värme. Det är kompetenscentrum för CHP-produktion, avfallsförbränning, fjärrvärme och outsourcingtjänster för energi till kommuner och industrier.

Den finska verksamheten växte markant

Segmentets totala värmeförsäljning uppgick till 24,7 (21,7) TWh. Sverige och Finland svarade för 9,3 (9,5) TWh respektive 10,7 (9,8) TWh och övriga länder för 4,7 (2,4) TWh. I de nordiska länderna uppgick industriånga till 5,2 (5,1) TWh och fjärrvärme till 14,9 TWh (14,3) TWh. Kraftproduktionen i CHP-verken var 5,0 (4,1) TWh.

Under året fortsatte Fortum att dra nytta av sina växande marknader i Norden och Östersjöregionen med tyngdpunkt på integrering och fortsatt utveckling av förvärvade företag. Som en del i integrationsprocessen avnoterade Fortum sitt dotterbolag Fortum Wrocław S.A. på Warszabörsen i april.

Tack vare förvärvet av E.ON Finland (nu Fortum Esbo) har antalet finska fjärrvärmekunder nästan femdubblats. Flera nya värmeavtal har också undertecknats med industrikunder på olika marknader.

Till följd av krav från det finska konkurrensverket inför förvärvet av E.ON Finland sålde Fortum sin kraftvärmeanläggning i Hämeenlinna, Finland i oktober.

Gynnsamma investeringar för miljön

Fortum ansökte om miljötillstånd för en ny biobränslebaserad CHP-anläggning i Värtan, Stockholm. Den planerade produktionskapaciteten är 300 MW värme och 140 MW el. Anläggningen kommer att täcka cirka 25% av Stockholms värmebehov.

Fortum planerar också att bygga en ny gasdriven CHP-anläggning i närheten av den befintliga anläggningen i Esbo, Finland. Den nya anläggningens kraftproduktionskapacitet kommer att vara cirka 260–300 MW och värmekapaciteten kommer att ligga runt 200–240 MW. Anläggningen planeras stå klar i slutet av 2009.

I Polen investerar Fortum i en ny CHP-anläggning i staden Częstochowa. Mängden biobränsle som kan användas i anläggningen kan uppgå till 30%. Produktionskapaciteten kommer att uppgå till cirka 120 MW värme och 64 MW el. Anläggningen kommer att vara klar i slutet av 2009.

Under året har Fortum också moderniserat sina kolbaserade värmeanläggningar i flera regioner i Polen. Tack vare projektet kommer anläggningarnas energieffektivitet att öka och luften i regionerna att förbättras betydligt.

Nyckeltal, miljoner euro

	2006	2005	Förändring %
Omsättning	1 268	1 063	19
värmeförsäljning	976	834	17
kraftförsäljning	198	145	37
övrig försäljning	94	84	12
Rörelseresultat	264	269	-2
Jämförbart rörelseresultat	253	253	0
Operativt kapital	3 407	2 551	34
Avkastning på operativt kapital, %	9,6	11,6	-17
Jämförbar avkastning på operativt kapital, %	9,2	11,0	-16
Bruttoinvesteringar	773	211	366
Medelantal anställda	2 345	2 186	7

I Estland investerar Fortum i en ny CHP-anläggning i staden Tartu. Den nya kraftanläggningen kommer att använda torv och biomassa som huvudsakligt bränsle och förväntas tas i kommersiell drift i slutet av 2008.

Användningen av förnybara bränslen i värmeproduktionen ökade jämfört med föregående år. Mängden värme som producerades med biobränsle och som motsvarade miljömärkningskriterierna var 2 429 (2 031) GWh in Finland. I Sverige har den framgångsrika minskningen av fossila bränslen fortsatt under 2006. Där var den totala mängden förnybara bränslen nära 75%.

Certifieringar och internationellt samarbete för hållbar utveckling

År 2005 åtog sig Fortum att förvärva miljöcertifikat för sina värmeverksamheter i Östersjöländerna före slutet av 2006. I Polen erhöll tre av fem Fortumföretag följande miljö-, kvalitets- och arbets säkerhetscertifikat i juli 2006: ISO 9001:2000, ISO 18001:2004 och OHSAS 18001:1999. De två återstående företagen, som förvärvades under den senare delen av 2005, kommer att vara klara för certifiering i slutet av 2008.

I Estland beviljades Fortums dotterbolag Fortum Termest samma certifikat i december 2006.

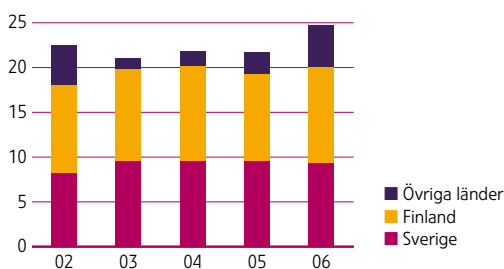
Fortum Värme blev aktiv medlem i Round Table on Sustainable Palmoil och i WWF Global Forest and Trade Network (GFTN). Den förra organisationen har som mål att marknadsföra hållbar användning av palmolja och den senare att eliminera illegal skogsavverkning och att förbättra förvaltningen av hotade skogar.

Tillväxt och ökad kundservice

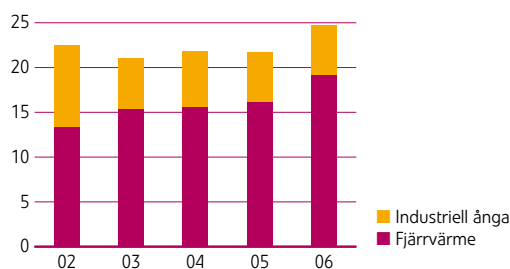
Också under 2007 kommer Värmesegmentet att fortsätta öka sina investeringar i tillväxt och kundservice på valda marknader. Nya onlinetjänster kommer att utvecklas för att ytterligare förbättra kvaliteten på kundservicen.

Segmentet har också som mål att öka användningen av biobränsle i sina anläggningar.

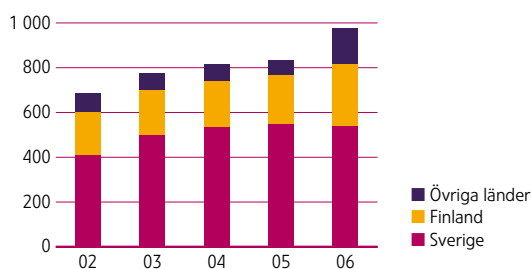
Segmentets försäljning av fjärrvärme och ånga per område, TWh

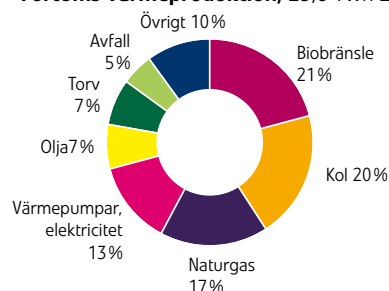
Segmentets försäljning av fjärrvärme och industriell ånga, TWh

Segmentets försäljning av fjärrvärme och ånga per område, miljoner euro

Fortums värmeproduktion, 25,8 TWh 2006

Driftsäkerheten i elnäten förbättras

Fortum har fortsatt att investera i elnätens driftsäkerhet och har lanserat automatisk mätaravläsning i Sverige.

Distribution ansvarar för tillförlitlig och säker elförsörjning med överlägsen service till sina kunder. Fortum äger och driver lokal- och regionnät i Sverige, Finland, Norge och Estland med sammanlagt 1,6 miljoner kunder.

Genom att säkerställa elleveranser utan avbrott och ge kunder hög servicekvalitet i alla situationer spelar Distribution en central roll för att hjälpa Fortum att nå bolagets strategiska mål att bli det ledande kraft- och värmeföretaget.

Marknadsandelen för eldistribution när det gäller levererad volym i nät under 20kV var 20% (14%) i Finland, 15% (14%) i Sverige, 3% (3%) i Norge och 3% (3%) i Estland.

Förvärvet av E.ON Finland (nu Fortum Esbo) stärkte ytterligare Fortums position som ledande eldistributionsföretag i Norden. Eldistributionens volym i Finland ökade med 6% och kundbasen växte med ca 162 000. Närhet till resten av Fortums eldistributionsnät är en klar fördel.

Pågående investeringar i driftsäkerhet

Distribution genomför fortlöpande förbättringar av driftsäkerheten i näten. Fram till 2011 kommer Fortum att investera 700 miljoner euro i sina nordiska elnät. Som en del i detta arbete fortsatte det driftsäkerhetsprogram som startades 2005 med 200 miljoner euro i investeringar. Målet med programmet är att halvera den årliga avbrottstiden. Fortums aktuella driftsäkerhet i näten är redan över 99,9%.

I Sverige grävdes 1 350 km ledningar ner i marken eller säkrades på annat sätt och i Finland installerades ett femtiotal fjärrstyrda fränskiljare. Dessa åtgärder kommer att påskynda reparationer av fel och i slutänden reducera kundernas genomsnittliga avbrottstid.

I allmänhet utvecklades Distributions verksamheter väl under 2006 med förbättrad driftsäkerhet i näten för kunderna. Bra väderförhållanden, tillsammans med åtgärder för att förbättra driftsäkerheten, bidrog till dessa goda resultat.

Fortums driftsäkerhet i näten är 99,9%.

Automatisk mätaravläsning och förbättrad tvåvägskommunikation

Fortum investerar i automatisk mätaravläsning (AMM) för att utveckla ett standardiserat mätsystem för den nordiska elmarknaden. Detta är av yttersta vikt för att ytterligare integrera den nordiska marknaden. AMM:s mätsystem gör det möjligt för kunder att faktureras baserat på deras faktiska elförbrukning och ger dem möjlighet att övervaka förbrukningen i realtid. Fortum menar att den ökade förståelse av elförbrukningen som uppnås via AMM inte bara kommer att ändra individuella förbrukningsmönster utan också medföra fördelar för samhället i stort.

I maj undertecknade Fortum ett serviceavtal avseende leveransen av ett AMM-system i Sverige. I början av oktober 2006 påbörjades installationen av det nya systemet hos

Antal elnätstkunder per område, 31 december 2006, tusental

	2006	2005
Sverige	865	860
Finland	580	410
Norge	97	97
Estland	23	23
Totalt	1 565	1 390

Volym av distribuerad el på lokalnät, TWh

	2006	2005
Sverige	14,4	14,4
Finland	7,7	6,3
Norge	2,3	2,2
Estland	0,2	0,2
Totalt	24,6	23,1

Nyckeltal, miljoner euro	Förändring		
	2006	2005	%
Omsättning	753	707	7
distribution på lokalnät	636	592	7
distribution på regionnät	80	82	-2
övrig försäljning	37	33	12
Rörelseresultat	252	251	0
Jämförbart rörelseresultat	250	244	2
Operativt kapital	3 412	3 021	13
Avkastning på operativt kapital, %	8,4	8,8	-5
Jämförbar avkastning på operativt kapital, %	8,3	8,6	-4
Bruttoinvesteringar	313	115	272
Medelantal anställda	983	1 008	-2

835 000 distributionskunder i de svenska elnäten. Detta innebär att alla distributionskunder kommer att ha automatisk avläsning den 1 juli 2009. Det totala värdet på avtalet om AMM är cirka 240 miljoner euro.

Under året har Distribution lagt stor vikt vid att informera kunderna om leverenssäkerhetsåtgärder i Sverige och Finland. Fortum har svarat mot kundernas ökade efterfrågan på information om avbrott i lokalnätet. Planerade avbrott till följd av arbeten och underhåll av nätet samt avbrott som orsakas av fel visas som realtidskartor på Fortums Internetsidor i Sverige och Finland. En liknande tjänst planeras för Norge.

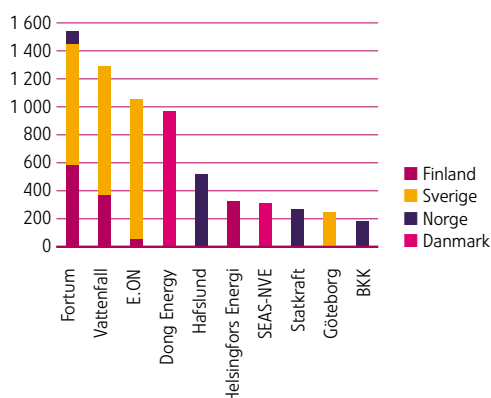
I Norge implementerade Fortum kundgarantier som försäkrar att kundens eltjänster hanteras på ett lämpligt sätt och att kunden har rätt till ersättning. Kundgarantier finns redan i Sverige och Finland.

Regleringsutmaningar fortsätter att spela en central roll

Eldistribution anses och är accepterad som en starkt reglerad verksamhet och granskas därför av nationella energimyndigheter. Modeller och principer för övervakning skiljer sig från land till land. Bedömningar av tillämpliga tariffers rimlighet kan göras antingen innan de träder i kraft (ex ante) eller i efterhand (ex post). I EU-direktiv stadgas att regleringen bör ske ex ante där så inte redan är fallet.

I Sverige har tillsynsmyndigheten fattat beslut angående prissättningen för år 2003 för ett dotterbolag till Fortum, Ekerö Energi. Enligt beslutet ska företaget återbetala cirka 1,9 miljoner euro till sina kunder. Ekerö Energi har överklagat beslutet. Granskningen av 2003 års priser fortsätter för två av Fortums områden, Stockholm och Västkusten, och inga beslut har ännu meddelats. Dessutom fortsätter

De största eldistributörerna i Norden, kunder, tusental

Fortums distributionsverksamhet består av

- lokal och regional eldistribution och näthantering i Finland, Sverige, Norge och Estland.
- lokalnät: 147 300 km, 0,4–20 kV kablar, luftledningarna och 52 600 distributionstransformatörer.
- regionalt distributionsnät: 7 600 km, 20–220 kV kablar och luftledningarna.

Ett utmärkande drag för den finska elmarknaden är att en enskild aktör får stå för max. 25% av den el som distribueras i 0,4 kV-nätet i landet. I slutet av 2006 var Fortums andel 21%.

granskningen av 2004 och 2005 års priser för Stockholm, Hälsingland, Värmland, Västkusten samt Ekerö Energi. Myndigheten har reviderat kalkylräntan (WACC) och därmed har det potentiella beloppet för återbetalning reducerats.

I Finland har regleringsändringar som gjorts av myndigheten och ett beslut från marknadsdomstolen om lagstiftarens prissättningsprinciper haft en positiv effekt på Fortums prissättning. Endast en mycket liten överintäkt beräknas för 2005 och endast mindre justeringar av priser kommer att behövas för att undvika överintäkt för perioden 2005–2007.

Det nordiska miljöprogrammet framskider

Som en del av Distributions nordiska miljöprogram slutfördes under 2006 saneringen av mark som har kontaminerats genom gamla metoder för impregnering av stolpar. Distributions program för att förse transformatorstationer inom grundvattenområden med uppsamlingstankar som skydd mot läckage fortsätter.

Distribution har som princip att undvika att använda växthusgasen svavelhexafluorid (SF6) som isoleringsmaterial i kopplingsutrustningar och i stället använda alternativa lösningar. Vid underhåll eller ombyggnad av nät och transformatorstationer återanvänds material i så hög grad som möjligt. Resterande material undersöks, sorteras och återvinns så effektivt som möjligt.

År 2006 deltog Distribution aktivt i att främja en hållbar utveckling med Energihjälpens energisparkoncept (läs mer på sidan 29).

Fokus på driftsäkerhet i elnäten

Under 2007 kommer Distribution att fortsätta förbättra elnätet med hjälp av det nordiska driftsäkerhetsprogrammet och att implementera ett system för automatisk mätaravläsning i Sverige. Fortum stöder en harmoniserad nordisk syn på reglering, grundad på principerna i EU-direktivet om gemensamma regler för den europeiska interna elmarknaden.

Främsta leverantören av miljömärkt el

På en utmanande marknad ökade Markets även detta år antalet kunder. Konsumenterna väljer allt oftare miljövänliga elprodukter.

Fortums konkurrenskraftiga elerbjudanden resulterade i en positiv kundtillströmning under 2006.

Markets säljer el och energitjänster till privat- och företagskunder i Finland, Sverige och Norge. Segmentet köper all el som säljs till kunder på den nordiska elbörsen Nord Pool. Markets erbjuder även omfattande tjänster inom portföljförvaltning och energieffektivisering.

Att bli kundernas naturliga val av energileverantör

Fortums mål är att bli kundens naturliga val på den nordiska elmarknaden. Kundundersökningar, uppföljning av aktiviteter och andra mätningar visar att kvaliteten på kundservice är en av de viktigaste faktorerna för kundnöjdhet och lojalitet. Därför har Markets definierat kundservice av hög kvalitet som ett av våra viktigaste fokusområden. Under det senaste året fick detta arbete ett externt erkännande vid European Utility Awards: Fortum kom 2006 på andra plats i kategorin Customer Excellence. Detta var ett resultat av det fokuserade arbetet med att utveckla produkter och tjänster som Markets och Fortums gemensamma kundserviceenheter genomfört.

Markets erbjuder privat- och företagskunder ett av Nordens bredaste utbud av el och energitjänster. Privatkunder kan välja mellan miljömärkt tillsvidareavtal, avtal med fast pris och rörliga avtal som grundas på priser direkt från den nordiska elbörsen. En växande trend under 2006 var miljömärkta alternativ

För företagskunder har Markets utvecklat ett omfattande paket med lösningar avsedda att säkerställa både elinköp och pris i överensstämmelse med kundens riskprofil. Dessa lösningar handlar om allt från avtal med fast pris till professionella tjänster för portfölj- och riskhantering. Markets erbjuder även sina företagskunder miljövänlig el. Elen som säljs till kunder med avtalen Fortum Smart och Fortum Balance kommer till 100% från vattenkraft.

Trots att konkurrensen på marknaden och kundernas aktivitet när det gäller att byta elhandelsföretag fortsatte att öka under året, valde många nya kunder Markets vilket kan ses som ett bevis på konkurrenskraftiga kunderbjudanden.

Elpriset och utmaningar på marginalen

Markets sålde 42,1 (40,2) TWh el till sammanlagt 1,3 (1,2) miljoner kunder i de nordiska länderna. Elförsäljningen

ökade under 2006 jämfört med 2005, trots att avtalen med en del storkunder löpte ut i slutet av 2005. Förvärvet av E.ON Finland (nu Fortum Esbo) och framgångsrika kampanjer för kundrekrytering medverkade till den positiva trenden.

De genomsnittliga nivåerna på slutkundspriset har under året stigit i de nordiska länderna. Såväl rörliga som fasta prisnivåer steg i enlighet med grossistprisutvecklingen på den nordiska elbörsen. Samtidigt har konkurrensen ökat på elhandelsmarknaden och försäljningsmarginalerna har pressats, framför allt i Finland. Trots denna utveckling har Markets kunnat erbjuda sina kunder konkurrenskraftiga priser och hade i november möjlighet att stoppa en planerad prisökning i Finland efter det att marknadspriserna hade sjunkit.

Under året både förlorade och vann Fortum kunder. I slutet av året hade Markets ett positivt ackumulerat nettoflöde av kunder.

För att nå upp till Fortums vision att bli ett föredöme inom kraft- och värmeindustrin och Markets strategiska mål att bli kundernas naturliga val av energileverantör krävs löpande utveckling och stora investeringar. Det gäller moderna system för kundservice, fakturering och mätning. Under året stötte Fortum på problem vid införandet av ett

Nyckeltal, miljoner euro

	2006	2005	Förändring %
Omsättning	1 912	1 365	40
Rörelseresultat	-6	32	-119
Jämförbart rörelseresultat	-4	30	-113
Operativt kapital	176	228	-24
Avkastning på operativt kapital, %	-1,6	17,4	-109
Jämförbar avkastning på operativt kapital, %	-0,8	16,4	-105
Bruttoinvesteringar	14	10	40
Medelantal anställda	825	745	11

nytt kund- och faktureringsystem i Sverige. Kostnader och avsättningar i samband med införandet fick en negativ påverkan på det jämförbara rörelseresultatet för segmentet.

Kundgarantier

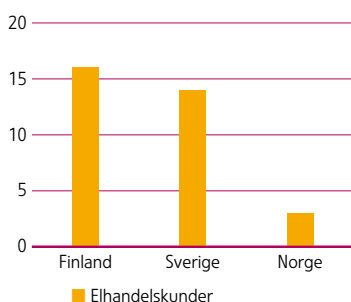
Målet är att ha de mest nöjda och lojala kunderna och Markets följer därför regelbundet upp kundnöjdheten. Feedback erhålls genom olika kanaler och varje år görs en enkätundersökning bland nordiska kunder. År 2006 var kunderna särskilt nöjda med Fortums stora produktutbud, goda service och kunniga personal. Utrymme för förbättring fanns bland annat i den negativa bilden av Fortums förhållande mellan pris och kvalitet och i förmågan att lyfta fram företagets engagemang för en hållbar utveckling.

Fortums elhandelskunder tas om hand av Markets säljare och personal från Fortums kundservice. Denna enhet är centrum för Fortums kundkontakter och utför fakturering, administrativa tjänster, hanterar mätaravläsning och ger kunderna teknisk service.

Kundombudsmannen är en oberoende funktion som följer upp och rapporterar direkt till företagsledningen. Ombudsmännen i Finland, Sverige och Norge följer upp frågor om kundservice och hjälper enskilda kunder om de inte är nöjda med företagets normala service och feedbackprocesser. Under 2006 bidrog ombudsmännen till att lösa totalt 385 fall, varav cirka 300 i Sverige, 60 i Finland och 25 i Norge.

Bolagets löfte om kvalitet i kundservicen är inskrivet i Kundgarantin. Det omfattar ekonomisk ersättning om servicen inte når upp till den utlovade standarden. Tjänsterna omfattar bland annat mätaravläsning, fakturering, byte av leverantör och övrig kundservice. För att ytterligare förbättra kundservicen arbetar Markets aktivt tillsammans

Marknadsandel per nordiskt land, %

med branschorganisationer för att förenkla och påskynda dialogen mellan kunder och elhandelsföretag.

Hållbara kundlösningar

Hållbara energialternativ får en allt större betydelse och Markets är den ledande leverantören av miljömärkt el i de nordiska länderna. Fortum förvaltar också en nordisk miljöfond. Fondens kapital grundas på försäljningen av el märkt med Bra Miljöval i Sverige. Under 2006 finansierade fonden tre projekt för att mildra miljöpåverkan från produktionen av vattenkraft.

En hållbar energiförbrukning är en av de strategiska frågorna i Markets kundkommunikation. I Sverige lanserade Fortum ett nytt koncept, Energihjälpen, som kan hjälpa såväl stora som små kunder att på enkla sätt minska elräkningen, vilket uppmuntrar till en hållbar konsumtion. Förvärvade insikter från det svenska konceptet kommer att analyseras och därefter tillämpas i Finland. Att hjälpa våra kunder att spara energi är en investering inför framtiden, och kan bli ett medel för framtida tillväxt.

Automatisk mätaravläsning, AMM, stärker kunderna

Allmänhetens intresse för elhandel har ökat i de nordiska länderna. Kunderna förväntar sig smidiga marknadsrutiner och konkurrenskraftiga tjänster. Energisparande kommer att bli en viktig trend i framtiden.

Mätning är en hörnsten i marknadsfunktionerna. Fortum har börjat införa ett nytt system för fjärravläsning (Automatic Meter Management, AMM) i Sverige. AMM möjliggör mätaravläsning på distans, vilket ger kunderna flera viktiga förbättringar. Fakturorna kan baseras på den faktiska förbrukningen så att preliminära fakturor och avräkningsfakturor, som ofta är svåra att förstå, inte längre behövs. Fortums AMM-system innehåller ett antal funktioner som går längre än det svenska lagkravet. Till exempel en möjlighet till tvåvägskommunikation i realtid och fjärravläsning timme för timme. Kunderna får även tillgång till detaljerad information om mönster och kostnader för sin elförbrukning.

Dessutom gör det nya systemet det möjligt för elhandelsföretagen att i framtiden sätta ett timpris på el. För den enskilda konsumenten innebär det större möjligheter att spara energi och själv påverka kostnaderna genom att göra enkla förändringar av sin elförbrukning. På samhälls nivå innebär det att förbrukningstoppar kan minskas, vilket ger betydande miljövinster eftersom det minskar behovet av att använda reservkapacitet för produktion.

Fortum tror att vi genom att stärka kunderna med AMM också kan förstärka Fortums position och konkurrenskraft som det ledande kundorienterade energiföretaget.

*Kraften från positiv energi.
Kraften från positiva tankar.*

Bättre för människor, bättre för miljön

Fortum engagerar sig i arbetet för hållbar utveckling och är övertygat om att det ger en konkurrensfördel på marknaden.

Fortums engagemang i arbetet för hållbar utveckling märks både i företagets grundläggande syfte och gemensamma värderingar, som är några av de viktigaste beståndsdelarna i Fortums kompass. För att uppnå målen vägleds Fortum av en balans mellan ekonomiska, miljömässiga och sociala aspekter vid allt beslutsfattande och alla aktiviteter i företaget. Goda resultat såväl miljömässigt som socialt, tillsammans med ett rykte som en tillförlitlig affärspartner, bidrar till förverkligandet av Fortums strategiska mål att bli kundernas förstahandsval som energileverantör.

Fortum fick under 2006 två viktiga utmärkelser för sitt miljömässiga och sociala resultat. I september säkrade Fortum på nytt en plats i de världsomfattande Dow Jones Sustainability Indexes. I december rankade Storebrand Fortum som det mest ansvarstagande energiföretaget i sin världsomspännande Best in Class-rapport.

Från principer till handling

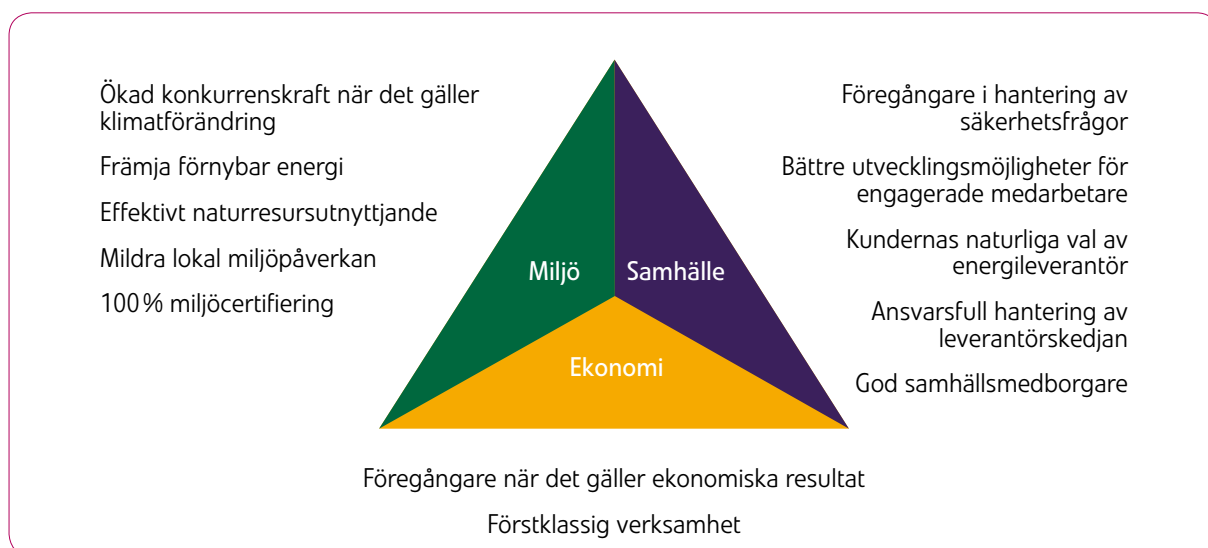
Fortum har antagit en policy för hållbar utveckling som ska tillämpas inom hela koncernen. Policyn baseras på vårt grundläggande syfte: Vår energi gör livet bättre idag och för kommande generationer.

Vår policy för hållbar utveckling förklarar att vi:

- Nyttjar naturresurser på ett ansvarsfullt sätt och bidrar till att minska klimatpåverkan.
- Arbetar aktivt tillsammans med våra medarbetare och intressenter för att kontinuerligt minska vår miljöpåverkan, förbättra arbetsmiljön och ta socialt ansvar.
- Delar våra principer om hög affärsetik och integritet, omsorg om miljön och respekt för mänskliga rättigheter med alla våra affärspartner, oberoende av var vi verkar.

Vi följer till alla delar lagar och föreskrifter i all verksamhet. Vårt engagemang för hållbar utveckling beskrivs närmare i våra gemensamma styrande principer för Miljö och Säkerhet som finns på www.fortum.se. Vi omvandlar principerna till handling genom att fastställa utvecklingsmål för Fortums agenda för hållbar utveckling.

Agenda för hållbar utveckling

Fokus på miljömässiga resultat

Fortum arbetar ständigt med att förbättra företagets miljömässiga resultat. På så sätt närmar man sig de miljömål som definieras i bolagets agenda för hållbar utveckling.

32

Miljöansvar

Fortum Årsredovisning 2006 – Verksamheten

All kraft- och värmeproduktion ger oundvikligen miljöeffekter av olika slag. Hållbar utveckling innebär att denna påverkan kontrolleras på bästa sätt för att säkerställa goda livsvillkor både i dag och för framtida generationer. Fortum tar klimatförändringen på allvar och strävar efter att förbättra resultaten även på detta område.

Ökad konkurrenskraft när det gäller klimatförändring

Fortum har som målsättning att löpande förbättra konkurrenskraften när det gäller koldioxidutsläpp och strävar efter att hålla utsläppen av växthusgaser från kraftproduktionen bland de lägsta inom kraftbranschen på europeisk nivå. Detta mål förstärktes under 2006 genom att Fortum angav målvärden för koldioxidutsläppen: Dels ett årligt mål på 200 g/kWh och ett genomsnittligt mål över fem år på 120 g/kWh. Fortum övervakar löpande resultaten och vidtar nödvändiga åtgärder för att behålla sin position.

År 2006 producerades 84% av elen inom Fortum utan utsläpp av koldioxid. CO₂-utsläppen från Fortums egna kraftverk uppgick år 2006 till 11 miljoner ton. Ökningen berodde på låg produktion av vattenkraft på den nordiska marknaden och som en följd därav ökad användning av kondenskraftverk. CO₂-utsläppen från Fortums totala elproduktion, inklusive helt eller delvis ägd kraftproduktion, ökade till 107 g/kWh, vilket fortfarande är bland de lägsta av de större europeiska kraftbolagen, och klart under Fortums målvärden.

Under 2006 utvecklade Fortum sin inställning till klimatförändringarna och handeln med utsläppsrätter. Den nya positionen innebär att de kort- och långsiktiga aspekterna av den fortsatta utvecklingen av den europeiska handeln med utsläppsrätter betonas. Ett utkast till en plan för en global lösning för att minska klimatförändringarna har också lanserats. Fortum anser att lösningen på medellång sikt bör baseras på en världsomspännande handel med utsläppsrätter – där alla ingår – och med auktionering av utsläppsrätterna.

Fortum har varit något av en pionjär i att tillämpa Kyoto-mekanismerna. Under 2006 utökade vi våra aktiviteter på detta område genom att investera 2 miljoner euro i en Testing Ground Facility (TGF). Under åren 2000 och 2002 investerade Fortum totalt 6 miljoner dollar i Världsbankens kolfond. Bägge dessa fonder investerar i projekt som

Fortum har blivit något av en pionjär i att tillämpa Kyoto-mekanismerna, vilka är viktiga verktyg i arbetet mot klimatförändringar.

Nyckeltal

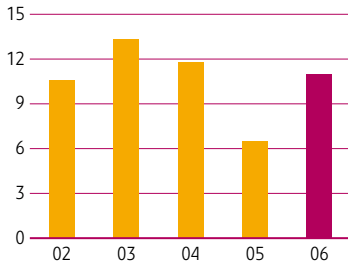
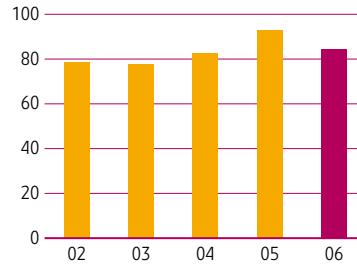
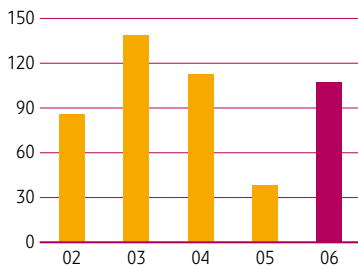
	2006	2005
Koldioxidutsläpp, t	11 000 000	6 500 000
Svaveldioxidutsläpp, t	15 300	9 600
Kväveoxidutsläpp, t	16 500	10 600
Kraftproduktionens koldioxidutsläpp, g/kWh (hel- och delägda anläggningar)	107	38
Total effektivitet för bränsleanvändning, %	73	80
Förnybara energikällors andel av kraftproduktionen, %	40	42
Koldioxidfria energikällors andel av kraftproduktionen, %	84	93
Förnybara energikällors andel av värmeproduktionen, %	43	39
Återvinning av gips från svavelrening, %	94	98
Återvinning av aska, %	65	72
Återvinning av vanligt avfall, %	49	38

syftar till att minska utsläppen av växthusgaser. Så snart ett internationellt registersystem finns på plats kan sådana uppnådda minskningar utnyttjas i EU:s handel med utsläppsrätter.

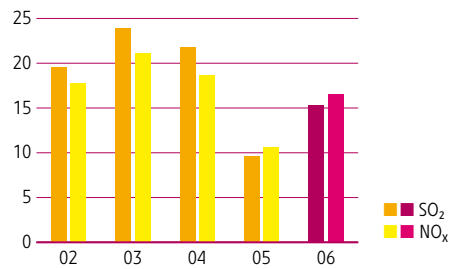
Främja förnybar energi

Fortum har som mål är att kontinuerligt utveckla produktionen av vattenkraft och att öka användningen av biobränslen

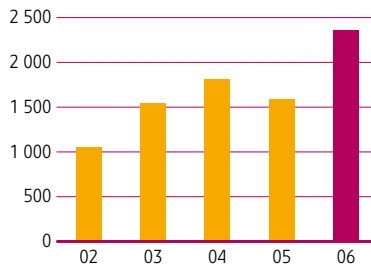
Koldioxidutsläpp, miljoner ton

Andel CO₂-fria energikällor i kraftproduktion, %CO₂-utsläpp från kraftproduktion vid egna och delägda kraftverk, g/kWh

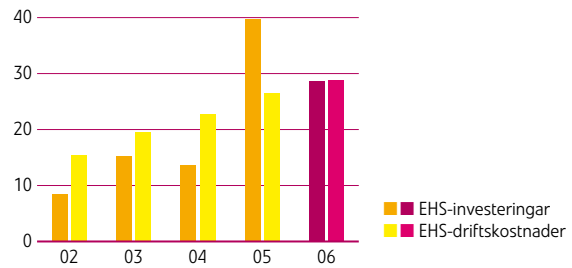
Svavel- och kväveutsläpp, 1000 t

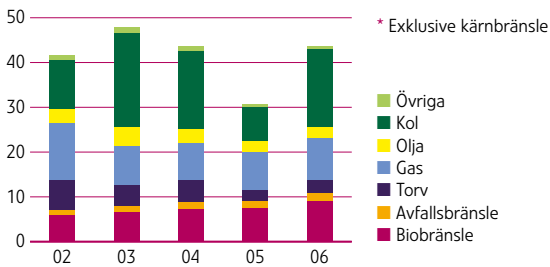
Partikelutsläpp, ton

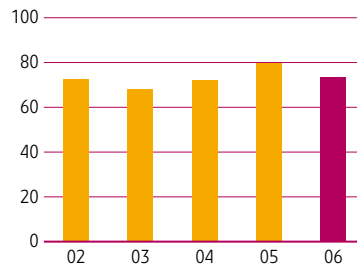
EHS-investeringar och driftskostnader, miljoner euro

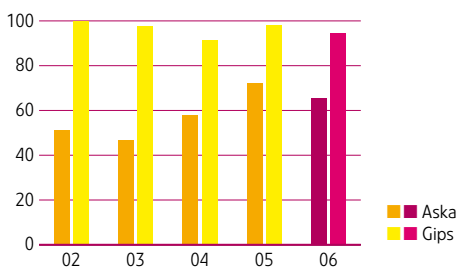
Bränsleåtgång*, TWh

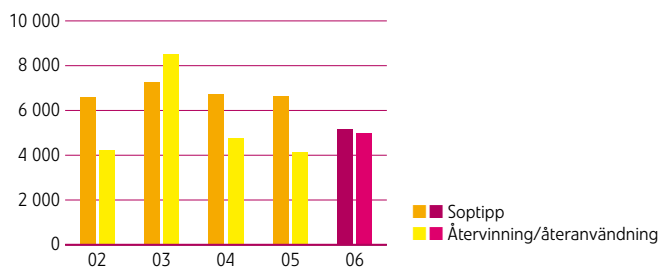
Effektivitet för bränsleåtgång, %

Återanvändning av biprodukter, %

Konventionellt avfall, ton

Miljöindikatorerna har ännu inte verifierats och kan komma att förändras under en senare granskningsprocess. För jämförelsen med 2005 inkluderar siffrorna för 2006 inte Haapavesi och Tavastehus kraftstationer, som såldes 2006. Å andra sidan inkluderar siffrorna Fortum Ploc, Fortum Wroclaw, Fortum Lietua och Fortum Esbo, som förvärvades 2005 och 2006.

och avfallsbaserade bränslen närhelst detta är tekniskt och ekonomiskt genomförbart. Under 2006 slutförde företaget modernisering av tre vattenkraftverk, vilket gav en årlig ökning på ytterligare 7,1 GWh förnybar el, vilket motsvarar förbrukningen för 350 småhus med eluppvärmning. I Finland tog Fortum två nya, huvudsakligen biobränsleladdade, bränslepannor i bruk.

Under 2006 svarade vattenkraft och biobränslen för 40% av Fortums elproduktion. Biobränslen och värmepumpar stod för 43% av Fortums sammanlagda värmeproduktion. Den totala användningen av biomassa ökade till 9,1 TWh, vilket motsvarade en ökning på 22% jämfört med året innan. Under 2006 fortsatte företagens planering av en storskalig, biomassadriven kraftvärmeanläggning i Stockholm och en ansökan om miljölicens skickades in till myndigheterna. I Finland fattade Fortum beslut om att investera i två nya bränslepannor som drivs med biomassa och torv.

För att säkerställa både etiskt och miljömässigt hållbar tillgång på biobränslen blev Fortum aktiv medlem i bland annat Världsnaturfondens Global Forest and Trade Network (GFTN).

Effektivt nyttjande av naturresurser

Fortum verkar för en ansvarsfull användning av naturresurser genom att systematiskt identifiera och implementera metoder för att förbättra energieffektiviteten, återanvända och återvinna biprodukter och avfall och att använda avfallsbaserade bränslen för kraft- och värmeproduktion. Kraftvärmeanläggningar (CHP) med hög energieffektivitet spelar en viktig roll för Fortums energiproduktion. Under året fattades beslut om att inleda planerna på en ny gasdriven kraftvärmeanläggning i Esbo. Kraftvärmeanläggningar och värmeverk svarade under 2006 för 76% av den del av Fortums bränsleanvändning som inte kommer från kärnkraft. Den övergripande effektiviteten i bränsleanvändningen minskade jämfört med föregående år på grund av ökad användning av kondenskraftverk.

Användningen av gips från avsvavling av rökgaser låg fortsatt på en hög nivå medan användningen av aska minskade något till 66% på grund av ökade volymer av aska. Användningen av avfallsbaserade bränslen ökade med 6% till 1,6 TWh, vilket utgjorde 3,7% av Fortums bränsleanvändning bortsett från kärnbränsle.

Mildra lokal miljöpåverkan

Genom att använda beprövad modern teknik och avancerade drifts- och underhållsprocesser försöker Fortum begränsa effekten på den lokala miljöpåverkan runt företagens anläggningar. Alla större kraftverk är utrustade med teknik för att minska utsläppen av svaveldioxid, kvävedioxid och partiklar i miljön. Under 2006 investerade Fortum i förbättrad luftföroreningskontroll vid kraftanläggningen i Haapavesi. Inom vattenkraftproduktion genomförs projekt för återställning av älvsystem för att förbättra den naturliga miljön för hotade arter och att stötta användningen av

vattendrag i fritidssyfte. Under 2006 deltog Fortum i naturskyddsprojekt kring Gullspångsälven och Klarälven samt sjön Sommen i Sverige och Ule älv i Finland.

100% miljöcertifiering

De flesta av Fortums affärsenheter och dotterbolag har certifierat sina ledningssystem i enlighet med standarden i ISO 14001, vissa enheter även i enlighet med ISO 9001/9002 och OHSAS 18001. 2006 beviljades nya miljö-, kvalitets- och säkerhetscertifikat till värmeföretagen Fortum Heat Polska, Fortum DZT och Fortum Chestochowa i Polen och till Fortum Termest i Estland. Miljö- och kvalitetscertifikat beviljades ett Fortum Distribution i Estland och Fortum Markets i Norge. Dessutom beviljades Fortum Service i Sverige, Finland och Storbritannien säkerhetscertifikat. I dag omfattas cirka 95% av Fortums affärsvolym av certifikat. Nyförvärvade verksamheter kommer att förberedas för certifiering inom tre år efter förvärvandet.

Miljöinvesteringar

År 2006 investerade Fortum sammanlagt 29 (40) miljoner euro i förbättringar inom miljö och säkerhet. Dessa investeringar berörde främst luftföroreningar, dammsäkerhet och hantering av radioaktivt avfall. Rörelsekostnader relaterade till miljö, hälsa och säkerhet uppgick till 29 (27) miljoner euro, vilket bland annat omfattade luftföroreningar, markskydd, behandling av spillvatten, avfallshantering och arbetarskydd.

Fortums produktionsenheter uppfyller gällande lagar och förordningar. Under 2008 införs nya bestämmelser i samband med att EU:s nya miljölagar för större förbränningsanläggningar träder i kraft. De flesta nödvändiga åtgärder har redan vidtagits och vi ser inte något behov av större investeringsbehov inom den närmaste framtiden.

Miljöansvar under kontroll

Fortum har som mål att systematiskt identifiera risker på miljö- och säkerhetsområdet. Ett internt förfarande för bedömning av miljö, hälsa och säkerhet tillämpas på alla betydande förvärv och övriga projekt. Fortum har utvärderat sitt ansvar med avseende på tidigare verksamheter och gjort de avsättningar som behövs för eventuella framtida återställningskostnader för skador på miljön. Fortums ledning är inte medveten om något fall som skulle kunna påverka företagens ekonomiska läge väsentligt. Av avsättningarna i bokslutet för 2006 utgjorde 13 miljoner euro avsättningar för miljöansvar. De hänför sig i första hand till sanering av förorenad mark.

I enlighet med den finska kärnenergilagen har Fortum gjort avsättningar för framtida kostnader för kärnavfallshantering. Fortums innehav i statens kärnavfallshanteringsfond täcker hela kostnaden.

En god samhällsmedborgare

Fortums målsättning som samhällsmedborgare framgår tydligt av företagets grundläggande mål: "Vår energi gör livet bättre idag och för kommande generationer."

I det här sammanhanget betyder ordet "energi" mer än den energi som vi producerar och säljer. Drivkraften att vara en god samhällsmedborgare finns i alla delar av vår verksamhet.

Våra **kunder** vill att vi ska förse dem med de produkter och tjänster som passar deras individuella behov bäst, till ett rimligt pris. Vi utvecklar ständigt vår verksamhet för att uppfylla dessa förväntningar och hoppas samtidigt kunna främja användningen av hållbar energi.

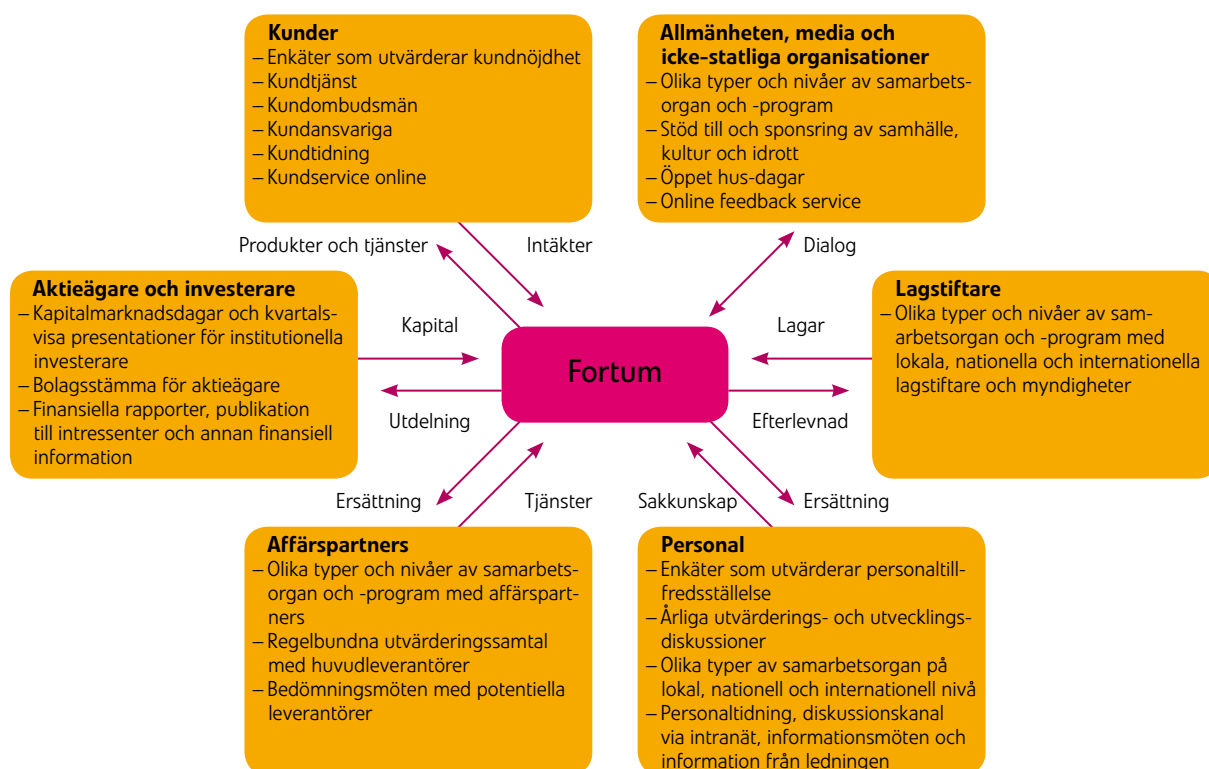
Allmänheten vill att vi ska verka på ett sätt som är bra för samhället och miljön. Vi bidrar till samhället genom att betala skatt, vara en ansvarsfull arbetsgivare och en god granne samt genom att stödja välgörande ändamål. Vi arbetar aktivt för att ha en öppen kommunikation. Vi strävar efter att minska verksamhetens miljöpåverkan genom att modernisera våra anläggningar och vi samarbetar med nationella och lokala miljömyndigheter och -organisationer. Vi stödjer forsknings- och utvecklingsprogram gällande vår verksamhet och donerar avsevärda summor till välgörenhet. På sidan 40 finns information om de ekonomiska effekterna av Fortums verksamhet.

Vår **personal** vill arbeta hos ett företag som tar hand om sina anställda och som de kan vara stolta över. Vi strävar efter att främja välbefinnandet genom säkra och stimulerande arbetsförhållanden. Vi respekterar enskilda personers och olika gruppers kultur och värderingar och står för jämlikhet.

Våra **affärspartners** vill att vi ska vara en tillförlitlig partner med god etik. De uppskattar ett bra förhållande mellan pris och kvalitet som gör kunderna nöjdare med både dem och Fortum.

I slutet av 2006 ägde finska staten 50,8% av Fortum och internationella investerare 35,4%. Resten ägs av finska institutioner och cirka 50 000 privata **aktieägare**. Ägarna förväntar sig att vi uppnår våra finansiella mål och ger dem god avkastning på deras investering. Vår aktie är noterad på Helsingforsbörsen och aktiekursen påverkas av investerarnas beslut. Om Fortum går med vinst erhåller aktieägarna utdelning enligt vår utdelningspolicy, som motsvarar en utdelningskvot på i genomsnitt 50 till 60%.

Relationer till intressenter

Personalutveckling i en bransch under förändring

Snabba förändringar i organisationen har inneburit både nya möjligheter och utmaningar för Fortums medarbetare.

Majoriteten av de anställda deltog i ett seminarium för att diskutera sin grups beteende och hur det reflekterar Fortums gemensamma värdegrund och varumärke.

36

Medarbetare

Fortum Årsredovisning 2006 – Verksamheten

År 2006 hade Fortum i genomsnitt 8910 (8939) anställda. Vid slutet av året uppgick antalet anställda till 8 134 (8 955), varav 7 681 (8 769) fast anställda. 3,7% av de fast anställda var deltidsanställda. Sammanlagt blev 373 personer uppsagda på grund av arbetsbrist till följd av sammanslagningar och omorganisationer. En större omstrukturering i Polen utgjorde 292 av dessa.

Kvinnor utgjorde 23% (22%) av det totala antalet anställda och svarade för 34% (32%) av ledningen på koncern- och affärsenhetnivå. I Finland har en ny omfattande undersökning och plan för att främja jämställdheten mellan män och kvinnor publicerats 2006.

Förvärv och avyttringar formar organisationen

När förvärvet av E.ON Finland (nu Fortum Esbo) hade slutförts i juni integrerades under hösten 2006 cirka 340 anställda i Fortums organisation. Vid samma tidpunkt såldes kraftvärmeverket Hämeenlinna med 26 anställda och kraftverket Haapavesi med 50 anställda, bägge i Finland. Under hösten avyttrade Fortum sin industriella underhållsverksamhet, vilket berörde cirka 930 anställda. En centralisering av kundservice och särskilda eldistributionsverksamheter påbörjades i Finland. Fortums övergripande geografiska struktur är dock i stort sett samma som föregående år. Finland och Sverige har cirka 77% av de anställda.

Utvecklingsmöjligheter för motiverade individer

Allt eftersom omvärlden och Fortums verksamheter utvecklas uppstår nya kompetenskrav – och individuella utvecklingsmöjligheter. Jobbrotation mellan affärsenheter, länder och funktioner har stor betydelse när det gäller att stödja individen i dennes utveckling. Inom Fortum stöds jobbrotation och planering av resurser i enheterna av koncernomfattande processer för karriär- och utvecklingsplanering. Varje Fortumanställd har rätt till ett årligt utvecklingssamtal och en individuell utvecklingsplan.

Under 2006 fanns det 207 (229) lediga jobb inom internrekrytering och 215 (176) omflyttningar ägde rum mellan olika enheter. Fortum kommer att fortsätta att fokusera på jobbrotation och mångfald även i ledningsgrupper. En tredjedel av alla ledningsgruppsmedlemmar i affärsenheterna internrekryterades till en ny position under 2006.

Arbetstillfredsställelse

Den årliga medarbetarundersökningen är ett centralt verktyg på Fortum när det gäller att utveckla arbetsmiljön och motivera förbättringar av arbetssätt och samarbete inom företaget. Svarefrekvensen bland de anställda i 2006 års undersökning var återigen utmärkta 82%.

Resultaten visade på förbättringar särskilt inom följande områden: ledarskap, arbetsatmosfär, nyskapande åtgärder och de anställdas välbefinnande. Dessutom ökade det övergripande indexet för arbetsgemenskap med ytterligare två punkter och är nu på en mycket bra nivå.

Antal anställda per segment, 31 december 2006

	2006	Förändring % (05-06)	2005	2004
Kraftproduktion	3 347	-22,7	4 330	4 377
Värme	2 290	-4,3	2 393	2 146
Distribution	1 032	9,1	946	1 079
Markets	901	17,2	769	709
Övriga	564	9,1	517	583
Totalt	8 134	-9,2	8 955	8 891

Nyckeltal

	2006	Förändring % (05-06)	2005	2004
Medelantal anställda	8 910	-0,3	8 939	8 592
Antal anställda den 31 dec, varav fast anställda	8 134	-9,2	8 955	8 891
Kvinnor %	23		22	25
Kvinnor i ledande position %	34		32	24
Utbildningsdagar per person	4,0	8,1	3,7	3,0
Utbildningskostnader i miljoner euro	7,5	-30,0	10,8	7,0
Hälsokostnader i euro per person*	445	-1,5	452	425
Kostnader för nöjes- och fritidsaktiviteter % av lönekostnaderna under arbetstid*	0,4		0,4	0,4
Förlorad arbetstid p.g.a. sjukdom (antal sjuktilfällen som resulterar i mer än en dags frånvaro per en miljon arbetade timmar)	3,7	-22,9	4,8	5,9
Olyckor	2	0	2	2

* Finland

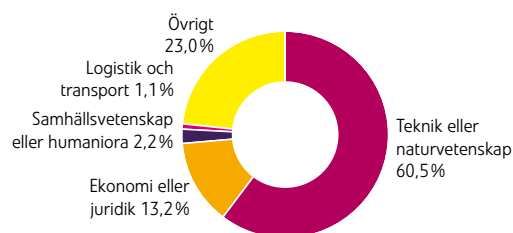
Resultaten visar också att den uppmärksamhet som har riktats mot föregående års utvecklingsområden har givit resultat – nästan alla dessa områden fortsätter att förbättras. Områden som inte har visat tillräckliga förbättringar från föregående år innefattade lika fördelning av individuell arbetsbelastning och de anställdas uppfattning om möjligheten att påverka sitt eget arbete. Kvaliteten i mål- och utvecklingssamtalen fortsätter också att vara ett utvecklingsområde. Detaljerade åtgärdsplaner baserade på undersökningsresultaten görs i affärsenheterna och övervakas noggrant, även på koncernnivå.

Systematisk chefsutveckling

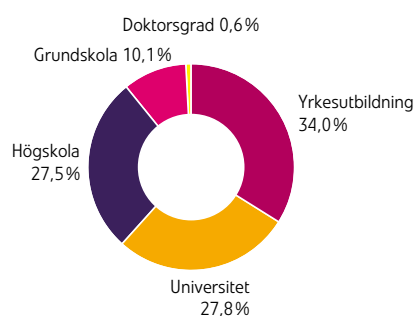
Sedan 2002 har Fortum fortlöpande utvecklat och genomfört en chefsutbildningsstrategi. Under 2006 tog utvecklingen av den interna chefsutbildningen ett steg framåt med introduktionen av två nya program, samtidigt som de befintliga utbildningsprogrammen fortsatte.

Det första nya programmet, Master, är en serie av fristående moduler som i första hand inriktas på chefers dagliga praktiska personallednings- och utvecklingsutmaningar. Programmet syftar till att harmonisera och säkerställa kvaliteten på chefsarbetet. Som ett led i att ytterligare stödja detta mål kommer personaladministrationssystemen att utökas så att vissa funktioner används av chefer från första halvåret 2007.

Utbildningsområden, 31 december 2006, %

Utbildningsnivåer, 31 december 2006, %

Antal anställda per land, 31 december 2006

	2006	Förändring % (05-06)	2005	2004
Sverige	3 321	-4,1	3 463	3 412
Finland	2 976	-14,4	3 476	3 605
Polen	990	-16,6	1 187	924
Estland	280	-6,7	300	427
Norge	261	-2,6	268	286
Övriga länder	306	17,2	261	237
Totalt	8 134	-9,2	8 955	8 891

Det andra nya programmet, Leading Fortum Forward, sammanför ledningsgrupper för att uppnå en affärsinriktad inlärningsprocess. Programmet syftar till att utveckla ledningens ledaregenskaper, förbättra implementeringen av strategier och stärka samarbetet.

Sammanlagt deltog 353 anställda i Fortums interna chefsutvecklingsprogram. Vid sidan av initiativ på koncernnivå främjades personalutveckling också inom affärsenheterna. Investeringarna i medarbetare uppgick till 7,5 (10,8) miljoner euro under 2006. Fortums medarbetare tillbringade i genomsnitt 4,0 (3,9) dagar i utbildning.

Fortums kompass som ett levande verktyg

Fortums ledningsverktyg, Fortums kompass, beskriver de viktigaste budskapen för att individerna, grupperna och hela företaget ska sträva mot samma mål och dela samma vision. Företagets gemensamma värderingar ska utgöra grunden för alla åtgärder.

Tonvikten under 2006 lades starkt på arbetet med kompassen och på att skapa en ömsesidig förståelse för den. Majoriteten av Fortums anställda deltog i en workshop för att diskutera sin egen grupps beteende och åtgärder och hur de reflekterar Fortums gemensamma värderingar och varumärke. Ett viktigt ämne i dessa seminarier var även Fortums roll i samhället. Grupperna sökte konkreta förbättringsområden och aktiviteter för prioriterade problem. Samtidigt ökade förståelsen för företagets värdegrund och strategiska mål och sambandet med det dagliga arbetet förstärktes.

Konkurrenskraftig ersättning för att uppnå strategiska mål

Fortums belöningsstrategi syftar till att stödja företagets strategiska mål genom att förstärka en resultatnriktad kultur och skapa en position för Fortum som attraktiv arbetsgivare. Fortums mål är att erbjuda konkurrenskraftig ersättning i varje verksamhetsland, samtidigt som kostnadseffektivitet bibehålls. Jämförande undersökningar som utfördes under 2006 i Sverige och Finland bekräftade att Fortums ersättningar är konkurrenskraftiga i båda länderna.

Förutom en grundlön omfattas de flesta anställda på Fortum av någon typ av årligt bonussystem. Individuella bonusmål sätts upp för att stödja strategiska verksamhetsmål. Bonusmålen fastställs i ett ömsesidigt målsamtal mellan varje medarbetare och respektive chef i början av året.

Den slutliga årliga bonusen grundas på det ekonomiska resultatet för Fortumkoncernen och varje affärsenhet och på en enskild anställds eller ett arbetslags prestation. Följaktligen varierade de genomsnittliga bonusutbetalningarna under 2005 (utbetalade under 2006) mellan olika enheter och individer. Ca 3,0–8,5% av årslönen för en anställd hos Fortum betalades ut som bonus under 2006.

Antalet arbetsplatsolyckor sjönk och låg klart under målet på 4,0 skador per en miljon arbetstimmar.

Fortums personalfond har funnits sedan 2000 och omfattade våren 2006 3659 anställda i Finland. Under våren 2006 betalades totalt 2,9 miljoner euro ut som andelar i vinst till fondens medlemmar.

Mer information om koncernens ersättningsystem finns på sidan 47–49.

En säker arbetsplats för alla

Fortums mål är att erbjuda en säker arbetsplats för alla anställda. I syfte att uppnå detta mål har en omfattande satsning på säkerhetsutveckling fortsatt under 2006. Fokus har legat på beteendebaserad säkerhetsutbildning samt på implementering av Fortums säkerhetshandbok och relaterade processer genom hela företaget. Närmare 4000 säkerhetsronder har utförts av företagets chefer och den allmänna medvetenheten och engagemanget för säkerhet på arbetsplatsen har höjts.

Över 90% av de anställda hade vid årets slut genomgått det säkerhetsutbildningsprogram som genomförts under året. Ett koncernövergripande databassystem introducerades för att förenkla systematisk registrering och hantering av olycksfall i arbetet och andra säkerhetsrelaterade händelser och förbättringsförslag.

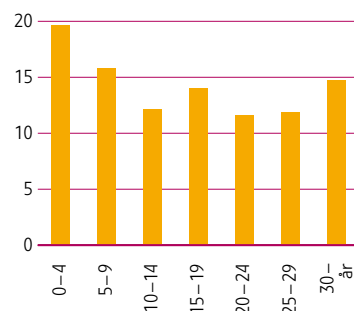
År 2006 inträffade 55 arbetsplatsolyckor som ledde till frånvaro under mer än en arbetsdag. Det innebär 3,7 skador

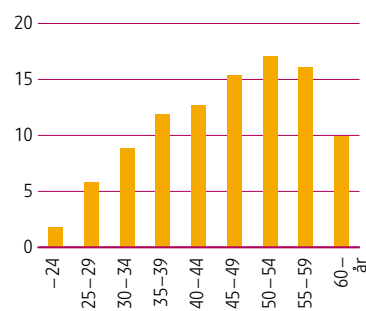
per miljon arbetstimmar, vilket är färre än målet på 4,0 för 2006. Målet för 2007 är mindre än 2 skador per miljon arbetstimmar.

Även om skadefrekvensen sjönk inträffade ändå två olyckor med dödlig utgång 2006. En Fortumanställd omkom i en olycka i en produktionsenhet hos en kund och en anställd hos en entreprenör omkom i en olycka på en byggarbetsplats för ett fjärrvärmenät. Dessa olyckor har, liksom alla olyckor som inträffar hos Fortum, utretts ingående för att liknande olyckor ska kunna undvikas i framtiden. Att risker bedöms systematiskt och att givna instruktioner följs bättre är centrala utmaningar i arbetet med att nå målet om noll olyckor.

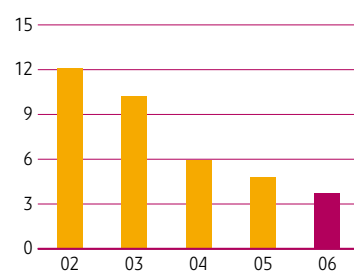
Anställningstid, 31 december 2006, %

Åldersfördelning, 31 december 2006, %

Arbetsolycksfall, olyckstillfällen/miljoner arbetade timmar

Säkerhetsnyckeltal

	2006	2005
Olycksfrekvens, antal olyckor/miljoner arbetstimmar	3,7	4,8
Antal observationsrundor för arbetsmiljö	4 000	1 500
Antal förbättringsförslag och tillbudsrapporter	1 950	1 650

Ekonomisk påverkan

Fortums verksamhet skapar ekonomiskt välstånd i samhället genom penningflöden mellan företaget och dess partners.

I dessa penningflöden ingår försäljningsintäkter från kunder, betalningar till leverantörer, löner och ersättningar till de anställda, utdelning till aktieägare och investeringar i branschens framtida tillväxt.

Direkta penningflöden leder till olika indirekta ekonomiska effekter, som, även om de är lika viktiga ur samhällets synvinkel, är svåra att mäta. Fortums indirekta påverkan hänger samman med dess kunders och leverantörers verksamhet, användningen av naturresurser, utvecklandet av kunskap och kompetens, samt nya innovationer.

Kunder i Norden och andra delar av Östersjöområdet

Fortum betjänar fler än 1,3 miljoner elkunder och 1,6 miljoner elnätskunder inom sitt verksamhetsområde. Bolaget förser också sina kunder med värme, kyla samt drifts- och underhållstjänster. I Stockholm tillhandahåller Fortum även stadsgas. Kundintäkterna från löpande verksamhet uppgick under 2006 till 4 516 (3 983) miljoner euro. Elförsäljningen i Finland utgjorde 33% (31%) av förbrukningen i landet, medan motsvarande siffra i Sverige var 20% (21%). Andelen var betydligt lägre på alla övriga marknader.

Internationellt nätverk av leverantörer

Fortums verksamhet består i första hand av att förädla energikällor i naturen till el och värme. Cirka hälften av kundintäkterna betalas ut till leverantörer av varor och tjänster. 2006 uppgick kontantbetalningarna till leverantörer till 2 290 (1 672) miljoner euro. Av detta stod finska, svenska och ryska leverantörer för majoriteten.

Anställda i 15 länder

Medelantalet anställda 2006 var 8 910 (8 939). 90% av medarbetarna jobbar i Finland, Sverige och Polen. Resterande 10% finns i 12 länder. Det totala värdet av löner, ersättningar och indirekta kostnader för anställda som betalades ut till Fortums anställda var 508 (481) miljoner euro.

Aktievärdet ökade

Fortum hade mer än 50 000 aktieägare i slutet av 2006. Den finska staten ägde 50,8% (51,5%), medan internationella aktieägare ägde 35,4% (33,2%) av Fortums aktier. Till bolagsstämman föreslogs att Fortum skulle betala ut en total utdelning på 1 119 (987) miljoner euro, eller 1,26 (1,12) euro per aktie för räkenskapsåret 2006. Under året har priset på Fortums aktie stigit med 36% på Helsingforsbörsen.

Staten och kommunerna gynnas av den inkomstskatt som betalas av Fortums anställda.

Skatteinkomst till samhället

År 2006 betalade Fortum 374 (298) miljoner euro i skatt för de ordinarie verksamheterna. Staten och kommunerna gynnas också av den inkomstskatt som betalas av Fortums anställda. Dessutom betalade Fortum sammanlagt 72 (63) miljoner euro i miljöskatter och miljöavgifter för användning av bränslen och för utsläpp.

Investeringar i tillväxt

År 2006 förvärvade Fortum aktiemajoriteten i E.ON Finland (nu Fortum Esbo) och i två polska fjärrvärmebolag. I Ryssland ökade företaget sin andel i Territorial Generating Company-1 till strax över 25 procent. Fortums investeringar i framtida tillväxt uppgick till 972 (182) miljoner euro, och kassaflödet från avyttringar till 125 (56) miljoner euro.

Stöd till forskning, utbildning, kultur och sport

Fortumstiftelsen beviljade totalt 510 000 euro till stöd för forskning och utveckling i energibranschen. Under året fortsatte dessutom Fortum att samarbeta med ett flertal skolor och universitet.

I Finland beviljade Fortum totalt cirka 280 000 euro till olika välgörande ändamål. Dessa inkluderar stöd till barn och unga, miljö- och kulturprojekt.

Fortum var också huvudpartner till Världsnaturfondens program Children's Environmental Programme i Finland och donerade 100 000 euro till John Nurminen Stiftelses projekt Ett rent Östersjön.

Fortums stöd till kulturen inkluderar bland annat Folkoperan i Stockholm, Finländska kammarorkestern och utställningsanläggningen WeeGee-huset i Finland.

De tre största sponsorprojekten inom sport var Svenska Friidrottsförbundet, det finska alpina skidlandslaget och Skiföreningen i Norge.

Exempel på Fortums sponsoreringsprogram och donationer

Sport:	Alpina världscupen i Levi och Åre
	Fotbollsklubben Honka
	Finlandia Juniormästerskap och stafettkarnevalen
	Finlands alpina skidlandslag
	Finlands paralympiska kommitté
	Holmenkollens skidförening
Svenska friidrottsförbundet	
Kultur:	Finska kammarorkestern
	Folkoperan
	Jean-Baptiste Vuillaume violin
	Finländska Millennium teknologipriset
Utställningencentret WeeGee	
Samhälle:	Finska Barn- och ungdomsstiftelsens projekt i Ryssland, Kalevalas Hjältar
	Håll Skärgården Ren rf
	Röda Korset, närvårdarprogrammet
	WWF Naturewatch

Fördelning av ekonomisk påverkan mellan olika intressenter, miljoner euro

	2006	2005
Intäkter från kunder	4 516	3 983
Intäkter från kunder baserat på sålda produkter och tjänster samt finansiella intäkter		
Inköp från leverantörer	-2 290	-1 672
Kontantbetalningar till leverantörer av råvaror, varor och tjänster		
Ersättning till anställda	-508	-481
Löner, ersättningar och övriga indirekta kostnader för anställda		
Ersättning till finansiärer	-1 180	-767
Utdelning, ränta och finansiella kostnader som betalats till investerare		
Skatter	-374	-298
Inkomstskatt som betalats av Fortum		
Användning av tillgångar		
Investeringar i anläggningstillgångar	-412	-291
Kassaöverskott/underskott från ordinarie verksamheter	-248	474
Ersättningar från avyttringar	125	56
Ersättning från avyttringar av affärsverksamheter och anläggningar		
Investeringar i framtida tillväxt	-972	-182
Investeringar i expansion av affärsverksamheten		
Avkastning till finansiärer	464	-1 022
Upplåning/betalning av skulder från/till finansiärer		
Kassaflöde från awecklade verksamheter	-	1 317
Nettoförändring av likvida medel	-631	643

*Samla dina tankar.
Fatta kloka beslut.*

Förvaltning och styrning

Fortum leds från huvudkontoret i Esbo, Finland, och är noterat på Helsingforsbörsen. Styrningen av bolaget är baserat på Finlands lagar och företagens bolagsordning.

Företaget följer den kod för bolagsstyrning som finns för börsbolag i Finland, med undantag för att styrelsens nominerings- och ersättningskommitté inte bistår bolagsstämman i nomineringsprocessen till styrelsen. För detta ändamål har bolagsstämman inrättat en särskild Aktieägarnas nomineringskommitté. Fortum upprättar bokslut och delårsrapporter enligt finländsk lag. De publiceras på finska, svenska och engelska. Den internationella redovisningsmetoden (IFRS) infördes 2005.

Dessutom följer Fortum de regler som gäller för bolag noterade på Helsingforsbörsen.

Styrande organ

De beslutsfattande organ som sköter koncernens förvaltning av verksamheten är bolagsstämman, förvaltningsrådet, styrelsen med dess två kommittéer samt verkställande direktören biträdd av koncernens ledningsgrupp. Styrelsen övervakar bolagets resultat, ledning och organisation för aktieägarnas räkning. Förvaltningsrådet, styrelsen och koncernens ledningsgrupp är separata organ, och ingen person är ledamot i mer än ett av dem.

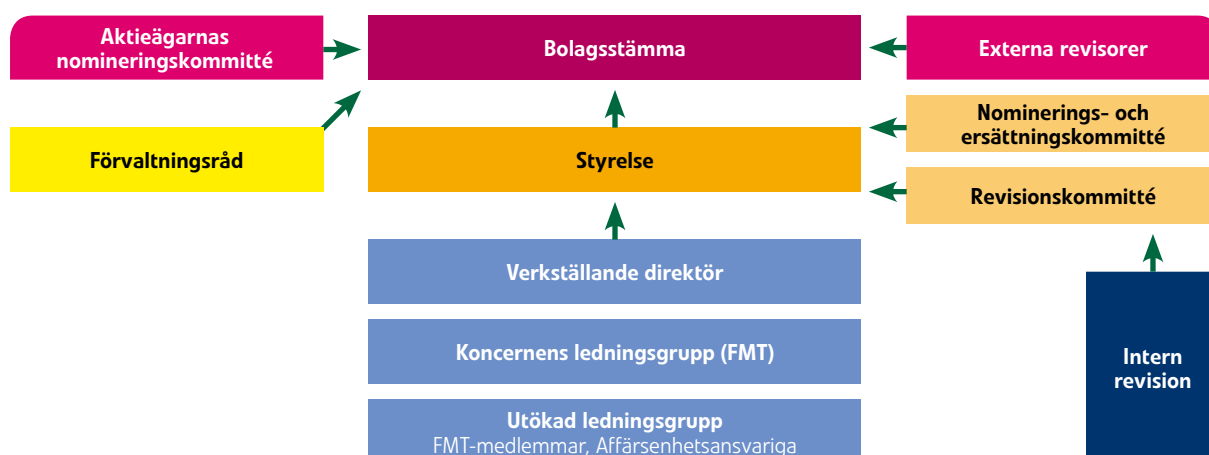
På koncernnivå vilar ansvaret för den dagliga verksamheten på verkställande direktören biträdd av koncernens ledningsgrupp, och på affärsenhetsnivå är affärsenhetsansvarig biträdd av ledningsgruppen (se koncernstrukturen på sidan 3).

Fortums organisation karaktäriseras av utpräglad decentralisering där stora befogenheter och ansvar delegeras till affärsenheterna. Varje affärsenhet har egen personal och egna övriga resurser.

Bolagsstämma

Aktieägarnas rätt att fatta beslut i bolagsfrågor utövas på, i laga ordning, sammankallad bolagsstämma av de aktieägare som är närvarande där, eller av deras befullmäktigade ombud. Enligt bolagsordningen ska styrelsen utfärda kallelse till ordinarie bolagsstämma. Kallelsen utfärdas tidigast två månader och senast sju dagar före den ordinarie bolagsstämman genom kallelse i två dagstidningar valda av styrelsen. Ordinarie bolagsstämma hålls en gång om året, senast i juni månad. Arbetsuppgifterna för den ordinarie bolagsstämman är bland annat att godkänna moderbolagets och koncernens resultat- och balansräkning, besluta om storleken på utdelning, utse revisoren, utse ledamöterna i förvaltningsrådet och styrelsen och besluta om deras ersättning. Extraordinarie bolagsstämma hålls då styrelsen finner anledning till detta eller när lagen föreskriver att ett sådant möte måste hållas.

Aktieägare som är registrerade i bolagets förteckningar över aktieägare hos Finlands Värdepapperscentral, tio dagar före mötet, har rätt att delta i bolagsstämman. Aktieägare som innehar förvaltningsregistrerade aktier kan temporärt

registreras i bolagets aktieägarregister för att få delta i bolagsstämman.

För att ha rätt att delta i bolagsstämman ska aktieägaren anmäla sig till bolaget senast den dag som anges i kallelsen till bolagsstämman, vilket får vara tidigast tio dagar före stämman. Om en aktieägare vill ta upp ett ärende på bolagsstämman ska han eller hon lägga fram ärendet skriftligen till styrelsen i så god tid att ärendet kan ingå i kallelsen till bolagsstämman.

Utdelningen ska betalas ut till aktieägare som på avstämningsdagen är registrerade i bolagets aktieägarregister.

Aktieägarnas nomineringskommitté

Vid den ordinarie bolagsstämman 2006 utsågs en nomineringskommitté bland aktieägarna. Nomineringskommittén ska inför nästa ordinarie bolagsstämma förbereda förslag på styrelsemedlemmar och deras arvode. Aktieägarnas nomineringskommitté består av representanter för de tre största aktieägarna och styrelseordföranden som expertmedlem. De tre aktieägare vars andel av totala antalet röstberättigade aktier i bolaget är störst den 1 november före ordinarie bolagsstämma och vars ägande finns dokumenterat i aktieägarregistret har rätt att utse de medlemmar som ska representera aktieägarna i kommitté. Om en aktieägare inte önskar använda sin nomineringsrätt övergår denna rätt till nästa aktieägare i storleksordning. Följande personer valdes till aktieägarnas nomineringskommitté i november 2006:

Markku Tapio (ordförande), generaldirektör, Handels- och industriministeriet; **Harri Sailas**, verkställande direktör, Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen och **Jorma Huuhtanen**, generaldirektör, Folkpensionsanstalten.

Aktieägarnas nomineringskommitté har på sitt möte den 30 januari 2007 beslutat att föreslå till Fortums ordinarie bolagsstämma, som hålls den 28 mars 2007, följande styrelsemedlemmar för kommande mandatperiod: Peter Fagnäs som ordförande, Birgitta Kantola som viceordförande och Esko Aho, Birgitta Johansson-Hedberg, Matti Lehti, Marianne Lie och Christian Ramm-Schmidt som ledamöter.

Förvaltningsrådet

Förvaltningsrådet ansvarar för att aktieägarnas intressen tillvaratas. Förvaltningsrådets huvudsakliga uppgift är att övervaka bolagets förvaltning, att ge bolagsstämman sitt utlåtande om bokslutet och revisionsberättelsen, att diskutera förslag rörande ärenden som innebär avsevärd nedskärning eller expansion av verksamheten eller en väsentlig modifiering av organisationen.

Ledamöterna i förvaltningsrådet, dess ordförande och vice ordförande väljs av ordinarie bolagsstämma för ett år i taget. Person som uppnått 68 års ålder kan inte väljas till medlem av förvaltningsrådet.

Förvaltningsrådet består av minst sex och högst 12 ledamöter, i februari 2007 var antalet 11. På förvaltningsrådets möten deltog även personalrepresentanter som inte

är ledamöter i förvaltningsrådet. Mer än hälften av ledamöterna måste vara närvarande för att mötet ska vara beslutsfattande. Under 2006 hade förvaltningsrådet fem möten. Genomsnittlig närvaro vid mötena var 72%.

Vid bolagsstämman 2006 valdes följande personer in i förvaltningsrådet med ett förordnande på ett år:

Timo Kalli, född 1951, riksdagsledamot Finland, ordförande

Rakel Hiltunen, född 1940, riksdagsledamot Finland, vice ordförande

Martti Alakoski, född 1953, andra vice ordförande i stadsfullmäktige i Kurikka

Lasse Hautala, född 1963, riksdagsledamot Finland

Mikko Immonen, född 1950, riksdagsledamot Finland

Kimmo Kalela, född 1941, industriell rådgivare

Kimmo Kiljunen, född 1951, riksdagsledamot Finland

Jari Koskinen, född 1960, riksdagsledamot Finland

Sirpa Paatero, född 1964, riksdagsledamot Finland

Oras Tynkkynen, född 1977, riksdagsledamot Finland

Ben Zyskowitz, född 1954, riksdagsledamot Finland

Personalrepresentanter i Fortums förvaltningsråd var

Jouni Koskinen, Tapio Lamminen och Satu Viranko.

Aktier som innehades av ledamöter i förvaltningsrådet per den 31 december 2006

	Aktier Förändring	
Rakel Hiltunen	200	200
Kimmo Kalela	2 200	-1 000

Ersättning för förvaltningsrådets arbete

Alla medlemmar i förvaltningsrådet får ett fast månatligt arvode och ett mötesarvode. Personalrepresentanterna får enbart mötesarvode. Samtliga medlemmar har rätt till ersättning för resekostnader i enlighet med företagets resepolicy. Ledamöter i förvaltningsrådet erbjuds inte optioner eller optionslåner och de erbjuds inte att delta i andra incitamentsprogram. De omfattas inte heller av någon av Fortums pensionsplaner.

Den 16 mars 2006 fastställde den ordinarie bolagsstämman följande arvoden för utförda tjänster i förvaltningsrådet:

Arvoden för utförda tjänster i förvaltningsrådet, euro/månad

	2006	2005	2004
Ordförande	1 000	1 000	1 000
Vice ordförande	600	600	600
Ledamöter	500	500	500
Mötesarvode	200	200	200

Fortums ordinarie bolagsstämma kommer att hållas den 28 mars 2007 i Helsingfors i Finland.

Total ersättning som Fortum betalat till förvaltningsrådet, euro

	2006	2005	2004
Ordförande	13 200	12 800	10 200
Vice ordförande	8 400	8 000	8 600
Ledamöter	63 500	67 800	66 900

Styrelsen

Styrelsen ansvarar för koncernens förvaltning och för att verksamheten följer gällande lagar och förordningar, Fortums bolagsordning och de anvisningar som givits av bolagsstämman för aktieägarna och förvaltningsrådet. Styrelsen ansvarar för bolagets strategiska utveckling samt för övervakning och styrning av verksamheten. Den beslutar även om koncernens centrala verksamhetsprinciper, fastställer verksamhetsplan, bokslutet och delårsrapporter, beslutar om större investeringar, fastställer bolagets värderingar och verksamhetsprinciper och följer upp hur dessa omsätts i praktiken, utser verkställande direktör, utser verkställande direktörs ställföreträdare och närmaste medarbetare samt beslutar om ersättning till dessa, godkänner koncernens ledningsgrupp och organisations- och verksamhetsstrukturen på högsta ledningsnivå i koncernen samt formulerar bolagets utdelningspolicy.

Styrelsen består av fem till sju ledamöter som väljs för en ettårsperiod vid den ordinarie bolagsstämman. Ettårsperioden löper ut i slutet av den första ordinarie bolagsstämman efter valet. Mer än hälften av ledamöterna måste vara närvarande för att styrelsen ska vara beslutsmässig. En person som är 68 år eller äldre kan inte väljas in i styrelsen.

På den ordinarie bolagsstämman 2006 valdes följande personer till styrelsen:

- Peter Fagernäs**, född 1952, ordförande
- Birgitta Kantola**, född 1948, vice ordförande
- Esko Aho**, född 1954
- Birgitta Johansson-Hedberg**, född 1947
- Matti Lehti**, född 1947
- Marianne Lie**, född 1962
- Christian Ramm-Schmidt**, född 1946

Mer information om styrelsen finns på sidorna 56–57.

Under 2006 hade styrelsen tio möten, av vilka två var telefonmöten. Det genomsnittliga deltagandet vid samtliga styrelsemöten var 88,6%. Utöver att styra och övervaka bolagets operativa och finansiella utveckling var styrelsens huvudsakliga ärenden under året att vidareutveckla Fortums strategi, elmarknadens utveckling samt ärenden i samband med förvärvet av E.ON Finland Oyj. Styrelsen diskuterade även frågor kring affärsutveckling i Ryssland.

Samtliga ledamöter i styrelsen är icke-anställda och oberoende. "Oberoende" betyder att styrelseledamöterna inte har några materiella bindningar till Fortum bortsett från styrelseposten och att ledamöterna är oberoende från bolagets större aktieägare.

Aktier som innehades av styrelseledamöter per den 31 december 2006

	Aktier	Förändring
Peter Fagernäs	30 591	0
Christian Ramm-Schmidt	1 000	N/A

Verkställande direktören, finansdirektören och chefsjuristen (som är styrelsens sekreterare) deltar regelbundet i styrelsemötena. Andra medlemmar från Fortums ledningsgrupp deltar när så krävs för att förse styrelsen med information eller på inbjudan från styrelsen.

Styrelseordföranden förbereder tillsammans med verkställande direktören de ärenden som ska behandlas och de beslut som ska fastställas under styrelsemötena.

Styrelsen har godkänt en arbetsordning som ska styra arbetet. En sammanfattning av arbetsordningens huvudinnehåll visas nedan.

Styrelsens arbetsordning

Huvudsakliga uppgifter

- Strategisk utveckling och styrning av bolagets verksamhet och verksamhetsområden.
- Kontrollera att verksamheten följer gällande lagar och förordningar, bolagets bolagsordning och de anvisningar som getts av förvaltningsrådet.

- Fastställa utdelningspolicyn.
- Säkerställa att redovisningen och ekonomin administreras på rätt sätt.
- Utse den högsta ledningen.
- Övervaka centrala risker samt instruera verkställande direktören om hur dessa ska hanteras.
- Bekräfta den årliga verksamhetsplanen och budgeten.
- Godkänna delårsrapporter, årsredovisning och årsbokslut.
- Uppfylla de krav som ställs på bolagets koncernstyrrelse vilka anges i aktiebolagslagen.
- Besluta om större investeringar.
- Nominera ledamöter till styrelsekommittéerna.

Utvärdering av styrelsens arbete

- Årlig självutvärdering.

Rutiner för styrelsemöten

- Sammankallas i enlighet med tidigare överenskommet schema för att diskutera angivna teman och övriga ärenden eller när ett möte bedöms vara nödvändigt.
- Ordföranden fastställer dagordningen utifrån förslagen från verkställande direktören och styrelsens sekreterare.
- Ordföranden ska sammankalla ett möte om en styrelseledamot eller verkställande direktören vill att ett särskilt ärende ska behandlas.
- Handläggning av rapporterna från styrelsekommittéerna och verkställande direktören.
- Underlag ska vara ledamöterna tillhanda fem dagar före varje möte.

Styrelsens kommittéer

Styrelsen utser en revisionskommitté, som består av tre ledamöter, samt en nominerings- och ersättningskommitté, som består av fyra ledamöter. Mer än hälften av ledamöterna måste vara närvarande för att kommittéerna ska vara beslutsmässiga. Alla ledamöter i dessa kommittéer är styrelseledamöter. Ledamöterna utses för ett år i taget, förordnandet löper ut i slutet av första ordinarie bolagsstämma efter valet. Alla ledamöter i styrelsen har rätt att delta i kommittéernas möten. Styrelsens sekreterare fungerar också som sekreterare i kommittéerna.

Styrelsen har antagit skriftliga regler för kommittéernas arbetsrutiner, och nedan beskrivs huvudinnehållet i dessa regler.

Revisionskommittén bistår styrelsen att fullgöra sina tillsynsskyldigheter. Kommittén övervakar den finansiella rapporteringsprocessen, redovisningssystem, ekonomiska kontrollsystem och riskhantering, förbereder valet av externa revisorer samt övervakar de externa revisorernas oberoende och arbete.

År 2006 var Birgitta Kantola ordförande i revisionskommittén och Birgitta Johansson-Hedberg och Christian Ramm-Schmidt var ledamöter. Under 2006 höll kommittén fem möten.

Till årets huvudfrågor hörde granskningen av revisionskommitténs koncession, redovisningsärendena för IFRS, planen och rapporterna för den interna revisionen, revisorns plan och diskussion om undersökningarna, granskningen av bolagets riskhantering och granskningarna av delårsrapporterna såväl som en egen utvärdering av kommittéarbetet.

Nominerings- och ersättningskommittén diskuterar, bedömer och lämnar förslag rörande lönestruktur, bonus- och incitamentsprogram för koncernen och koncernledningen samt medverkar i samband med nomineringsfrågor.

År 2006 var Peter Fagnäs ordförande för nominerings- och ersättningskommittén och ledamöter var Esko Aho, Matti Lehti och Marianne Lie. Kommittén sammanträdde fyra gånger under 2006. Till huvudfrågorna hörde utvärderings- och ersättningsfrågor angående ledningens prestationer och långsiktiga incitamentsprogram i Fortum.

Utvärdering av styrelsen

Fortums styrelse gör en årlig självutvärdering i syfte att vidareutveckla styrelsens arbete. Aspekter som beaktas är effektiviteten i arbetet, styrelsens storlek och sammansättning, förberedelserna för dagordningen och öppenheten i diskussionerna samt medlemmarnas förmåga att bidra med oberoende ställningstaganden.

Ersättning för styrelsens arbete

På den ordinarie bolagsstämman godkändes följande ersättning för styrelsens arbete:

Ersättning för styrelsens arbete, euro/år och möte

	2006	2005	2004
Ordförande	55 000	55 000	49 500
Vice ordförande	42 000	42 000	38 500
Ledamöter	30 000	30 000	27 500
Mötesarvode	500	500	500

Alla ledamöter har rätt till reseersättning för resekostnader i enlighet med företagets resepolicy. Styrelseledamöter erbjuds inte aktieoptioner, optionslåner eller deltagande i andra incitamentsprogram. Det finns ingen pensionsplan för icke-anställda styrelseledamöter.

Total ersättning till styrelsen betalt av Fortum, euro

	2006	2005	2004
Ordförande	63 000	60 925	56 100
Vice ordförande	50 500	48 725	44 200
Övriga styrelseledamöter	189 500	179 875	156 525

Verkställande direktören

Verkställande direktören har till uppgift att leda koncernens verksamhet och förvaltning i enlighet med den finländska aktiebolagslagen och relaterad lagstiftning, samt i enlighet med styrelsens anvisningar. Verkställande direktören biträds av koncernens ledningsgrupp.

Verkställande direktörens insatser utvärderas årligen av styrelsen. Utvärderingen baseras på objektiva kriterier, bland annat bolagets resultat och i vilken mån verkställande direktören lyckats uppnå de mål som styrelsens nominerings- och ersättningskommitté tidigare godkänt. Nominerings- och ersättningskommittén använder utvärderingen för att fastställa vilken lön man ska föreslå styrelsen att tillstyrka för verkställande direktören. I händelse att Fortum beslutar sig för att säga upp verkställande direktören har denna rätt till en ersättning motsvarande 24 månadslöner.

Mer information om ersättningen till den verkställande direktören finns på sidan 48 i bokslutet.

Koncernens ledningsgrupp

Koncernens ledningsgrupp består av sju medlemmar, inklusive den verkställande direktören, som medlemmarna rapporterar till. Bolagets chefsjurist agerar som sekreterare i ledningsgruppen. Ledningsgruppen träffas regelbundet en gång i månaden. Dessutom hålls möten rörande strategi- och verksamhetsplanering, liksom resultatuppföljning.

Till ledningsgruppens uppgifter och ansvarsområden hör bland annat att besluta om de strategiska riktlinjerna, förbereda de årliga affärsplanerna, resultatuppföljning, att planera och besluta om investeringar, att besluta om sammanslagningar, förvärv och avyttringar samt att granska och följa upp de viktigaste affärsverksamheterna inom den dagliga verksamheten.

Information om ledamöterna i koncernens ledningsgrupp och deras respektive ansvarsområden finns på sidan 58–59.

Aktieinnehav, Fortums ledningsgrupp

Aktier	31 dec 2006	31 dec 2005	Förändring
Lilius Mikael	170 050	150 050	20 000
Frisk Mikael	14 900	14 900	0
Karttinen Timo	30 000	18 870	11 130
Kuula Tapio	50 050	50 050	0
Laaksonen Juha	20 000	20 000	0
Lundberg Christian	30 000	20 000	10 000
Teir-Lehtinen Carola	23 000	17 970	5 030

Ersättningspolicy

Koncernens ersättningspolicy är utformad så att koncernledningen och övrig ledning ska få en konkurrenskraftig ersättning, så att nyckelpersoner attraheras till bolaget och även stannar kvar. I ersättningspaketet erbjuds konkurrenskraftiga men inte överdrivna grundlöner, ändamålsenliga förmåner, stimulerande kortsiktiga incitamentsprogram och långsiktiga aktiebaserade incitamentsprogram. Ersättningspaketet för varje person fastställs enligt koncernens ersättningspolicy. I policyn tas hänsyn till bolagets finansiella resultat och till externa marknadsuppgifter från oberoende källor, framförallt ersättningsnivåer för liknande poster i liknande bolag. Ersättningspolicyn beslutas av styrelsen.

Årligt bonussystem

Fortums kortsiktiga incitamentsprogram (kallas nedan för årlig bonus) har utformats för att stödja koncernens värdeeringar, ekonomiska mål och strukturella förändringar, samt för att samordna individuella resultatmål med målen för personens affärsenhet respektive koncernen. De flesta anställda på Fortum omfattas av någon typ av årligt bonussystem.

Kriterierna som används för att bestämma storleken på den högsta ledningens bonus fastställs årligen av styrelsen på förslag från styrelsens nominerings- och ersättningskommitté. Den verkställande direktören liksom koncernens ledningsgrupp får utöver lön och anställningsförmåner en resultatbonus. Bonusens storlek beror på koncernens ekonomiska resultat och på hur väl man lyckats uppnå de individuellt uppsatta målen. Målbonus är 25% och den maximala bonusnivån är 40% av personens årslön, inklusive löneförmåner. För direktörer med ansvar för affärsenheter är bonusprogrammet utformat så att det ska återspegla både affärsenhetens och koncernens resultat. Kriterierna för hur man ska avgöra om en person lyckats nå sina personliga mål beslutas gemensamt av den anställde och hans eller hennes chef vid ett årligt målsamtal i början av året.

Ledningsgruppens årliga resultatbonus uppgick 2006 till 969 197 euro, vilket är 0,27% av koncernens totala kostnad för utbetald lön och ersättning.

Mer information om det årliga bonussystemet finns på sidan 38.

Långsiktiga incitamentsprogram

Fortums långsiktiga aktiebaserade incitamentsprogram för nyckelmedarbetare lanserades 2003, och bidrar till att koncernens långsiktiga mål uppnås genom att värdefulla resurser attraheras till bolaget och stannar kvar.

Detta program är ett resultatbaserat långsiktigt incitamentprogram avsett för ledningsgruppen och nyckelmedarbetare i Fortumkoncernen. En ny resultatbaserad aktieplan startar årligen inom programmet, om den god-

Ersättning till verkställande direktören och ledningsgruppen som betalas av Fortum, euro

	2006	2005	2004
Löner och förmåner			
Verkställande direktör	795 844	769 164	732 312
Andra medlemmar i ledningsgruppen	1 415 023	1 460 323	1 521 137
Resultatbonus			
Verkställande direktör	384 582	365 700	336 864
Andra medlemmar i ledningsgruppen	584 615	708 777	561 031
Total			
Verkställande direktör	1 180 426	1 134 864	1 069 176
Andra medlemmar i ledningsgruppen	1 999 638	2 169 100	2 082 169

Optionsinnehav, Fortums ledningsgrupp, den 31 december 2006

Namn	2001A Mottagna	2001B Mottagna	2002A Mottagna	2002B Mottagna	2002B Återstående
Lilius Mikael	200 000	200 000	340 000	340 000	–
Frisk Mikael	100 000	100 000	150 000	150 000	–
Karttinen Timo	50 000	75 000	90 000	120 000	–
Kuula Tapio	100 000	100 000	200 000	200 000	–
Laaksonen Juha	100 000	100 000	250 000	175 000	–
Lundberg Christian			150 000	175 000	–
Teir-Lehtinen Carola	100 000	100 000	150 000	150 000	55 970

Fortums ledningsgrupp hade inga återstående optioner från optionsprogrammen 2001A, 2001B and 2002A per den 31 december 2006.

känns av styrelsen, och pågår i sex år. För tillfället deltar ungefär 150 personer, godkända av styrelsen, i minst ett av de sex pågående årliga aktieplanerna inom programmet. I slutet av 2006 godkände styrelsen att ungefär 120 personer har rätt att delta i programmet under 2007 i de aktieplaner vars intjäningsperioder pågår under 2007. Aktieplanen som löper 2006–2011, är enbart avsedd för personer som inte har aktieoptioner.

Varje aktieplan startar med en intjäningsperiod på tre år, följd av en begränsningsperiod på tre år, där deltagaren i slutet på perioden får ett förutbestämt antal Fortumaktier. Det individuella antalet aktieandelar som beviljas efter den treåriga intjäningsperioden baseras på uppfyllandet av Fortums årliga bonusmål som fastställs av styrelsen, samt på hur varje deltagare har lyckats med sina individuella årliga mål. Innan aktierna levereras till deltagaren drar företaget av all skatt och andra avgifter och deltagaren får den del som blir kvar (i Finland ungefär 40–50%) i Fortumaktier.

Det maximala värdet i aktieandelar som en deltagare kan beviljas efter den treåriga intjäningsperioden får inte överstiga en årslön. Under begränsningsperioden justeras antalet beviljade aktieandelar under varje års aktieplan för utdelning som kan komma att betalas ut till dess aktien levereras, vilket sker i slutet på begränsningsperioden.

Den första årliga aktieplanen inom det långsiktiga incitamentsprogrammet började 2003 (baserad på 2002 års resultat). Våren 2005, i slutet av intjäningsperioden, beviljades deltagarna aktieandelar i den första aktieplanen. Aktier baserade på de beviljade aktieandelarna kommer att levereras till deltagarna våren 2008. Intjäningsperioden för den påföljande aktieplanen (2003–2008) avslutades under 2006, och deltagarna beviljades då aktieandelar. Tabellen nedan visar det ungefärliga nettoantal aktier, efter 2005 och 2006 års utdelningsjustering och skatter (beräknad skatt 56%) som verkställande direktören och övriga i Fortums ledningsgrupp beräknas ta emot 2008 respektive 2009:

Nettoantal aktier från LTI

	2008	2009
Lilius Mikael	32 235	18 750
Frisk Mikael	8 884	5 102
Karttinen Timo	7 406	4 239
Kuula Tapio	12 381	7 111
Laaksonen Juha	10 533	6 044
Lundberg Christian	10 674	6 372
Teir-Lehtinen Carola	6 888	3 952

Det finns inga optionsprogram i Fortum, för vilka teckningsperioderna inte redan har startat. Teckningsperioderna för de sista optionsprogrammen (2001B och 2002B) inleddes under 2006. Mer information om optionsprogrammen finns på sidan 65–66 i bokslutet.

Pensioner

Fortums finländska chefer omfattas av det finländska pensionssystemet APL, som betalar ut pension baserad på tjänsteår och inkomster enligt ett obligatoriskt lagstadgat system. Enligt det finländska pensionssystemet APL räknas grundlön, incitament och andra beskattningsbara förmåner som inkomster, däremot inte vinster som realiserats på optionsrätter eller på aktiebaserade incitamentprogram. Den finska pensionslagstiftningen erbjuder en flexibel pensionsålder mellan 63 och 68 år utan inskränkningar i pensionen.

För den verkställande direktören och medlemmarna i koncernens ledningsgrupp är pensionsåldern 60 år och utbetald pension är 66% eller 60% av ersättningen. I det första fallet försäkras och betalas pensioner ut av Fortums pensionsfond, och i det andra fallet försäkras pensionerna av ett försäkringsbolag. Pensionen för den verkställande direktören är 60%.

Pensionsstiftelse

Fortum har en pensionsstiftelse, Pensionsstiftelsen Fortum, som stängdes 1991. Stiftelsen erbjuder vissa tilläggs-pensionsförmåner till personer inom sina verksamhetsområden. De viktigaste av dessa är full garanterad pension på 66% och sänkt pensionsålder till 60 år för kvinnor och vissa män.

I slutet på 2006 var antalet anställda som omfattas av stiftelsen ungefär 1 260.

Utöver de personer som omfattas av pensionsstiftelsen finns det ungefär trehundra andra Fortumanställda som får ytterligare pensionsförmåner som baseras på systemen från tidigare arbetsgivare. De här förmånerna försäkras av försäkringsbolag. Majoriteten av dessa personer var anställda hos E.ON Finland (nu Fortum Esbo).

Pensioner i Sverige

I Sverige omfattas majoriteten av Fortums anställda av pensionsersättningar från den lagstadgade pensionen och av ITP som är en kompletterande kollektivavtalsbaserad pensionsplan. Dessutom är ungefär 240 nyckelpersoner medlemmar av Birkaplanen. Det är en alternativ ITP-baserad pensionsplan som garanterar en fastställd pension av den slutliga pensionsberättigade lönen vid tidpunkten för pensioneringen. År 2003 stängdes Birkaplanen för nya deltagare.

Under 2006 lanserade därför Fortum en ny alternativ ITP-baserad pensionsplan, ÖVER 10, för nyckelpersoner som tjänar över tio inkomstbasbelopp. Planen är premiebaserad och både gamla och nya anställda kan teckna den.

Ett begränsat antal anställda i Sverige täcks också av separata pensionsplaner, som grundar sig på avtal med tidigare arbetsgivare.

Fortums personalfond

Fortums personalfond (gäller endast anställda i Finland) har funnits sedan år 2000. Styrelsen fastställer villkoren för fondens årliga vinstdelningsbonus. De personer som ingår i koncernens långsiktiga aktiebaserade incitamentsprogram är inte berättigade till att bli medlemmar i fonden. Såväl fast- som visstidsanställda i koncernen blir medlemmar i personalfonden. Personal som anställs i bolaget blir medlemmar från och med månaden efter det att anställningen har varat i sex månader. Medlemskapet i fonden upphör när medlemmen har fått ut hela sin andel av fonden.

De vinstandelar som fonden erhåller fördelas mellan medlemmarna i lika stora andelar. Varje anställds andel delas upp i ett bundet belopp och ett belopp som kan tas ut. Anställda kan bestämma om de vill ta ut sin del av vinsten kontant eller i Fortumaktier. När den anställde varit medlem i fem år kan han eller hon varje år överföra upp till 15% av det bundna kapitalet till det belopp som kan tas ut.

Fondens senaste räkenskapsår avslutades den 30 april 2006 och då bestod fonden av sammanlagt 3 659 medlemmar. Vid slutet av april 2006 bidrog Fortum med 2,9 miljoner euro till personalfonden i form av en årlig vinstdelningsbonus baserad på 2005 års resultat. Det sammanlagda värdet av medlemmarnas andelar i fonden var 25,2 miljoner euro.

Storleken på det belopp som kan tas ut fastställs för varje år och betalas ut till de medlemmar som vill använda sina uttagsrätter.

Insiderriktlinjer

Fortum följer de insiderregler som utfärdats av Helsingforsbörsen. Fortums egna interna insiderriktlinjer uppdateras regelbundet och är tillgängliga för alla permanenta insiders, men också för alla övriga Fortum-anställda. Bolaget arrangerar utbildning i insiderregler. Fortum har ett offentligt insiderregister med de insiders som enligt lag måste deklarera sina innehav, och ett företagsspecifikt insiderregister som inte är offentligt över parter som får insiderinformation.

Permanent insiders som registrerats i det offentliga insiderregistret är medlemmar i förvaltningsrådet (inklusive representanter för personalen), styrelseledamöter, verkställande direktören, revisor och anställd vid revisionsbyrå som har det huvudsakliga ansvaret för revisionen på företaget, medlemmar i Fortum-koncernens utvidgade ledningsgrupp (som består av personer från Fortums ledningsgrupp och direktörer för affärsenheterna), samt vissa personer från övrig ledning. Enligt lagen om värdepappersinnehav måste även anhöriga inom samma hushåll som insiders redovisa sitt aktieinnehav. Hos Fortum har dessa uppgifter varit offentliga sedan 1 januari, 2006. Aktieinnehavet hos insiders och anhöriga som är registrerat i det offentliga insiderregistret finns tillgängligt genom NetSire-tjänsten hos den finska värdepapperscentralen.

Permanent insiders som är registrerade i Fortums företagsspecifika register är personer som, på grund av sina befattningar eller sina arbetsuppgifter, regelbundet tar emot insiderinformation om företaget. Det företagsspecifika registret innehåller även information om sådana personer som kan hämta insiderinformation och som, till exempel, har en kontraktsanställning eller annan typ av avtal med företaget.

Alla permanenta insiders ska tidsmässigt anpassa handeln med aktier och andra värdepapper som ges ut av bolaget så att förtroendet på värdepappersmarknaden inte undergrävs. Permanent insiders rekommenderas att förvärva aktier och andra värdepapper som företaget ger ut som långsiktiga investeringar. Permanent insiders får inte handla med aktier och andra värdepapper som ges ut av bolaget 30 dagar innan delårsrapporter och bokslut publiceras. När publiceringen av delårsrapport eller bokslut äger rum mer än 30 dagar efter räkenskapsperiodens slut, avslutas handeln med aktier vid slutet av räkenskapsperioden.

Bolaget följer permanenta insiders handel genom aktieägarinformationen hos den finska värdepapperscentralen. Bolaget kan, då så krävs, övervaka permanenta insiders handel med aktier och andra värdepapper mer noggrant, till exempel om en permanent insider handlar med stora volymer aktier och andra värdepapper eller om handeln med aktier och andra värdepapper är kontinuerlig. Dessutom övervakar bolaget efterlevnaden av insiderreglerna genom att be allmänna insiders kontrollera riktigheten i den information de lämnar varje år.

Samordningen och kontrollen av insideraffärerna ingår i chefsjuristens ansvarsområde. Chefen för varje funktion eller enhet bevakar insideraffärerna i den egna organisationen.

Internrevision

Koncernens internrevision ansvarar för att bedöma och säkerställa lämpligheten och effektiviteten av företagets interna kontroller. Dessutom utvärderas effektiviteten hos olika verksamhetsprocesser, huruvida riskhanteringen är tillräcklig samt efterlevnaden av lagar, bestämmelser och interna instruktioner. Revisionsverksamheten är baserad på de internationella yrkesstandarderna för internrevision samt The Institute of Internal Auditors etiska regler.

Bolagets internrevision är fristående från verksamheten och från övriga enheter i Fortum. Den rapporterar till styrelsens revisionskommitté samt administrativt till finansdirektören. Syftet, behörigheten och ansvarsområdet för bolagets internrevision definieras formellt i ett verksamhetsdirektiv. Revisionskommittén godkänner verksamhetsdirektivet och den årliga revisionsplanen.

Externrevision

Bolaget har en revisor, som ska vara en revisionsfirma godkänd av Centralhandelskammaren i Finland. Revisorns förordnande löper ut i slutet av första ordinarie bolagsstämma som följer på valet.

På Fortums ordinarie bolagsstämma den 16 mars 2006 valdes Deloitte & Touche Oy som auktoriserad revisor, med den auktoriserade revisorn Mikael Paul som huvudansvarig.

Arvoden som de fristående revisorerna fakturerat eller förväntas fakturera för sina tjänster i samband med granskningen av Fortums bokslut 2005 och andra tjänster fram till den 31 december 2006 var följande:

Total ersättning för extern revision som betalas av Fortum, euro 1000

	2006	2005	2004
Revisionsarvoden	950	1 065	1 346
IFRS-uppdrag	–	237	713
Skatterådgivning	–	287	426
Övrigt	180	389	546
Totalt	1 130	1 978	3 031

Riskhantering

Aktiv riskhantering spelar en mycket viktig roll för att Fortum ska kunna uppnå sina finansiella mål. Syftet med riskhantering är också bidra till att koncernens strategi kan genomföras.

Fortum säkrar elpriserna genom terminsaffärer med el och terminskontrakt. Om Fortum inte skulle säkra någon del av sin produktionsvolym, skulle en förändring i spotpriset på 1 euro/MWh resultera i en ändring i Fortums rörelseresultat på ungefär 50 miljoner euro.

Syftet med riskhantering i Fortum är att stödja att fastställda mål uppnås samtidigt som oönskade operativa och finansiella händelser undviks.

Storskalig energiverksamhet medför exponering mot många typer av risker för Fortum. Elpriset, som påverkas av vädret i den nordiska regionen och utvecklingen av de globala råvarumarknaderna, samt regleringar och beskattning inom de inhemska, regionala och europeiska elmarknaderna är de huvudsakliga riskfaktorerna.

Flera projekt vars syfte har varit att förbättra riskhanteringen utfördes under 2006. En riskmodell för råvarupriser utvecklades för att hantera de förändrade marknadsförutsättningarna, och ett gemensamt ramverk för den operativa riskhanteringen infördes i koncernen. Fortum kommer även i fortsättningen att vidareutveckla riskhanteringen alltefter som affärsverksamheterna och marknaderna utvecklas.

Ramverk för riskhantering

Ledning

Fortums styrelse godkänner koncernens riskpolicy, i vilken mål, principer, ansvar och processer för riskhantering i koncernen fastställs. I policyn fastställs riktlinjer för att identifiera, bedöma, hantera, kontrollera och rapportera risker. För varje affärs- eller serviceenhet fastställs en riskpolicy, som följer koncernens övergripande riskpolicy, samt riskmandat som godkänns av verkställande direktören. Affärs- och serviceenheterna har ansvar för riskhanteringen inom ramarna som har angetts av policyn och mandaten.

Organisation

Revisionskommittén övervakar riskhanteringen i koncernen. Finansdirektören ansvarar för att konsolidera och bedöma koncernens riskeponering och för att rapportera risker och riskmandat till verkställande direktören och koncernstyrelsen. För att kunna utföra uppgifterna inom dessa ansvarsområden har finansdirektören tillgång till en oberoende risk managementfunktion i koncernen, som leds av en Chief Risk Officer.

Affärs- och serviceenheterna organiserar sin egen riskhantering och riskkontroll. Riskkontroll är avskilt från funktionerna för beslutsfattande i organisationen, och är ansvarig för riskrapporteringen till koncernens risk managementfunktion.

För att kunna ta till vara synergier hanteras vissa risker på koncernnivå. Finansavdelningen ansvarar för hanteringen av koncernens valuta-, ränte-, likviditets- och refinansieringsrisker samt för försäkringar. Vissa kredit- och IT-relaterade risker hanteras också på koncernnivå.

Process

Det är i första hand affärs- och serviceenheterna som identifierar och bedömer riskerna. Kvantitativa bedömningar används när det är möjligt, och harmoniseras för olika produkter och enheter. Riskbedömningar används också vid utvärdering av olika åtgärder för att hantera identifierade risker. Risken kan hanteras genom att den begränsas, transfereras eller absorberas. En kombination av dessa tre är även möjlig.

Riskkontroll och rapportering utförs av affärs- och serviceenheternas riskkontrollfunktioner. Frekvensen för rapporteringen beror på verksamhetens omfattning. Trading aktiviteter rapporteras till exempel dagligen. Koncernens risk managementfunktion bedömer och rapporterar koncernens konsoliderade exponering mot finansiella risker till koncernledningen och till koncernstyrelsen varje månad. Strategiska och operativa risker rapporteras som en del av den årliga verksamhetsplaneringen eller vid behov.

Beskrivning av risker

Strategiska risker

Fortum söker tillväxt både genom att ta vara på alla möjligheter till organisk tillväxt och genom att aktivt delta i ytterligare konsolidering i Norden. Fortums målsättning är att växa lönsamt i utvalda marknadsområden, d.v.s. de nordiska länderna, Ryssland, Polen och de baltiska länderna. Tillväxtmöjligheterna är till viss del beroende av regleringar och politiska beslut.

Harmoniseringen mellan Norden och EU, utvecklingen av infrastrukturen och integreringen av den nordiska elmarknaden mot Kontinentaleuropa beror delvis på myndigheternas åtgärder. Om marknadsystemet och regelverket ändras kan införandet av den marknadsdrivna utvecklingen av elmarknaden äventyras. Fortum har en aktiv dialog med alla intressenter och på så sätt främjas den marknadsdrivna utvecklingen.

Finansiella risker

Enligt Fortum är finansiella risker de negativa effekterna av pris- och volymändringar, likviditetsbrist, eller att en motpart till Fortum inte fullföljer sina åtaganden. Ett antal olika metoder, t.ex. Value-at-Risk och Profit-at-Risk, används i hela koncernen för att kvantifiera finansiella risker. Den eventuella inverkan av elpris- och volymrisker, vädret, CO₂ och de viktigaste bränslena bedöms med hänsyn till deras ömsesidiga beroende. Stresstester genomförs för att bedöma effekterna av extrema elprisrörelser på Fortums resultat.

Finansiellt risktagande i affärsenheterna syftar till att ta till vara möjligheter genom att optimera risksäkringar eller genom trading. Risktagandet begränsas av riskmandat. Riskmandaten inkluderar affärsenheternas lägsta tillåtna EBIT-nivåer som anges av verkställande direktören. Övriga mandat består bland annat av volymmässiga begränsningar, Value-at-Risk limiter, stopp-loss limiter samt limiter för motpartsexponering.

Elprisrisker

Fortum exponeras i huvudsak för prisrörelserna på elmarknaden inom verksamheterna för kraftproduktionen och elhandel. De kortsiktiga faktorer som påverkar elpriset på den nordiska marknaden är den hydrologiska balansen, temperaturen, priserna på utsläppsrätter för CO₂, bränslepriserna och balansen mellan importen och exporten.

Fortum säkrar elprisriskerna genom terminsaffärer med el. Fortums ledningsgrupp styr risksäkringsnivån genom att besluta om säkringsstrategier som sedan utförs av affärsenheterna inom ramarna för angivna mandat. Strategierna samt deras utförande utvärderas kontinuerligt. Per den 31 december 2006 var säkringsgraderna 65% för år 2007 och 35% för år 2008. Dessa siffror kan variera avsevärt beroende på Fortums agerande på elderivatmarknaden. Givet oförändrade produktionsvolym, säkringsnivåer och kostnadsstruktur, skulle en förändring av marknadspriset på

el med 1 euro/MWh påverka Fortums resultat före skatt år 2007 med ca 18 miljoner euro.

Volymrisker

Volymerna för kraft- och värmeproduktionen, kundförsäljningen och eldistributionen varierar. Variationerna är till stor del beroende av verksamhetens art. Volymerna är beroende av, exempelvis, förändringar i den hydrologiska balansen samt temperaturen.

Volymförändringar övervakas noggrant så att risk-säkringar kan justeras vid behov. Dessutom begränsas volymriskerna delvis i kraft- och värmeproduktionen genom produktionsportföljens flexibilitet.

Prisrisker för utsläppsrätter avseende CO₂

EU har fastställt ett program för handel med utsläppsrätter för att begränsa nivån av CO₂-utsläpp. En del av Fortums kraft- och värmeproduktion omfattas av detta handelsprogram.

Fortum hanterar exponeringen för priserna på utsläppsrätter för CO₂ genom terminsaffärer för CO₂ och genom att kontrollera att kostnaderna för utsläppsrätterna beaktas i produktionsplaneringen.

Bränsleprisrisker

Bränslen som köps på den globala eller lokala marknaden används i värme- och kraftproduktionen. Koncernen använder huvudsakligen uran, kol, naturgas, torv, olja samt olika biobränslen, t.ex. pellets och palmolja.

Exponeringen mot bränslepriser är till viss del begränsad. Detta beror på att Fortum har flexibla produktionsmöjligheter, vilket innebär att det går att växla mellan olika bränslen beroende på rådande marknadsförhållanden. Bränsleprisriskerna begränsas genom inköp till fasta priser av volymer som täcker den beräknade konsumtionen, och även i vissa fall genom kundavtal. Inköp till fast pris kan antingen vara för fysiska leveranser, eller i form av finansiella säkringar.

Trading risker

På Nord Pool-marknaden handlar Fortum främst med forwards, futures, optioner samt CFD kontrakt (contract for differences). På den europeiska marknaden handlar Fortum främst med utsläppsrätter för CO₂.

Hantering kontrolleras noggrant så att tradingförluster begränsas. Stopp-loss mandat används för att begränsa den ackumulerade maximala förlusten under året. Dessutom finns tröskelvärden som utgör varningssignaler på fördefinierade nivåer innan stopp-loss gränsen nås. Value-at-Risk mandaten används för att begränsa det maximala risktagandet under en dag. Särskilda rutiner för beslutsfattande och rapportering finns för att begränsa eventuella förluster och för att kontrollera att de fördefinierade riskmandaten efterlevs.

Likviditets- och refinansieringsrisker

Fortums verksamhet är kapitalintensiv och koncernen har ett regelbundet behov av finansiering. Fortum har en varierad låneportfölj som huvudsakligen består av en långsiktig obligationsfinansiering, men även av många andra lång- och kortsiktiga finansieringsfaciliteter. Den totala räntebärande skulden per den 31 december 2006 var 4 502 miljoner euro (3 946 miljoner) och den räntebärande nettoskulden var 4 345 miljoner euro (3 158 miljoner).

Fortum hanterar likviditets- och refinansieringsrisker genom en kombination av likviditet och garanterade kreditlöften med sina huvudbanker. Koncernen ska alltid ha tillgång till banktillgodohavanden och realiserbara värdepapper samt utnyttjade garanterade kreditlöften inklusive checkkrediter, så att det finns täckning för alla lån som förfaller inom den kommande tolv månadersperioden. Banktillgodohavanden och realiserbara värdepapper samt utnyttjade garanterade kreditlöften ska alltid uppgå till minst 500 miljoner euro. Kortsiktig finansiering (med en löptid på mindre än ett år) skall ej överstiga 1 200 miljoner euro.

Per den 31 december 2006 uppgick lånens förfall för den kommande tolv månadersperioden till 442 miljoner euro (828 miljoner), banktillgodohavandena och de realiserbara värdepapperna till 157 miljoner euro (788 miljoner) och beloppet för de utnyttjade garanterade kreditlöftena till 1 314 miljoner euro (1 314 miljoner). Utöver de garanterade kreditlöftena hade Fortum, vid årets slut, tillgång till ungefär 2,2 miljarder euro (3,5 miljarder) i form av ej garanterade kreditlöften. Mer information om finansieringsstrukturen finns i not 3 i bokslutet.

Ränterisker

Fortums skuldportfölj består av räntebärande fordringar och skulder till fasta och rörliga räntor och med olika förfalloprofiler. Fortum hanterar löptiden för skuldportföljen genom att ingå i olika typer av finansieringsavtal och räntederivatkontrakt, till exempel ränteswappar och ränteterminer.

Enligt Finanspolicyn ska den genomsnittliga räntedurationen för skuldportföljen alltid ligga inom ett intervall mellan 12 och 24 månader. Ränteförändringarna får inte heller påverka koncernens netto för räntebetalingarna med mer än 40 miljoner euro för nästa rullande tolv månadersperiod. Strategier för att uppnå en optimal balans mellan risktagandet och finansieringskostnaden utvärderas och utvecklas inom ramen för dessa mandat.

Per den 31 december 2006 var den genomsnittliga löptiden för skuldportföljen (inklusive derivatkontrakt) 1,5 år (1,3 år). Ungefär 66% (84%) av skuldportföljen finansieras med rörlig ränta, eller ska refinansieras under de kommande tolv månaderna. Om marknadsräntorna ändrades med en procentenhet per den 31 december 2006, skulle nuvärdet för skuldportföljen ändras med 56 miljoner euro. Flödesrisken var per den 31 december 2006 18 miljoner euro. Flödesrisken är den effekt som en räntehöjning med en procentenhet har på räntekostnaderna för de kom-

mande tolv månaderna. Detaljerad information finns i not 3 i bokslutet.

Valutarisker

Fortum har kassaflöden, tillgångar och skulder i andra valutor än euro. Förändringar i valutakurser kan därför påverka Fortums resultat och balansräkning. På grund av Fortumkoncernens utbredda verksamhet i Sverige är den huvudsakliga valutaexponeringen i svenska kronor.

Koncernens valutaexponeringar delas upp i transaktionsexponeringar (exponeringar i utländsk valuta som relaterar till kontrakterade kassaflöden, och balansräkningsposter där växelkursförändringar påverkar resultatet och kassaflödena) och omräkningsexponeringar (eget kapital i utländska dotterbolag).

Fortums policy går ut på att säkra de större transaktionsexponeringarna, medan säkringarna för omräkningsexponeringarna sker selektivt. De här exponeringarna säkras huvudsakligen genom terminskontrakt. Valutarisken beräknas med hjälp av Value-at-Risk för en endagsperiod med ett konfidensintervall på 95%. VaR limiterna för transaktions- och omräkningsexponeringarna är fem miljoner euro respektive tio miljoner euro. Koncernens transaktions- och omräkningsexponeringar per den 31 december 2006 rapporteras i not 3 i bokslutet.

Motpartsrisiker

Fortums affärsverksamheter på elmarknaderna och på annat håll leder till avtal med kunder och andra motparter. När en extern motpart ingår i ett avtalsenligt åtagande utförs en kreditundersökning på motparten för att bedöma risken för en sådan relation. Koncernens kreditkontroll granskar alla motparter och fastställer en gräns för koncernen som anger den maximala exponeringsnivån som tillåts för varje enstaka motpart. Motpartsrisiken utvärderas som den maximala förväntade förlusten, givet att motparten inte fullföljer sina åtaganden gentemot Fortum.

Exponeringar mot fastställda limiter och motpartens kreditvärdighet övervakas så att riskerna hålls inom en fastställd nivå. När förändringar medför oacceptabla risker enligt den godkända policyn initierar koncernens kreditkontroll åtgärder för att begränsa riskerna.

Motpartsexponeringar som uppstår till följd av finansiella derivatkontrakt är ofta volatila. Majoriteten av koncernens råvaruderivatkontrakt clearas via Nord Pool. Transaktioner med derivatkontrakt utförs också med andra externa motparter på de finansiella marknaderna och råvarumarknaderna. Motpartsrisik inom detalj- och grossisthandel är väl diversifierad bland ett stort antal privatpersoner och industriföretag.

Operativa risker

De operativa riskerna definieras som de negativa effekterna av otillräckliga eller bristande interna rutiner, personal och system eller utrustning, eller av externa händelser.

Den främsta målsättningen med den operativa riskhanteringen är att riskerna för de oönskade operativa händelserna reduceras. Detta sker genom att tydligt dokumentera och automatisera processer, och se till att funktionerna för beslutsfattande och kontroll är strikt åtskilda. Kvalitets- och miljösystem är hjälpmedel för att nå detta mål och Fortum har flera certifieringar, bl.a. ISO 9001 och ISO 14001. Tekniska risker hanteras inom ramarna för investeringsplanering för underhåll.

En koncernövergripande försäkringspolicy har etablerats för hanteringen av försäkringsbara operativa risker. Syftet med försäkringshanteringen är att optimera riskminimeringsaktiviteter, självrisker och försäkringar på ett långsiktigt och kostnadseffektivt sätt. Fortum har inrättat försäkringsprogram som omfattar hela koncernen för risker som rör saksador, driftavbrott och ansvarsrisker.

Risker vid produktionsanläggningar

Operativa händelser vid anläggningarna för kraft- och värmeproduktionen eller eldistributionen kan leda till fysiska skador, driftavbrott samt tredjepartsansvar. I Sverige gäller ett strikt och obegränsat ansvar för skador på tredje man orsakat av dammhaveri. Fortum har tillsammans med andra vattenkraftproducenter en delad dammansvarsförsäkring som täcker svenska dammansvarsskyldigheter upp till 7 000 miljoner svenska kronor. Operativa risker i produktionsanläggningar begränsas genom fortlöpande underhåll, övervakning och andra operativa förbättringar.

Stormar och andra oförutsedda händelser kan leda till strömavbrott som ger kostnader i form av reparationer och ersättningar. Strömavbrott är oftast korta, men det går inte att helt förebygga långa avbrott. Det finns en utförlig rutin för att minimera längden och konsekvenserna av strömavbrott under extrema omständigheter.

Kärnkraftsrisker

Fortum äger kärnkraftverket i Lovisa och har minoritetsintresse i ett finskt och två svenska bolag med kärnkraftsanläggningar. I kraftverket i Lovisa är analys och förbättring av kärnkraftssäkerheten en kontinuerlig process som pågår under överinseende av Strålsäkerhetscentralen i Finland (STUK). I Finland och Sverige har anläggningsoperatören strikt ansvar mot tredje man i händelse av kärnkraftsolyckor och måste skyddas av försäkring. Som operatör för kraftverket i Lovisa har Fortum en lagstadgad ansvarsförsäkring som uppgår till ungefär 240 miljoner euro per kärnkraftsincident. Liknande försäkringar finns för de operatörer där Fortum har ett minoritetsintresse.

Risker för miljö, hälsa och säkerhet

Att driva anläggningar för kraft- och värmeproduktion och eldistribution innebär att bränslen och material som kan ha skadliga effekter på miljön används, förvaras och transporteras. Driften och underhållet av anläggningarna utsätter personalen för potentiella säkerhetsrisker. Risker för miljö

och säkerhet utvärderas regelbundet genom interna och externa granskningar och riskbedömningar, och åtgärder för att korrigera och förebygga vidtas vid behov.

Risker för miljö-, hälsa och säkerhet som uppstår vid investeringar utvärderas systematiskt i enlighet med Fortums rutiner för utvärdering och godkännande av investeringar. Riktlinjerna för bedömning av risker för miljö, hälsa och säkerhet uppdaterades 2006 i detta syfte. Ansvar och skyldigheter inom detta område definieras i avtalshandlingar för förvärv och avyttringar. Miljörisker och miljöansvar i samband med tidigare verksamheter har utvärderats och nödvändiga avsättningar har gjorts för eventuella framtida kostnader för miljöskador.

Politiska risker och regleringsrisker

Förändringar i den politiska och legala miljön har stor betydelse för energiindustrin och för verksamhetens villkor. För att hantera dessa risker och delta med god framförhållning i utvecklingen av de politiska och legala ramverken, inklusive energibeskattningslag, har Fortum en aktiv och kontinuerlig dialog med de organ som är engagerade i utvecklandet av lagar och bestämmelser. Hit hör särskilt nära samarbete med nationella branschorganisationer och med Eurelectric på EU-nivån.

Legala risker och efterlevnadsrisker

Fortums verksamheter omfattas av regler och bestämmelser som har skapats av konkurrensmyndigheter, börser, samt övriga regleringsorgan.

Fortum upprätthåller stränga regler för uppförande och sekretess för att, till exempel, förhindra att konfidentiell information används innan den publiceras. Ansvarsfördelningar och interna kontroller används för att begränsa möjligheterna att utföra otillåtna aktiviteter.

IT och informationssäkerhetsrisker

Informationssäkerhetsrisker hanteras centralt av koncernens säkerhets- och IT-funktioner. Verksamhetsspecifika risker hanteras inom affärs- och serviceenheterna. I koncernpolicy fastställs riktlinjer och rutiner för att reducera riskerna för IT och annan informationssäkerhet, och för att hantera incidenter. Den främsta målsättningen är att garantera en hög tillgänglighet och en snabb återställning för IT-systemen.

Styrelsen (31 dec 2006)

Peter Fagernäs och Birgitta Johansson-Hedberg

Peter Fagernäs

Styrelsens ordförande, född 1952, juris kandidat
Ordförande i nominerings- och ersättningskommittén

Huvudsysselsättning:

Styrelseordförande, Oy Hermitage Ab och
aktiv delägare, Hermitage & Co Ltd.

Tidigare erfarenheter:

Styrelseordförande, Pohjola Group Plc.

Styrelseordförande, Conventum Plc.

Koncernchef, Conventum Plc.

Styrelseledamot, Merita Bank

Koncernchef, Prospectus Oy

Olika befattningar inom Kansallis-Osake-Pankki

Parallella förtroendeuppdrag:

Finnlines Plc., styrelseledamot

Winpak Ltd (Kanada), styrelseledamot

Oberoende ledamot i Fortums styrelse sedan 2004

Esko Aho, Marianne Lie och Matti Lehti

Esko Aho

Född 1954, magister i statsvetenskap

Medlem i nominerings- och ersättningskommittén

Huvudsysselsättning:

Överbudsman, Jubileumsfonden för Finlands
självständighet (Sitra)

Tidigare erfarenheter:

Finlands statsminister, 1991–1995

Riksdagsledamot, 1983–2003

Partiledare för Centern i Finland, 1990–2002

Gästföreläsare vid Harvarduniversitetet i USA, 2000–2001

Parallella förtroendeuppdrag:

Ordförande för en grupp experter på Europeisk
innovationspolicy 2005–2006

Oberoende ledamot i Fortums styrelse sedan 2006

Birgitta Johansson-Hedberg

Född 1947, filosofie kandidat, psykolog

Medlem i revisionskommittén

Huvudsysselsättning:

Direktör

Tidigare erfarenheter:

Vd och koncernchef, Lantmännen

Vd och koncernchef, Föreningssparbanken

Skandinavisk chef, Wolters Kluwer

Parallella förtroendeuppdrag:

Sveaskog, styrelseledamot

Umeå universitet, styrelseordförande

Aktiemarknadsnämnden, ledamot

Oberoende ledamot i Fortums styrelse sedan 2004

Birgitta Kantola och Christian Ramm-Schmidt

Birgitta Kantola

Vice ordförande, född 1948, juris kandidat
Ordförande i revisionskommittén

Huvudsysselsättning:

Direktör

Tidigare erfarenheter:

Finansdirektör, Nordiska investeringsbanken
Vice vd och finansdirektör för International
Finance Corporation i Washington D.C.

Parallella förtroendeuppdrag:

Akademiska Hus, styrelseledamot
AB, Nordea Bank AB, styrelseledamot
Stora Enso Oyj, styrelseledamot
Vasakronan AB, styrelseledamot
Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget
Varma, styrelseledamot
Åbo Akademi, styrelseledamot

Oberoende ledamot i Fortums styrelse sedan 2001

Matti Lehti

Född 1947, ekonomie doktor
Medlem i nominerings- och ersättningskommittén

Huvudsysselsättning:

Styrelseordförande, TietoEnator Abp

Tidigare erfarenheter:

Verkställande direktör och koncernchef samt styrelseledamot,
TietoEnator Abp, Tietotehdas Oy och TietoGroup
Vice vd, Rautakirja Oy

Parallella förtroendeuppdrag:

Pöyry Plc, styrelseledamot
Finlands Näringsliv, styrelseledamot
Fonden för Företagsekonomisk Forskning, ordförande
Helsingfors Handelshögskolas stöd Stiftelse, vice ordförande
Helsingfors Handelshögskola, kansler

Oberoende ledamot i Fortums styrelse sedan 2005

Marianne Lie

Född 1962, studier i juridik och
statsvetenskap vid Oslo universitet

Medlem i nominerings- och ersättningskommittén

Huvudsysselsättning:

Generaldirektör, Norges rederiförbund (NSA)

Tidigare erfarenheter:

Verkställande direktör för Helsevakten Telemed AS, ett
företag inom Umoe-koncernen
Verkställande direktör för Vattenfall Norge AS
Chef för informations- och industripolitiska avdelningen i NSA

Parallella förtroendeuppdrag:

Punkt Ø, styrelseordförande
Kverneland ASA, styrelseledamot
Arendals Fossekompani, styrelseledamot

Oberoende ledamot i Fortums styrelse sedan 2005

Christian Ramm-Schmidt

Född 1946, diplomekonom
Medlem i revisionskommittén

Huvudsysselsättning:

Senior Partner, Merasco Capital Ltd.

Tidigare erfarenheter:

Verkställande direktör i Baltic Beverages Holding AB (BBH)
Verkställande direktör i Fazer Biscuits Ltd, Fazer
Chocolates Ltd. och Fazer Konfektyr-gruppen
Direktör, ISS ServiSystems Oy

Parallella förtroendeuppdrag:

Derbes Brewery (BBH), Kazakstan, styrelsens ordförande
Bang & Bonsomer Oy, styrelseledamot
Oy Chips Ab, styrelseledamot
MDC Education Group, styrelseledamot
Orkla CIS Holding Ltd., styrelseledamot
Sarbast Plus Brewery (BBH), Uzbekistan, styrelseledamot
Tradeka Group Ltd., styrelseledamot

Oberoende ledamot i Fortums styrelse sedan 2006

Fortums ledning (31 dec 2006)

Mikael Lilius och Juha Laaksonen

Mikael Lilius

Vd och koncernchef sedan 2000

Född 1949, diplomekonom

Verksam inom koncernen sedan 2000

Tidigare befattningar:

Vd och koncernchef, Gambro AB, Stockholm, 1998

Vd och koncernchef, Incentive AB, Stockholm, 1991

Vd och koncernchef, KF Industri AB (Nordico), Stockholm, 1989

Vd för förpackningsdivisionen, Huhtamäki Oy, Helsingfors, 1986

Parallella förtroendeuppdrag:

Huhtamäki Oy, styrelseordförande

Sanitec Oy, styrelseordförande

Hafslund ASA, styrelseledamot

Mikael Frisk

Personaldirektör sedan 2001

Född 1961, ekonomie magister

I ledningsgruppen sedan 2001

Verksam inom koncernen sedan 2001

Tidigare befattningar:

Vice President, HR Global Functions, Nokia Mobile Phones, 1998

Vice President, HR, Nokia-Maillefer, Lausanne, Schweiz, 1993

HR Development Manager, Nokia NCM Division, 1992

HR Development Manager, Oy Huber Ab, 1990

Tapio Kuula, Timo Karttinen och Mikael Frisk

Timo Karttinen

Utvecklingsdirektör sedan 2004

Född 1965, diplomingenjör

I ledningsgruppen sedan 2004

Verksam inom koncernen sedan 1991

Tidigare befattningar:

Chef för affärsenheten Portfolio Management and Trading, Fortum Power and Heat Oy, 2000

Direktör för Electricity Procurement and Trading, Fortum Power and Heat Oy, 1999

Direktör för Electricity Procurement, Imatran Voima Oy, 1997

Konstruktionsingenjör på affärsområdet Energy

Business, Imatran Voima Oy, 1991

Parallella förtroendeuppdrag:

Fingrid Oy, styrelseledamot

Finsk Energiindustri rf, vice styrelseordförande

Gasum Oy, medlem i förvaltningsrådet

AS Eesti Gaas, medlem i förvaltningsrådet

Fortum Wrocław S.A., ordförande i förvaltningsrådet

Finlands Näringsliv, medlem i kommittén för handelspolitik

Christian Lundberg och Carola Teir-Lehtinen

Tapio Kuula

Direktör sedan 2005

Född 1957, diplomingenjör, ekonomie magister

I ledningsgruppen sedan 1997

Verksam inom koncernen sedan 1996

Tidigare befattningar:

Vd, Fortum Power and Heat Oy, 2000–.

Sektordirektör, Kraft och Värme, Fortum Abp, 2000.

vVd, Fortum Power and Heat Oy, 1999.

Direktör, styrelseledamot, medlem i ledningsgruppen, Imatran Voima Oy, 1997

Parallella förtroendeuppdrag:

Fingrid Oy, styrelseordförande

Kemijoki Oy, styrelseordförande

Teollisuuden Voima Oy, styrelseordförande

OKG Aktiebolag, vice styrelseordförande

OAO TGC-1, vice styrelseordförande

OAO Lenenergo, vice styrelseordförande

OAO TGC-9, styrelseledamot

Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Varma, medlem i förvaltningsrådet

Försvarekonomiska planeringskommissionen, medlem

Finlands Näringsliv, medlem i energikommittén

Juha Laaksonen

Chief Financial Officer sedan 2000

Född 1952, diplomekonom

I ledningsgruppen sedan 2000

Verksam inom koncernen sedan 1979

Tidigare befattningar:

Direktör, M&A, Fortum Abp, 2000

Direktör, Finance & Planning, Fortum Oil & Gas Oy, 1999

CFO, Neste Oy, 1998

Corporate Controller, Neste Oy, 1997

Parallella förtroendeuppdrag:

Neste Oil Oy, styrelseledamot

Teollisuuden Voima Oy, styrelseledamot

Kemijoki Oy, medlem i förvaltningsrådet

Ömsesidiga Försäkringsbolaget Tapiola,

medlem i förvaltningsrådet

Christian Lundberg

Direktör sedan 2005

Född 1956

I ledningsgruppen sedan 2003

Verksam inom koncernen sedan 2003

Tidigare befattningar:

Chef för affärsenheten, Fortum Markets, 2003

Regional Director Nordic/Baltic Services Microsoft, 2001

Regional Director MS Nordic/Baltic Microsoft, 2000

General Manager MS Sweden Microsoft, 1997

Parallella förtroendeuppdrag:

Svensk Energi, styrelseledamot

EnergiFöretagens Arbetsgivareförening, vice ordförande

Carola Teir-Lehtinen

Kommunikationsdirektör sedan 2000

Född 1952, filosofie magister i kemi

I ledningsgruppen sedan 2000

Verksam inom koncernen sedan 1986

Tidigare befattningar:

Direktör, miljö, hälsa och säkerhet, Fortum Abp, 1998

Direktör, miljö och produktsäkerhet, Neste Oy, 1992

Chef för miljöskydd, Neste Oy, 1986

Parallella förtroendeuppdrag:

Stockmann Plc, styrelseledamot

Aker Yards Plc. (Norge), styrelseledamot

Information till investerare

Bolagsstämma

Ordinarie bolagsstämma för Fortum Abp hålls onsdagen den 28 mars 2007 klockan 15:00 i Merikaapelihalli i kabel fabriken. Adressen är Märaholmskajen, ingång J, 00180 Helsingfors. Registrering av aktieägare som har anmält sitt deltagande börjar klockan 14:00.

Aktieägare som önskar delta i bolagsstämman måste i förhand anmäla detta till Fortum. Anmälan till bolagsstämman kan ske via Fortums webbplats på www.fortum.fi/bolagstamma, via telefon på +358(0)10 452 9460, via fax på +358(0)10 262 2727 eller via brev till Fortum Abp, Juridiska ärenden/Bolagsstämman, POB 1, FI-00048 FORTUM, Finland. Anmälan och eventuella fullmakter måste vara Fortum tillhanda senast klockan 16:00 (finsk tid) den 21 mars 2007.

Utbetalning av utdelning

Styrelsen kommer att föreslå bolagsstämman en kontant utdelning på 1,26 euro per aktie för räkenskapsåret 2006. 0,73 euro per aktie av den totala utdelningen är i enlighet med koncernens utdelningspolicy. En extra utdelning på 0,53 euro per aktie föreslås för att styra företagens kapitalstruktur mot det överenskomna målet. Avstämningsdag för utbetalning av utdelning är den 2 april 2007 och föreslaget utbetalningsdatum är den 11 april 2007.

Publicering av resultat

- Delårsrapport för januari–mars publiceras den 24 april 2007
- Delårsrapport för januari–juni publiceras den 18 juli 2007
- Delårsrapport för januari–september publiceras den 18 oktober 2007

Årsredovisningen och delårsrapporterna tillhandahålls på finska, svenska och engelska och finns även att tillgå på Fortums webbsidor, på adresserna www.fortum.fi, www.fortum.se och www.fortum.com.

Fortums ledning håller regelbundet presskonferenser för analytiker och media, vilka kan följas på företagens webbplats. Ledningsgruppen ger även enskilda och gruppvisa intervjuer. Fortum deltar i olika konferenser för investerare.

Fortum tillämpar en tyst period på 30 dagar före publicering av resultaten. Ytterligare information om aktier och aktieägare presenteras i Not 45 till Koncernens bokslut.

Fakta om Fortum-aktien

- Noterad på OMX Helsingfors
- Handelskod: FUM1V
- Antal aktier: 888 179 650 (per 2007-01-30)
- Bransch: Kraftförsörjning

Kontaktinformation för investerare:

Mika Paloranta, Vice President, Investor Relations, tel. +358(0)10 452 4138, fax +358(0)10 452 4176, e-post: mika.paloranta@fortum.com
Rauno Tiihonen, Manager, Investor Relations, tel. +358(0)10 453 6150, fax +358(0)10 452 4176, e-post: rauno.tiihonen@fortum.com

Beställning av finansiell information

Finansiella dokument kan beställas från Fortum Abp, Mail Room, POB 1, FI-00048 FORTUM, Finland, tel. +358(0)10 452 9151, e-post: juha.ahonen@fortum.com
Information för investerare finns tillgänglig på nätet på www.fortum.se/investerare.

Banker och fondkommissionärer som bevakar Fortum

ABG Sundal Collier, Oslo
ABN Amro, Helsingfors
Carnegie Investment Bank AB, Finland Branch, Helsingfors
Citigroup Smith Barney, London
Crédit Agricole Cheuvreux Nordic, Stockholm
Credit Suisse, London
Danske Equities, Köpenhamn
Deutsche Bank, Helsingfors
Dresdner Kleinwort, London
Enskilda Securities, Helsingfors
EQ Bank, Helsingfors
Evli, Helsingfors
FIM Securities, Helsingfors
Goldman Sachs, London
Handelsbanken, Helsingfors
ING Bank, London
JPMorgan, London
Kaupthing Bank, Helsingfors
Kepler Equities, Frankfurt
Lehman Brothers, London
Mandatum, Helsingfors
Merrill Lynch, London
Morgan Stanley, London
OKO Bank, Helsingfors
Raymond James Euro Equities, Paris
Société Générale, Paris
UBS, London
Valuatum, Helsingfors
Öhman, Helsingfors

Design KREAB OY

Fotografer TOMI PARKKONEN och TOPI SAARI (sida 6)

Tryckeri LIBRIS OY 2007

Libris har beviljats rätten att använda Svanen, det officiella nordiska miljömärket.

Gördel CURIOUS TRANSLUCENT 100 g/m²

Omslag GALERIE ART SILK 300 g/m²

Inlaga GALERIE ART SILK 130 g/m²

Framställningen av det papper som använts i denna rapport är certifierad enligt ISO 14001 Miljöledningssystem.

Låt den goda energin cirkulera!

Fortum Abp
Kägeludden, Esbo
PB 1
00048 FORTUM, Finland
tel. +358 10 4511
fax +358 10 45 24447
www.fortum.se

Hemort Esbo, FO-nummer 1463611-4